

Riksdagens protokoll

2008/09:134

Onsdagen den 17 juni

Kl. 09.00 – 17.02

Protokoll
2008/09:134

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 11 juni.

2 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Lars Leijonborg* (fp) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 17 juni.

Kammaren biföll denna anhållan.

Talmannen meddelade att *Alf Svensson* (kd) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 14 juli.

Kammaren biföll denna anhållan.

Talmannen meddelade att *Marita Ulvskog* (s) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 14 juli.

Kammaren biföll denna anhållan.

Talmannen meddelade att *Cecilia Wikström* i Uppsala (fp) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 14 juli.

Kammaren biföll denna anhållan.

Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Ärade ledamöter! Valet i 27 länder är nu avhållet. Vi har fått ett resultat. Den borgerliga dominansen i Europaparlamentet har förstärkts. Det lägger en viktig grund för stabilitet de kommande fem åren. Det skapar förutsättningar för långsiktighet och ansvarstagande i EU:s institutioner. Det möjliggör att isolera extremisterna, de extremister som tyvärr rönte framgångar i detta val.

Sverige går delvis mot strömmen. I ett Europa där valdeltagandet faller gör Sverige ett rejält ryck uppåt, från 37,9 procent till 45,6 procent. Det är mycket glädjande. Det är också mycket tydligt att det svenska folket tydligt har markerat mot skeptiker, mot dem som vill stänga, lämna det europeiska samarbetet. EU-medlemskapet har sjunkit in hos svenska folket. Det är tydligt att man numer ser nyttan med att vi är medlemmar i EU.

Moderaterna landar på 18,8 procent. Det är något bättre än valresultatet 2004 men inte alls i nivå med vår potential eller åtminstone det som åskådliggörs för närvarande i opinionsmätningar när det gäller riksdagsvalsresultat. Jag tror att den enskilt viktigaste förklaringen till det är att den person som redan 1999 fick en effekt uppkallad efter sig gjorde det osannolika och upprepade effekten och med nära nog samma resultat. Marit Paulsen, kanske EU-valets starkast skinande kandidat, drog på detta sätt till sig väljare. Att det landade inom allianslägret syns också i att allianspartierna tillsammans har ett röstöverbälge gentemot de tre vänsterpartierna i detta val.

Tydligast var kanske de unga väljarnas reaktion – reaktion mot etablissemang, reaktion mot diskussioner om frihet på Internet. Men jag tror att det går djupare och bredare än så. Det finns i och för sig en tendens att vi än en gång säger att nu har vi en ny ungdomsgeneration med nya värderingar. Det har hänt förut, kan jag påpeka. Men det gör inte att vi inte i alla fall ska ställa oss frågan om vi har varit för dåliga på att lyssna och att förstå det nya som bryter fram. Det handlar delvis, tror jag, om det som nu har diskuterats när det gäller Internet, men jag tror att det är att förminska vad en ungdomsgeneration nu bär med sig på sina axlar.

Jag ägnade hösten åt att resa och träffa unga människor i gymnasieskolor för att diskutera deras vardagsmiljö. En sak som slog mig var att förutom referenser till Internet och datorer fanns den påtagligt närvarande känslan av hot, våld och utsatthet hos unga människor, åskådliggjort av ett mord på en 15-årig flicka i Stureby för bara några dagar sedan. Jag såg experterna som än en gång sade att det är så ovanligt. Jag vet inte, men jag får känslan av att vi alltför ofta pratar om detta och att det signalerar något allvarligare om något i det svenska samhället som uppenbarligen inte fungerar och som ungdomar pratar väldigt mycket om. Deras väldigt tydliga känsla är att vuxenvärlden inte ser, inte finns närvarande, att rättsväsendet möjligen finns till för att korrigera vissa saker men inte förhindrar de brott som begås mellan unga människor.

Jag tror också att det finns många frågor kring utbildning och utbildningens kvalitet: Hur mycket lär jag mig i skolan, i högre utbildning? Hur kommer det att fungera i vuxenlivet med den typ av krav som nu ställs? Finns det arbete att få? Det är ganska naturliga frågor i en lågkon-

junktur. Det är ganska naturliga frågor i ett land där vi alltför länge har haft hög ungdomsarbetslöshet. Problemet är att så fort vi går lite djupare i detta inser vi att det är mycket som hinner i kapp oss. Om det är ut och år in är uppemot en femtedel av landets elever som lämnar den svenska skolan utan godkänt, ja, då är det svårt att hävda sig på en alltmer komplicerad arbetsmarknad. Om vi har drivit på en utveckling där mer okomplicerade arbetstillfällen försvinner ska vi ju inte förvånas över att de som har minst möjlighet att konkurrera med långvarig erfarenhet också har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Har vi drivit på en utveckling med allt högre ingångslöner är det ju bra för dem som får ingångslönerna men sämre för dem som inte får något arbete alls. När det gäller allt detta finns det all anledning att både lära av detta valresultat och att fortsätta diskussionerna. Det har vi säkert alla ett ansvar för, och jag ska ta mitt ansvar i egenskap av partiledare för Moderaterna för att vi ska göra vår analys och fördjupning av detta.

I dag är det exakt 14 dagar, två veckor, tills Sverige tillträder som ordförande i Europeiska rådet. Dessförinnan ska vi nu torsdag och fredag ha ett mycket viktigt europeiskt råd under tjeckiskt ordförandeskap som kommer att påverka förutsättningarna för det svenska ordförandeskapet. Går det nu att utpeka en kommissionspresident? Går det att få på plats rättsliga garantier för att föra processen vidare mot ett Lissabonfördrag? Och går det att få fram skrivningar som lägger en grund för fortsatta initiativ i klimatfrågan?

Det som är påtagligt när vi går igenom vad vi nu ser framför oss är att mycket av det som är vardagsdiskussionerna i Sverige och som är Sveriges utmaningar – jobb, finanskris, ekonomisk nedgång, klimatoro – också är Europas utmaningar. Det går inte längre att särskilja ungefär som att vi först för en inhemsk diskussion och sedan åker ned i Europa och talar om något helt annat. Frågorna hänger ihop. De är gränsöverskridande. Det som är vår ambition här i Sverige är också vår ambition på Europaplanet. Därför är det väldigt viktigt att genomföra det svenska ordförandeskapet på ett sätt som leder till resultat. Det är bra för Europa och därmed också bra för Sverige och svenska väljare.

Finanskrisens härjningar präglar fortsatt den europeiska verkligheten och ekonomin. Det är sant också i vårt land. Fortsatta ansträngningar för att möta dessa finanskrisens härjningar måste ske. Nu handlar det mer om finansiell tillsyn på europeisk grund. Det är inte samsyn kring detta i Europa, men jag tror att det är ett viktigt nästa steg efter det att vi har fått på plats mycket av bankstöd och det som ska stödja den finansiella sektorn för att den ska fungera bättre. Det brådskar att vi är beredda att gå vidare och att vi inser att finanskrisen inte alls är passerad. Vi lever mitt i den. Vi har fortsatt en omfattande oro i vår närhet till följd av finanskrisens härjningar.

Detta är också ett Europa som nu har uttömt sin möjlighet till budgetstimulanser. Det var väldigt populärt under hösten och början av våren. Det har gjorts i stor omfattning, kanske allra mest i Sverige, men många har bidragit. Men det är nu uttömt i ett Europa med stora och snabbt växande underskott och ett behov av att återföra till balans i de offentliga finanserna.

Det pratas sparpaket över hela Europa. Vi har säkerställt att vi hantear våra offentliga finanser så att vi undgår den typ av sparpaket som

följs av skattehöjningar och utgiftshöjningar. Den verklighet som nu gäller för Europas politiker är att mer diskutera hur återföra till balans.

Detta är absolut och oundgängligen viktigt av det skäl att alla våra överskottsmål handlar om att inte skicka notan på framtiden, att inte ha stora växande underskott i dåliga tider som knappt når upp till överskott eller balans i bättre tider. Om man ständigt underfinansierar sina offentliga verksamheter begär man att framtida generationer ska betala notan för det vi konsumerar i dag. Det kan inte vara lösningen på en finanskris där enskilda konsumerat för mycket att vi nu betar oss likadant med de offentliga finanserna.

Det är viktigt att betona Lissabonstrategins fortsättning. Anställningsbarhet är ett nyckelord för att möjliggöra omställning i Sverige och övriga Europa. Kvalitet i utbildning och stöd för att komma vidare i arbetslivet kommer att vara centrala delar i detta.

Till det kommer att vi försvarar öppna marknader mot protektionism, mot rop på att vi med skattestöd ska snedvrída konkurrensen i tävlan om att behålla jobben i ett land men inte i grannlandet. Här gäller nu att hålla ihop och att möta den fortsatta krisen med det som utgångspunkt.

Klimatfrågan kommer att vara helt central under vårt ordförandeskap. Världens svar är otillräckligt. Man har talat om 25–40 procent i åtaganden. Det är egentligen bara EU som har levererat detta. Det diskuteras en uppskrivning i Australien för att nå den nivån. Tyskland och Sverige har tagit 40-procentiga nationella målnivåer, men i stora delar av den utvecklade världen saknar vi fortfarande de ansvarsfulla svaren.

Till det kommer att det som de snabbt växande utvecklingsländerna med de största utsläppen än så länge bidrar med är otillräckligt. Under denna höst kommer det att avgöras om vi kan komma längre. Frågor om kostnadseffektivitet och finansieringsdiskussioner kommer att vara helt centrala.

Det är mycket annat som kommer att präglade det svenska ordförandeskapet, till exempel utvidgningsfrågor, vår Östersjöstrategi och vårt särskilda Stockholmsprogram. Då har vi ändå inte nämnt allt oväntat som kommer att hända under dessa sex månader.

Till sist: Det är hela Sverige som bär detta ordförandeskap. Alla kommer att titta på Sverige som land. Alla kommer att ställa frågan om vi som nation står upp till den utmaning det innebär att bära ordförandeskapet. Jag har ett brett ansvar för att se till att det blir ett helt Sverige som samlas kring detta, men jag tror att vi alla kan bidra för att se till att nu markera gott resultat under vår tid som ordförande i EU.

(Applåder)

Anf. 2 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Det var en kommenterande och delvis mästrande statsminister som vi hörde. Det var i och för sig intressant. Ännu mer intressant var beskrivningen av hur alla länder i Europa står inför sparpaketet men att vi i Sverige har undgått detta.

Är det beskedet till alla dem som lever i kommuner och landsting som just nu drabbas av sparpaketet, som just nu drabbas av att lärare sägs upp och som just nu drabbas av att sjukvårdspersonal får gå? Det är nämligen följden av att du, Fredrik Reinfeldt, som har stått tre år i riksdagens

talarestol och talat om att ta ansvar har valt en väg som för Sveriges del har gjort att skattesänkningar gått före att stå upp för välfärden.

Efter tre år ligger Sverige sämre till än många andra länder i Europa. Arbetslösheten växer snabbare. Det gäller inte minst de unga. Överskottet är borta för att skattesänkningar för dem som har jobb gick före.

Du har talat om ansvar i tre år, Fredrik Reinfeldt. Nu talar du om ansvar för Europa. Min enkla fråga är: När ska du ta ansvar för de faktiska effekterna av din egen politik? Det börjar bli dags för det nu.

(Applåder)

Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! IMF har gjort en genomgång av vad som har skett i Sverige som man presenterade häromdagen. Man sade att vi har gått från ett överskott på 2 ½ procent i de offentliga finanserna till ett underskott på 4 procent – detta från ett år till ett annat. Det är en omsvängning av de offentliga finanserna med 200 miljarder.

I dessa 200 miljarder ingår skattesänkningar; det är riktigt. Det rör sig om 15 miljarder i jobbskatteavdragets tredje steg. Resten är omfattande utgiftsreformer av ett slag som ofta efterfrågas, inte minst av oppositionen. De är kanske de mest kraftfulla som har genomförts i Europa.

Resten är något vi kallar automatiska stabilisatorer. Det är inget kul ord, men det betyder i ekonomin inbyggda automatiska reaktioner på ekonomisk nedgång i form av ökat stöd, i form av att skatteinkomsterna sjunker. Det finns ett annat begrepp för det: den svenska modellen – det vill säga det faktum att vi byggde ut de automatiska stabilisatorerna i Sverige i större utsträckning än någon annanstans.

Vad har Mona Sahlin sagt till svenska folket det sista året? Jo, att ingenting har gjorts, att ingenting finns till stöd för de människor som drabbas och att allt har varit skattesänkningar.

Vad är sanningen i den beskrivningen och vilket ansvar har vi, även i opposition, för att beskriva Sverige så som det faktiskt ser ut, så som det är uppbyggt, så som inte minst socialdemokratiska regeringar har byggt upp det under generationer? Finns inte det längre? Finns inte automatiska stabilisatorer? Existerar inte denna verklighet för svensk socialdemokrati?

Jag ska ta ansvar, Mona Sahlin. Vet du vilket ansvar jag tänker ta? Jag tänker berätta hur det ser ut på riktigt. Jag tänker fortsätta styra oss genom krisen genom att säkerställa anställningsbarhet och skydd mot krisen men inte genom att fabulera och komma med siffror och beskrivningar som inte stämmer med verkligheten.

(Applåder)

Anf. 4 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Det var ännu mer av en kommenterande och mästrande statsminister vi fick höra nu. Det var intressant för mig som ledare för det socialdemokratiska partiet och som politiker som varit med länge, som varit med i krisförhandlingar med borgerliga regeringar och som varit med när Sverige har stått inför stora utmaningar förut och som har lärt mig vad det var som fungerade och vad det var som gjorde att Sverige trots 90-talets kris på många vis kom ut starkare. Det var inte för att jag inte begriper vad den svenska modellen är. Du är nybörjare på att för-

svara den svenska modellen, Fredrik Reinfeldt, och har därför ingen aning om vad den innebär.

(Applåder)

Sanningen är, Fredrik Reinfeldt, att mycket har hänt dessa tre år. Det har du helt rätt i. Frågan är om det är rätt saker som har hänt. Frågan är om det är saker som har gjort att man har försökt försvara utbildningsmöjligheterna för dem med de sämsta förutsättningarna eller om man har valt att medvetet öka klyftorna och sänka skatterna i stället för att låta de automatiska stabilisatorerna få växa sig starkare och tryggare.

Det är skillnad på dig och mig, Fredrik Reinfeldt, och det är mycket tydligt i dag med.

(Applåder)

Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Mona Sahlin kanske har större framgång i att hävda att motståndaren är mästrande om hon sedan inte själv är det. Det brukar hänga ihop.

Vi har mycket tydligt visat en arbetslinje genom allt vi har gjort. Vi har sett till att människor som gått från deltidsarbete till heltidsarbete eller som försökt komma från bidragsförsörjning till eget arbete har mötts av en politik där det lönar sig att arbeta och där man kan klara sin försörjning på eget arbete. Jag har hört så mycket klagomål i Sverige på att detta inte har varit möjligt. Den stora förändringen som skett i Sverige är att man nu betalar mycket mindre skatt när man tjänar lite.

Vi har dessutom byggt ut utbildningssystemet och är i färd med att också förstärka kvaliteten – av just det skälet att vi förfasas över generationer som kommit ut ur den svenska skolan utan att vara redo för det komplicerade arbetsliv vi har. Vi har påbörjat förändringarna. Vi vet ännu inte vad svaret kommer att bli från vänstersidan.

Jag tänker dock återkomma till detta. Jag ska gärna föra svensk samhällsdebatt med Mona Sahlin. Det kommer dock inte att bli utifrån fabulerade siffror och beskrivningar som inte har med verkligheten att göra.

(Applåder)

Anf. 6 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Jag vill gratulera Fredrik Reinfeldt till att ha lyckats se till att en hel generation håller på att förlora sin framtidstro. Galopperande ungdomsarbetslöshet och bostadsbrist i hälften av landets kommuner drabbar framför allt ungdomar.

Ni tror att marknaden löser alla problem, men den nuvarande situationen visar att så inte är fallet. Bostadsbyggandet rasar. Omvandlingen av hyresrätter till bostadsrätter i attraktiva områden leder till färre lägenheter för dem som saknar feta plånböcker. Det är bostadsbrist i hälften av landets kommuner. Det är ungdomar, nyanlända invandrare och redan hemlösa som drabbas hårdast. Om fler ska få tak över huvudet behöver det byggas fler tak.

Då säger ni att marknaden ska lösa problemet. Då marknadsanpassas bostadssektorn till exempel genom att ni tar bort allt stöd till nybyggande. Naturligtvis vet ni att det leder till ett minskat byggande.

Ni tror inte på politikens möjligheter. Ni har inte en politik för att bekämpa bostadsbrist eller arbetslöshet. Ni försöker låtsas att någon annan ska lösa problemet åt er, men denna marknad löser inga problem.

Tvärtom blir resultatet att vi får färre bostäder byggda. Vi får fler hemlösa. Vi får fler ungdomar i våra städer som tvingas till andrahands- och tredjehandsboende och flyttkaruseller. Vi får fler människor som inte har ett värdigt liv.

När ni ströp allt stöd till nybyggande visste ni naturligtvis att bostadsbristen skulle öka. Därför, Fredrik Reinfeldt, är bostadsbristen er förtjänst. Grattis!

(Applåder)

Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Det gjordes ett försök i ett tidigare inlägg att hävda att vissa inte var med.

Jag var med också på 90-talet när Danellregler under den förra borgerliga regeringen utmönstrade de stora subventionerna ur den svenska bostadsmarknaden.

Det var väldigt klokt. Varför? Jo, analyser av de omfattande subventionerna hade visat att de inte var fördelningspolitiskt rättvisa. De blev inte det stöd för unga människor som försökte etablera sig som ofta angavs i den offentliga debatten. Stödet landade ofta hos välbeställda som hade goda kontakter. Subventioner riktade till höginkomsttagare var slutsatsen av hur vi hade byggt ut vårt svenska subventionssystem kopplat till byggande och boende.

Detta försvann under 90-talet. Det återinfördes inte under de många år då Lars Ohly och hans parti hade möjlighet att påverka. Nu försöker Lars Ohly framställa det som att det har hänt något på sistone. Ursäkta mig, men vi har varit med för länge, Lars Ohly, för att gå på det.

Ni använde inte ert inflytande för att bygga ut subventionssystemet. Jag tror att jag vet varför. Ni har inte offentliga resurser att klara av det av det enkla skälet att det inte finns någonting som ni håller tillbaka på. Ni vet precis som vi att det leder till den snedvridning som jag beskriver. Därför har ni avstått.

Eller är ditt besked här i dag – det vore en nyhet – att ni är överens i de tre vänsterpartierna om att det blir en stor utbyggnad av subventioner på den svenska bostadsmarknaden än en gång? Det som tog oss några generationer att komma ifrån, kommer det tillbaka, Lars Ohly, om ni vinner valet nästa år?

(Applåder)

Anf. 8 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Det är en förskräckande kameral bild av sociala problem som statsministern står för. Det handlar om människor – framför allt ungdomar, invandrare, redan hemlösa – som har oerhörda problem med att få tak över huvudet. De tvingas till stora umbäranden. Sociala problem kommer att följa i spåren av bostadsbristen. Det kommer att leda till att människor far illa. Statsministern har ingenting att säga till dem.

De räntesubventioner och investeringsstöd som har funnits har inte alltid varit perfekt utformade, men ni har tagit bort allt stöd till nybyg-

gande. Samtidigt driver ni en politik i landets kommuner som innebär att fler bostäder ska utsättas för marknadens avgöranden genom försäljning av hyresrätter till bostadsrätter och genom försäljning av allmännyttan till privata hyresvärdar. Ni tror att det skulle leda till mindre bostadsbrist.

Naturligtvis inte. Ni vet vad det leder till. Det leder till ökad bostadsbrist. Det är därför jag gratulerar er till att ha lyckats. Er politik har precis den verkan som ni trodde. Grattis!

(Applåder)

Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Jag försöker svara på den klassiska hur-frågan. Det som grundar politikerförakt är floskler och påståenden om saker som man vill men där man sedan inte kan leverera svaret på frågan hur. Hur ta sig från A till B?

Det är ingenting värt om Lars Ohly utlovar massor av bostäder om han inte har en aning om hur det ska åstadkommas och inte ett enda förslag för att täcka påståendena. Därför ifrågasatte jag något eller bad om besked om vad som egentligen är vänstersvaret. Det fick vi inte.

Rörlighet betyder naturligtvis väldigt mycket på bostadsmarknaden framför allt för yngre. Det är klart att allmännyttan, som nämndes, kopplad till kommuner skulle kunna använda en del av sitt utrymme för att bygga mer och att man inte borde acceptera bilden av att det ska finansieras statligt varje gång det är dags att bygga.

Vi har sett att flera kommuner, trots överskott i allmännyttan, har använt det i koncerninterna överflyttningar i kommunen.

Hur ska vi fördela skulden för det, Lars Ohly?

Vi måste också se på vad kommunerna har gjort och vad vi kan grunda den ökade rörligheten på. Något svar på frågan om subventionspolitiken på vänstersidan fick vi inte.

(Applåder)

Anf. 10 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Herr talman! Det står allt klarare att det svenska stridsflygplanet JAS i flera fall har sålts med bestickning och mutor som viktiga argument och smörjmedel.

I går lade korruptionsenheten, trots det, ned mututredningen om försäljningen av JAS Gripen. Skälen är brister i den svenska lagstiftningen och, inte minst, att man inte har fått de resurser som är nödvändiga för att klara en så stor utredning.

I åtta andra länder fortsätter dock utredandet, och i flera fall planeras åtal, men inte i Sverige.

Sverige är samtidigt på väg att nedgraderas när det gäller tillämpningen av OECD:s korruptionskonvention. Bedömningen inom Transparency International bygger på en analys som säger att vårt land inte längre klarar att utreda bestickning och mutor och att ställa skyldiga till svars.

Det innebär ett ifrågasättande av Sverige som rättsstat. Det är i mina ögon en beklämmande utveckling.

Jag har tre frågor till statsministern.

Är det acceptabelt att sanningen om den största muthärvan i svensk historia aldrig kommer att nå dagens eller allmänhetens ljus?

Vilka initiativ är statsministern beredd att ta för att säkerställa att den svenska korruptionsenheten får de ökade resurser som krävs för att vi ska kunna leva upp till kraven som ställs i OECD:s korruptionskonvention?

Regeringen har tidigare tillsatt en utredning som har i uppgift att se över just mutbrottslagen, men direktiven är otillräckliga för att utredningen ska kunna möta den kritik som Sverige har fått från bland annat EU-kommissionen angående vår lagstiftning om mutor via mellanhänder, som det handlar om här. Är statsministern beredd att ta initiativ för att ge tilläggsdirektiv till utredningen för att uppgradera den svenska mutlagstiftningen?

(Applåder)

Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Peter Eriksson verkar veta en hel del om det här. Ord som "sanningen" och "det står allt klarare" smög sig in.

Jag vet inte hur det ligger till, men Peter Eriksson kanske kan upplysa oss. Jag har lärt mig en sak, nämligen att man ska vara försiktig med att vara tvärsäker i frågor som inte är rättsligt prövade.

Den beskrivning som nu ges av påstådda missgrepp kopplade till JAS Gripen och att rättsväsendet gör för lite hör jag väldigt ofta, men inte kopplat till JAS Gripen utan kopplat till våldsbrott, övergrepp som sker i Sverige och frustrationen över att åklagare inte fullföljer, att poliser inte verkar ta det på allvar eller att rättsväsendet inte reagerar. Människor säger ofta: Varför prövar ni inte detta seriöst? Varför får det inte större resurser?

Väldigt sällan hör jag vänsterpolitiker fånga upp den frustrationen eller uttala att det är något som det är angeläget att göra något åt.

Alliansregeringen försöker bygga ut resurserna till det svenska rättsväsendet så att vi får fler poliser och mer aktivt närvarande svenskt rättsväsen och polis.

Nu får jag i stället frågan om korruptionsenheten ska få ökade resurser.

Jag ska gärna föra den diskussionen i budgetsammanhang. Det är svårt att inte se skillnaden i fokus när det gäller vad vi har försökt att öka resurser till för att svenskt rättsväsen ska fungera och vilka frågor jag får.

Jag tänker inte stå här och överpröva åklagarbeslut. Så fungerar inte en rättsstat. Det vore att visa att jag inte förstår min uppgift.

Om Peter Eriksson har andra bevis och redan vet hur det ligger till kan Peter Eriksson berätta det för Sveriges riksdag så har vi svaret.

(Applåder)

Anf. 12 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Herr talman! Det är helt uppenbart att vi har olika fokus. Bara häromdagen fick vi besked om att 15 nya poliser har tillsatts för att jaga ungdomar som fildelar. Det är prioriterat. Det satsar man på.

I den svenska korruptionsenheten har överåklagaren haft *en* polisman som har hjälpt till att utreda tre jättelika muthärvor som var och en hand-

lar om hundratals miljoner. Det är de kanske största muthärvorna i svensk historia.

Där är statsministern fullständigt ointresserad. Det är den enda tolkning man kan göra av det svar jag fick alldeles nyss. Det struntar vi i. Är det för att vi har haft ministrar och statsministrar som rest land och rike kring och deltagit i försäljningen?

Vad handlar det om? Varför är Sverige inte längre den rättsstat som står upp för att möta korruption och försöka reda ut de här frågorna?

Jag tycker att det är oerhört pinsamt att jag inte får ett bättre svar.
(Applåder)

Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Jag deltog själv i ceremonin där vi mottog en del av den historiskt sett största poliskull som någonsin har lämnat svensk polishögskola. Det var över 800 nya poliser. Det är en del av den utbyggnad som nu sker av svensk polis. Förhoppningsvis kommer det att förändra känslan av trygghet för många människor i Sverige till följd av det arbete som dessa poliser kommer att utföra.

Jag ber er att stanna upp en stund och betänka vad jag skulle säga om jag höll med om vad Peter Eriksson sade här.

En överåklagare har nu fattat ett beslut att inte väcka åtal. Dagen efter låter jag som Sveriges statsminister meddela att jag inte accepterar det utan ger andra besked om vad som nu gäller.

Jag vet inte hur länge jag skulle få sitta i KU, och jag vet inte hur många invändningar som jag skulle få om att den svenska rättsstaten slutligt har brutit samman.

Vi får lite grann hålla ordning på våra roller, Peter Eriksson, och komma ihåg hur den svenska demokratin och rättsstaten fungerar. I det ingår inte att statsministern överprövar åklagarbeslut.
(Applåder)

Anf. 14 MONA SAHLIN (s):

Herr talman! En människa en röst. Ett val ska vara demokratins högtidsstund. Det borde gälla i alla länder, också i Iran. Irans folk har rätt att välja sin president i fria och rättvisa val. Men det förutsätter att folk får välja vilka kandidater som valet ska stå emellan. Det religiösa väktarrådets inblandning måste upphöra, våld och förföljelse av oliktänkande måste upphöra och Iran måste ta fler steg mot demokrati. Ett folk som längtar efter demokrati är i längden svårt att stoppa.

I Sverige har vi också haft en valrörelse som har handlat om Europa. Resultatet av valet ger en väldigt blandad bild. Mitt parti tappade något procentuellt. Vi gick starkt framåt i många delar av landet, men vi tappade i de stora städerna. Valdeltagandet ökade. Det var glädjande. Samtidigt hade vi socialdemokrater fortsatt svårt att få våra väljare att gå och rösta.

Socialdemokratiska partier i Europa gick kraftigt tillbaka, och konservativa partier gick kraftigt framåt. Sverige följde inte dessa trender. Den yttersta högern gick framåt i många länder, men svenska väljare sade nej till Sverigedemokraterna i parlamentet.

Inte minst viktigt är det att vi äntligen lämnade den på många vis förlamande ja-och-nej-debatten. Det går att få en levande debatt med tydliga

skiljelinjer också i ett EU-val, och det är bra. Jag känner ett stort ansvar för att utveckla det ännu mer i mitt eget parti.

Herr talman! Sveriges unga har ett helt annat förhållningssätt till Europa än många av oss som är lite äldre. De har vuxit upp i ett fritt Europa med stora möjligheter att resa och verkligen göra Europa till sitt. De har vuxit upp med Internet, ett globalt flöde av information, nyheter och musik. De kan diskutera och prata med människor i andra länder. De engagerar sig lika mycket i ett fritt Burma som i jakten på en ny replokal. Globaliseringen har gett oss globaliserade ungdomar – kunniga, kreativa, välinformerade och med en mycket stark ansvarskänsla.

Vi som gör anspråk på att leda landet måste ta vara på det. Alla ungdomar måste få chansen, annars slösar vi bort möjligheter för Sverige.

En stor ungdomskull har under de senaste veckorna kastat mössorna i luften utanför gymnasieskolorna. Vad är det de drömmer om nu? Är det ett sommarjobb, att resa ut i världen, ta en sommarkurs eller ett au pair-jobb, att till hösten gå på högskolan, att så småningom få ett jobb eller kanske en traineeplats, ett studentrum eller bara att kunna flytta hemifrån?

Många av dessa drömmar är beroende av politiska beslut. För oss som sitter på dessa beslut är det bråttom att bry sig, för det är nu som dessa möjligheter behövs, inte om flera år.

Tänk bara två mandatperioder bort i tiden. Då är de som är 19 år i dag 28 år. Jag vill att landets ungdomar när de är 28 år ska ha en bra utbildning, gärna en högskoleutbildning. Också de som hade det tufft när de var tonåringar ska ha fått hjälp av fler chanser på komvux. Sambandet är nämligen väldigt starkt mellan arbetslöshet och låg utbildningsnivå.

Jag vill att landets 28-åringar då ska ha chansen till fasta jobb, inte bara projekt, vikariat och timmar. Osäkra jobb betyder väldigt lite frihet. Det är svårt att få ett förstahandskontrakt och att låna till en bostad eller en bil, och det går inte att planera sitt eget liv.

Naturligtvis ska svenska 28-åringar ha kunnat flytta hemifrån, för sin egen skull och för föräldrarnas skull. De ska ha kunnat få tag i en lägenhet där de har råd att bo.

Jag vill att våra 28-åringar då ska ha sett att deras föräldrar fick stöd av samhället när jobben försvann i krisen, att de fick a-kassa, trygghet och hjälp att ställa om så att de hade kraft att hålla uppe framtidstron i familjen.

Jag vill att landets 28-åringar ska må bra och att de, när de blickar tillbaka, ska känna att de vuxna inte svek dem, vare sig i skolan eller på fritiden, att det fanns ställen för ungdomar att vara på och att lärarna i skolan inte blev färre och färre.

Jag vill se en generation som känner att vi politiker gjorde allt vad vi kunde för att ge dem en trygg och bra start i livet, att vi politiker trots krisen gjorde allt vi kunde för att skydda barnen och de unga från effekterna av krisen.

Men, herr talman, om detta ska bli verklighet måste vi nog byta regering. 130 000 ungdomar har precis gått ut gymnasiet. Ungdomsarbetslösheten är nu över 25 procent, och den stiger. Högskolan har inte byggts ut. I den senaste propositionen i våras föreslogs ytterligare sju platser, och komvux har skurits ned.

Arbetsförmedlingen bedömer att 120 000 unga lämnar gymnasiet under de närmaste fyra åren utan slutbetyg. De går ut på en arbetsmarknad där kunskapskraven ökar för varje dag som går.

Hur ska alla dessa ungdomar få chansen till utbildning och jobb?

Bostadsbyggandet halverades redan innan finanskrisen nådde Sverige som en följd av regeringens politik. I dag saknar varannan ung vuxen mellan 20 och 27 år en egen bostad. Här i Stockholm är nästan en tredjedel av dem fortfarande mambo. Hur länge ska de behöva bo kvar hemma?

Mer än var fjärde ung människa mellan 20 och 24 år lever just nu enligt SCB under gränsen för relativ fattigdom. Det är mitt i välfärdssamhället Sverige.

I samma Sverige lånar regeringen miljarder till skattesänkningar till oss välbeställda vuxna. Därför har man inte råd.

I samma Sverige skenar arbetslöshet och underskott, medan regeringen låter kommuner och landsting ta smällen. Därför sparas det på lärare i skolorna, på sommarjobb, på ungdomsgårdar och på fritidsledare.

Fredrik Reinfeldt och regeringen! Låt inte krisen bli ert skäl för att svika Sveriges unga! Det är inte att ta ansvar.

Att ta sig ur en kris kostar alltid något. Det sade Fredrik Reinfeldt också. Det kostar tid, kraft eller pengar.

Vi kan inte välja bort finanskrisen. Vi kan inte välja bort dess konsekvenser. Men vi kan, och vi måste, välja hur vi hanterar den.

Regeringen väljer att låna till en politik som har ökat klyftorna, gröpt ur statsfinanserna och försämrat välfärden. Men den leder inte till nya jobb.

Då säger jag igen: Klarar man inte jobben, då klarar man inte ekonomin, och då klarar man inte heller kvaliteten i välfärden, vården och skolan.

Därför väljer vi socialdemokrater, tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, en annan väg. Vi vill att Sverige ska arbeta och investera sig ur krisen. Därför har vi föreslagit och kommer att fortsätta att driva följande:

Bygg ut högskola och komvux nu! Bygg ut möjligheterna för den frihetsrevolution som kompetensutveckling i arbetslivet skulle innebära! Utbildning är bättre investerade pengar än socialbidrag till arbetslösa.

Börja bygga de järnvägar som vi ändå måste bygga i vårt land! Börja bygga om hus och skolor så att de kräver mindre energi! Det skapar jobb och är bra för klimatet. Det är bättre investerade pengar än sänkt skatt för miljonärer.

Bygg hyresrätter och studentlägenheter nu! Då får byggnadsarbetare, ingenjörer, entreprenörer och arkitekter jobb och lön, och de unga får en bostad.

Politik handlar just om att välja, alltid och kanske främst i kristider.

Vi rödgröna samarbetspartier väljer investeringar i framtidens generation framför skattesänkningar för nutidens vuxna. Det kommer valdebatten att handla om, varje dag från nu och fram till den 19 september.

Ha en riktigt trevlig sommar!

(Applåder)

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! På rak arm känner jag bara till ett enda förslag här i riksdagen om en skattesänkning riktad till miljonärer, och det är Socialdemokraternas förslag om att ta bort uppskovsräntan i fastighetsskatten – dessutom helt ofinansierat.

Det där visar lite grann på Mona Sahlins dilemma. Hon försöker säga allting. Dels ska hon försöka framställa det som att Socialdemokraterna är upprörda över att vi har underskott – som om de levererade förslag som ledde till mindre underskott! Dels har de ökade utgifter på snart sagt alla områden – dessutom tillsammans med stora ofinansierade skattesänkningar. Sedan tror de att någon ska gå på detta!

Mona Sahlin talar engagerat om de yngre. Det tycker också jag att det finns anledning att göra. Men den fråga som då måste ställas är återigen hur-frågan: Hur ska vi åstadkomma förbättringar för yngre?

Vi är ju två partier som inte vill luckra upp lagen om anställningsskydd, som ibland beskrivs som att den delvis har udden riktad mot yngres möjligheter att få just den fasta anställning som Mona Sahlin hävdar är så viktig att få på plats. Då måste man svara på hur-frågan.

För att undgå att uppluckra lagen om anställningsskydd har alliansregeringen bland annat sänkt arbetsgivaravgifterna för att åtminstone sänka kostnaden för att anställa någon som är under 26 år. Men hör och häpna, det vill Socialdemokraterna ta bort! De vill införa en ungdomsskatt i Sverige genom att höja arbetsgivaravgiften för den som är under 26 år, från 15 procent till 32 procent. Hur kan fler unga få fast jobb när du dubblar löneskatten för den som är ung? Hur går det där ihop?

Den som inte svarar på hur-frågan kan hålla många vackra anföranden, men politik handlar om att också ha förslag som leder från A till B. Det är där som svensk socialdemokrati och vänsterpartierna har sina största problem.

(Applåder)

Anf. 16 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Fredrik Reinfeldt frågar om hur som om det återigen var Carl Bildt som var statsminister och stod här och pratade om den enda vägen, som att det fanns bara ett givet svar på varje hur-fråga. Mycket i svaren hänger på vilka värderingar man vill ska styra det egna handlandet i en tid när landet är i ett sådant läge att det är aktivitet och investeringar som krävs.

Ett av hur-svaren är för min del: Vi – Vänstern, Miljöpartiet och Socialdemokraterna – byggde under många mödosamma år upp ett överskott i statens budget för att vi när krisen var här skulle ha resurser för att kunna investera i utbildning och bostadsbyggande, i det som ger jobb och framtidstro. Det tog ni bort genom att sänka skatten för bland andra miljonärer och för sådana som du och jag – detta i stället för att nu kunna använda det till att bygga Sverige starkare. Detta är *ett* hur, och det är vårt hur.

Det andra du frågar om gäller att ni brett sänker arbetsgivaravgifterna för alla som redan har ungdomar anställda. Vi – Vänstern, Miljöpartiet och Socialdemokraterna – säger: Sänk arbetsgivaravgifterna ordentligt

för dem som anställer arbetslös ungdom så att vägen från utanförskap till arbete blir kortare! Det är vårt hur.

Alla de här frågeställningarna handlar hela tiden om att välja. Du har gjort ett medvetet val; annars har ju politiken bara fått effekter som bara blev som de blev. Men så kan det väl inte vara. Du som är så duktig, så välpåläst och så mästrande i varje inlägg kan väl inte ha en politik som får effekter som du inte hade tänkt dig. Om det nu är så att ni medvetet har sänkt skatterna och Sverige halkat efter mer än övriga Europa måste det vara ett misslyckande för den förda politiken.

De rödgröna vill annorlunda!
(Applåder)

Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik:

Herr talman! Tydligt är "mästrande" ordet för dagen. Jag vet inte om de som följer debatten tycker att Mona Sahlin i beskrivningen av mig är den blyga viol som står för ett annat alternativ.

Får jag bara ännu en gång påpeka att de historier som Mona Sahlin berättar inte går ihop. Man kan inte vrida om den offentliga ekonomin från ett överskott på 2 ½ procent till ett underskott på 4 procent med den beskrivning som Mona Sahlin ger. Det är en ytterst begränsad del som det är fråga om när det gäller skattesänkningar – dessutom då riktat till låg- och normalinkomsttagare. Tro mig, svenska folket, när jag säger att vi snart får besked om att Socialdemokraterna kommer att acceptera större delen av detta!

Den stora förändringen är de i ekonomin inbyggda automatiska svaren om sämre tider och de omfattande insatser beträffande offentliga investeringar som denna regering har genomfört i infrastruktur, i utbildning och i utbyggnaden av arbetsmarknadspolitiken – alltså allt det som Mona Sahlin påstår inte finns men som redan har hänt och redan är förslaget av alliansregeringen. Jag förstår att Mona Sahlin inte vill beskriva denna verklighet, men det är trots allt den verklighet som alliansregeringen har levererat.

(Applåder)

Anf. 18 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Du får ursäkta, Fredrik Reinfeldt, men jag tycker att du i dag har haft en mästrande ton. Det låter som att du sitter på alla svaren. Du ska till och med berätta för mig vad den svenska modellen är. Det känns mästrande.

Jag är ingen blyg viol. Jag hoppas att jag är en ilsken och taggig ros med både röda och gröna färger, så det är inget problem.

(Applåder)

Det vi diskuterar, Fredrik Reinfeldt, är inte att regeringen har gjort eller inte gjort insatser. Det vi diskuterar är *effekterna*. Du leder en regering som gick till val på fler jobb och på att minska utanförskapet. Du har haft tre år på dig. Även med hänsyn tagen till krisen och jämfört med andra länder i Europa går det sämre för Sverige. Klyftorna ökar mer här, och arbetslösheten växer mer här. Det är effekterna!

Vi har också ett sämre skydd för de arbetslösa. Det är mycket sämre här än i många andra länder i Europa. Det är inte en effekt av finanskrisen, utan det är en effekt av din politik.

Om detta kommer jag hela tiden att fortsätta att fråga. Att tala om ansvar är en sak. Men att *ta ansvar* för effekterna av den egna politiken hoppas jag att Fredrik Reinfeldt gör i nästa inlägg.
(Applåder)

Prot. 2008/09:134
17 juni

Partiledardebatt

Anf. 19 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! I går kom ett viktigt besked från Sveriges riksdag. Det fattades nämligen beslut om den mest ambitiösa klimat- och energipolitiken i världen. Det är jag mycket glad över.

I det här beslutet finns väldigt många viktiga mål men också många viktiga åtgärder. Den förnybara energin ska byggas ut och motsvara hälften av vår energiförbrukning. Vi har äntligen fått ett program för energieffektivisering – de 20 procenten. Vi ska minska klimatutsläppen med 40 procent, motsvarande 20 miljoner ton. Det gör att vi kan leva upp till de höga ambitioner som vi borde ha också globalt.

Det här är byggt på vetenskaplig grund. Vi har ton för ton redovisat hur vi ska minska klimatutsläppen. Då är det intressant att diskutera och studera oppositionens förslag.

Man har ingen gemensam energi- och klimatmotion, och framför allt har man inte redovisat vilka åtgärder man vill vidta. Man har sagt att man ska minska klimatutsläppen med 58 procent – 9 miljoner ton mer än regeringen.

Efter vad jag kan förstå och läsa ut finns det ingen lista över vad ni tänker göra.

Tänker ni höja bensinskatten, och hur mycket i så fall?

Tänker ni höja skatterna för svensk verkstadsindustri?

Tänker ni stoppa flygtrafiken söder om Sundsvall, som ju Miljöpartiet föreslår?

Tänker ni stoppa motorvägsutbyggnaden? Också det föreslår ju Miljöpartiet. Eller vad handlar det om?

Jag tycker att det är konstigt att man har så höga ambitioner utan att redovisa de åtgärder som skulle kunna leda till att man lever upp till målen.

Min slutsats är att ni endera inte vet vad ni tänker göra eller också döljer något.

Men nu, Mona Sahlin, i den här partiledardebatten, kan du berätta. Hur ska ni minska utsläppen med 9 miljoner ton? Ge några exempel på vad det är ni tänker göra och hur mycket det i så fall sparar! Jag tror att det är många som önskar svar!

(Applåder)

Anf. 20 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Maud Olofsson verkligen tror på själv att Sverige är det mest ambitiösa landet i hela världen när det gäller klimatfrågorna. Dessutom står hon och raljerar över att det finns tre partier här, tre rödgröna partier, som har högre ambitioner därför att vi tror att vi åtminstone ska kunna säga att Sverige i alla fall ska göra allt som Sverige kan för att vi ska ta vårt ansvar för att dra ned på de utsläpp som jag tror att vi båda och alla här i kammaren är lika ärligt villiga att göra någonting åt. Jag är inte rädd för att bli anklagad för att ha höga ambitioner.

I går träffade jag Maldivernas president, en president som har ett mycket märkligt uppdrag. Inom mindre än hundra år kommer sannolikt hela hans land att försvinna beroende på att havsnivån stiger.

När riksdagen här antog klimatpolitiken fanns, om jag minns rätt nu, 34 gemensamma reservationer från oppositionen, från oss, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Vi har ett samlat alternativ, Maud Olofsson. Det är också så att vi är mer ambitiösa på många områden som också ger större effekt på klimatutsläppen. Jag kan nämna två här.

Det handlar om klimatinvesteringsprogrammen, som var så framgångsrika och bidrog till mer minskningar av utsläppen än, om jag minns rätt nu, vad hela flygtrafiken åstadkommer i Sverige. Dem tog ni bort. Vi vill också bygga om bostäder och offentliga lokaler med ett riktat stöd för att kunna fortsätta dra ned på de klimatutsläpp som fortfarande finns på hela bostads- och lokalsidan. Vi vill prioritera det som går att göra i Sverige och dessutom ger jobb.

Strunta alltså i om vi är *världens* mest ambitiösa eller inte. Svara ärligt på detta: Gör *Sverige* allt det kan för att Sverige ska ta ansvar inför vårt ordförandeskap för att ha en riktigt modern och inriktad klimatpolitik? En sådan politik har de rödgröna samarbetspartierna.

(Applåder)

Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att det är något fel att ha höga ambitioner. Felet uppstår om man har höga ambitioner men inte redovisar hur man ska ta sig dit.

Att Sverige har världens mest ambitiösa klimat- och energipolitik råder det ingen tvekan om. Mona Sahlin kan gärna få berätta här i kammaren vilket land det är som har en mer ambitiös klimat- och energipolitik.

Åter till medlen! Mona Sahlin säger att vi tar bort investeringsprogrammen och att det är en av åtgärderna. Ja, det ger 1,1 miljon ton. Då återstår 8 miljoner ton. Vad ska ni göra? Ni får inte ihop detta. Jag kan inte tolka det på annat sätt än att ni inte vill redovisa detta för svenska folket, för svensk fackföreningsrörelse som finns i verkstadsindustrin, för dem som kör bil eller för dem som finns i transportsektorn. Ni vill inte redovisa för dem vilka åtgärder ni tänker vidta. På annat sätt kan man inte tolka detta.

Om man ska vara trovärdig i klimatpolitiken måste mål och medel höra ihop. Jag tror att Mona Sahlin har ett aktivt engagemang i klimatfrågorna, men det måste ju också följas av ett mod att presentera de åtgärder som leder till att man uppnår målen. Där är vi inte än. Och om ni döljer något eller om ni inte kan redovisa, det återstår att se.

(Applåder)

Anf. 22 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! De som lyssnar får väl avgöra själva: Är det att dölja och inte vilja berätta något att ha 34 gemensamma reservationer här i riksdagen under omröstningen? Det är knappast någon statshemlighet, om man säger så. Det är öppet och väl redovisat.

(Applåder)

Sverige har kommit långt, inte minst tack vare det arbete som vi, Vänsterpartiet och Miljöpartiet gjorde under många år. Regeringen har

på några av områdena fortsatt de ambitionerna. Det är mycket bra. Framför allt när det gäller vindsidan vill jag ge en eloge för att vi gemensamt är på väg att bygga upp någonting riktigt viktigt och bra. Men det som fortfarande fattas är de stora branschprogrammen, de stora klimatinvesteringsprogrammen och de stora ombyggnadsplanerna för till exempel svenska bostäder och offentliga lokaler. Där har vi oändligt mycket högre ambitioner därför att vi också har resurser till det eftersom vi inte sänker skatterna.

Sverige kan bättre också på klimatområdet, Maud Olofsson.
(Applåder)

Anf. 23 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Mona Sahlin uppehöll sig en del kring ungdomsarbetslösheten, och det tycker jag är ett viktigt ämne att diskutera. Sverige har en högre ungdomsarbetslöshet än många jämförbara länder. Det är ingenting som kommer och går med olika regeringar, utan vi har det strukturellt och har haft det under mycket lång tid. Därför är det så att om vi ska åtgärda detta är det väldigt viktigt att diskutera vad som har orsakat detta.

Jag tror att en viktig orsak är den utbildningspolitik som vi har fört när det gäller gymnasiet i Sverige. Jämför med några länder som har lägre ungdomsarbetslöshet, till exempel Danmark och Tyskland! Där har man omfattande lärlingsutbildningssystem. Ungdomar som är intresserade av att lära sig ett yrke blir lärlingar på ett företag. De får en låg lärlingslön – det vi i Sverige kallar ingångslön – men de får en lärlingsplats, en lärlingsutbildning. Och när de kan jobbet blir de ofta fast anställda.

I Sverige har vi i stället fört en politik där yrkesutbildningar äger rum på gymnasiet, och Socialdemokraterna har tvingat alla dessa ungdomar att också samtidigt läsa in teoretisk högskolebehörighet. Följden har blivit att ungefär en tredjedel av varje ungdomsgeneration slås ut och hoppar av, för de läser inte färdigt utbildningarna på grund av det akademiska innehållet. Då får de inte examen från gymnasiet, men de får heller inte lära sig sitt yrke. De blir heller inte speciellt populära att anställa därför att de har hoppat av gymnasiet. Detta är en väldigt viktig orsak till att Sverige har högre ungdomsarbetslöshet.

En tung socialdemokrat som har insett detta är Mats Hulth. Han var finansborgarråd i Stockholm och genomförde där den gymnasiereform som Göran Persson och Mona Sahlin hade bestämt. Han är vd för restaurangbranschen i dag, och han säger nu i en tidningsintervju att de som kommer ut från gymnasieskolan inte kan jobbet. De har hyfsade teoretiska kunskaper, men de kan inte jobbet. De är inte anställningsbara. Nej, just det. Det beror ju på den här reformen.

Jag är förvånad över att ni som tillhör vad ni kallar ett arbetarparti så till den grad har nedvärderat yrkesutbildningar i Sverige. Det är dags att uppvärdera lärlingsystem och yrkesutbildningar i vårt land, Mona Sahlin!

(Applåder)

Anf. 24 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Jan Björklund återkommer ofta, för att inte säga i varje debatt, till samma sätt att beskriva detta, och jag säger varje gång att det där inte är sant. Det är inte så att det finns någon kontrovers mellan oss

två, eller mellan nästan någon här i kammaren, om att lärlingsutbildningarna är oerhört viktiga och att yrkesutbildningen är väldigt viktig och att den behöver uppgraderas. Vi är överens där.

Kontroversen däremot, skiljelinjen, går i frågan: Varför förvägra fler möjligheten att gå och läsa också på högskolan? Varför mitt i en tuff och jobbig kris på arbetsmarknaden just för de unga ha färre utbildningsplatser både i högskolan och i komvux? Varför stänga dörren för så många på gymnasiet så att de inte kan läsa på högskolan? Blir, Jan Björklund, kunskapen verkligen mindre värd om den delas av många? Det intrycket kan man få när man ser på regeringens utbildningspolitik.
(Applåder)

Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Problemet är nu att Mona Sahlin blundar för att ungefär en tredjedel av varje ungdomskull slås ut i den gymnasieskola vi har. För de andra två tredjedelarna fungerar det ganska bra, men en tredjedel hoppar av gymnasiet eller går färdigt men misslyckas att nå målen därför att ni har tvingat alla att läsa in teoretisk högskolebehörighet. Då blir de heller inte anställningsbara i samma utsträckning. Det är ju där problemet finns.

Jag förstår att Mona Sahlin gärna vill prata om andra saker, men detta är själva kärnproblemet: En tredjedel har inte gymnasiebetyg eller når målen i gymnasieskolan.

Alla ungdomar vill inte bli akademiker. Alla kan inte bli akademiker, och samhället fungerar inte om alla är akademiker. Vi måste återigen uppvärdera yrkesutbildningar i vårt land. Ni har skapat en gymnasieskola som leder till utslagning. Vi skapar nu en gymnasieskola som kommer att leda till anställningsbarhet och jobb.

(Applåder)

Anf. 26 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att jag blandar bort argumenten. Jag tycker att vi diskuterar samma sak men har två helt olika utgångspunkter när vi diskuterar den.

Yrkesutbildningen är viktig. Att jobba med händerna är viktigt. Att stärka de yrkesinriktade linjerna i gymnasieskolan är viktigt. Att bygga in mer av yrkeskunskaper också i komvux är viktigt.

Men på vilket vis hjälper det hela ungdomsgenerationen om man omöjliggör för en stor grupp på gymnasieskolan att över huvud taget kunna läsa vidare på högskolan?

Alla ska inte bli akademiker; självklart är det så. Men väldigt många måste kunna svenska, matte och engelska oavsett vilka yrken de har. Det är det som är utgångspunkten. Vi står båda för att kunskap är viktigt. Men det måste vara viktigt för alla. Min värdering är verkligen att det inte är de smarta som tar sig vidare, utan de som får möjligheter. Därför är det så viktigt.

(Applåder)

Anf. 27 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Det här är ingalunda den första ekonomiska kris som Sverige går igenom, knappast heller den sista. Vi möter med jämna mel-

lanrum svåra ekonomiska situationer. Den situation som vi just nu går igenom är en av de tuffaste, kanske den allra värsta, sedan 30-talsdepressionen.

Jag tror att alla människor förstår att när nedgångar kommer får det konsekvenser. Det gäller för länder att rusta sig mot detta så långt man någonsin kan för att förebygga det, men också naturligtvis för att möta det. Den sittande regeringen har satsat på framtiden, till exempel i form av satsningar på forskning, utbildning och infrastruktur. Vi har satsat på arbete för att människor ska kunna hålla sig i gång också under de tuffaste tiderna.

Socialdemokraterna har, om man ser tillbaka historiskt, varit med om att gång efter gång ha ansvar i regeringsställning. Med Göran Persson i spetsen under 90-talet genomförde man en tuff saneringspolitik. Man tog många svåra beslut som vi diskuterade många gånger. Alla var överens om att det var svåra val att göra. Ekonomiska nedgångar får konsekvenser. Det var bra för Sverige att man tog det ansvaret. Partiet vann respekt.

Men i dag tycks det som att den nuvarande socialdemokratiska ledningen inte riktigt orkar ta det här ansvaret. Man kan inte stå emot det kortsiktiga och ibland kanske populistiska.

Som Mona Sahlin sade handlar politik om att välja. Det är ofta två obehagliga vägar man har att välja mellan. Då väljer Socialdemokraterna en omöjlig väg, en väg som inte leder till att man tar ställning. Man radar nya utgiftsökningar på varandra. Jag undrar om Mona Sahlin kan lova att det här enbart beror på att man nu befinner sig i oppositionsställning.
(Applåder)

Anf. 28 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag är tacksam för Göran Hägglunds påminnelse om 90-talskrisen och hur socialdemokratin och den regering som jag då satt i tog ansvar för Sverige tillsammans med Carl Bildts regering. Jag är tacksam för att Göran Hägglund fortsatte med att påminna om hur socialdemokratin under 90-talet, till stor del tillsammans med våra rödgröna samarbetspartier, bekämpade krisen på ett sätt som är väldigt annorlunda mot det som sker i dag. Det har också forskare visat. Då växte inte klyftorna mellan dem som hade mycket och dem som hade lite. Nu ökar klyftorna rekordfort.

Vi lärde oss något, och jag lärde mig något av alla de åren. Det populistiska i sådana här lägen är att sänka skatterna och införa vårdnadsbidrag i stället för att satsa resurserna på att bygga ut utbildningen och hålla i trygghetssystemen, så att människor kan se att vi gjorde allt vi kunde för att skydda dem som politiken är till för. Det lärde jag mig under 90-talet. Frågan är vad Göran Hägglund lärde sig.
(Applåder)

Anf. 29 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Jag lärde mig, precis som jag tror att många andra här i kammaren som har varit med länge gjorde vid den tidpunkten, att plus och minus måste gå ihop.
(Applåder)

Man måste se till att man under goda år samlar i ladorna för att kunna möta de tuffa åren. Det är precis det som regeringen har gjort.

Hade vi följt det som den nuvarande oppositionen föreslog för ett eller ett par år sedan hade Sverige haft dramatiska underskott redan vid den tidpunkten. I det här läget hade vi mött krisen ur en enormt svag position som hade kastat de människor som har det allra tuffast ut i en enormt osäker framtid.

Socialdemokratin har gått från att under 90-talet ta ansvar i regeringsställning till att i opposition frånträda ansvaret, kliva bort från de ansvarsfulla positionerna och i stället sjunga med ånglarna när det handlar om nya utgifter som gör att de som har de minsta marginalerna skulle få det ännu tuffare.

Socialdemokraterna har gått från att vara ansvarstagande till att vara ansvarslösa. Och vad värre är: Man gör det tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som inte har ekonomi som främsta gren.
(Applåder)

Anf. 30 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Det är en fascinerande historiebeteckning, till att börja med. När ni tog över regeringsmakten 2006 tog ni över ett väldigt starkt budgetöverskott som hade byggts upp av oss tre så att man skulle kunna använda det för att skydda dem som annars råkar så fruktansvärt illa ut när krisen är tuff.

Det första ni gjorde när ni satte i gång var att sänka skatterna med detta budgetöverskott, så att ni nu inte har resurser för att till exempel hjälpa pensionärerna, så att de inte betalar mer i skatt, eller bygga ut utbildningssystemet. En socialdemokrat vet att det i både goda och svåra tider handlar om att vara trogen en stark ekonomi och en stark budgetpolitik. Det har vi inte vikit från.

Men vi har också något annat, som skiljer oss två väldigt mycket från varandra: att stå upp för trygghetssystemen och rättvisan. Det ser jag som god ekonomisk politik, och det tänker jag fortsätta att göra, Göran Hägglund.

(Applåder)

Anf. 31 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Nu startar socialdemokraternas uttåg ur parlamentet. Nej, några är kvar! Härligt!

Herr talman! Som vi har sagt tidigare har vi haft ett Europaparlamentsval med ett väldigt högt valdeltagande, högre än genomsnittet i övriga Europa. Det tycker jag att vi alla ska vara glada och stolta över att vi har bidragit till.

Min egen erfarenhet av valrörelsen och valdebatten var att vi gick från ”ja eller nej” till diskussion kring Europas viktiga uppgifter. Svenska folket har genom sin valhandling och sitt aktiva valdeltagande, om man jämför med övriga Europa, sagt att Europa har en viktig roll att spela i klimatutmaningen och för att skapa öppenhet i Europa, men också för att säkra freden. Jag tycker också att svenska folket har beskrivit för de parlamentariker som nu tar plats att vi måste bli ännu kraftfullare. Vi måste samarbeta ännu mer om vi ska lyckas i den svåra uppgiften.

Det som också är glädjande är att fler ungdomar har röstat. Det är som tidigare har sagts många som har varit engagerade i fildelningsfrågan. Det är viktigt att säga att frågan är större än att bara handla om fil-

delning. Det handlar om värderingar som integritet, medborgerliga fri- och rättigheter och hur livet i onlinevärlden ska te sig.

Vi som tillhör en annan generation måste fundera över vilka intressanta diskussioner som pågår bland ungdomarna. Vi måste förstå att den personliga integriteten, men också den frihet som onlinevärlden innebär, är någonting annat än det vi växte upp med. Centerpartiet tar till sig den diskussion som Piratpartiet och andra ungdomar har redovisat i valet. Vi tycker att den personliga integriteten är en viktig fråga. Vi tycker att demokratifrågorna är viktiga. Vi kommer också att ta till oss det framöver i en diskussion i valanalysen.

Piratpartiet har attraherat många ungdomar. Nu står de i valet och kvalet om vilken partigrupp de ska tillhöra i Europaparlamentet. Den liberala gruppen anges som ett alternativ. Jag vill här deklarerat att jag tycker att vi ska föra en diskussion med Piratpartiet. Liberala värderingar om frihet och personlig integritet är viktiga för både Piratpartiet och den liberala gruppen.

Jag tycker också att det är viktigt att ungdomars situation diskuteras mer över huvud taget. Inför förra valet, när vi hade en högkonjunktur av sällan skådat slag, hade vi Europas nästan högsta ungdomsarbetslöshet. Sedan vi tillträdde har vi gjort en rad åtgärder för att förbättra ungdomars situation.

Vi har sänkt arbetsgivaravgiften från över 30 procent ned till 15 procent för ungdomar under 26 år. Vi förbättrar skolan steg för steg så att ungdomarna är väl rustade för en modern arbetsmarknad. Vi har fler lärlingsplatser och mer yrkesutbildning så att vi har en skola som passar både teoretiskt och praktiskt lagda. Vi har gjort det enklare att säsongsanställa, och vi satsar mer på att också göra företagsamhet till ett alternativ för unga.

Det räcker inte. Jag erkänner det. Vi behöver göra mer. Vi kan inte låta ungdomar starta sitt liv i arbetslöshet, även om vi ser att det är korttidsarbetslösheten som är den stora. Vi måste göra mer. Vi måste också göra det lättare för arbetsgivare att behålla unga när de ska säga upp.

Vi måste klara av att göra en jämförelse med övriga länder som har en lägre arbetslöshet. Danmark har nämnts här. Det har en mycket mer flexibel modell för arbetsmarknaden än vad Sverige har. Det har också en lärlingsutbildning med en direkt koppling till arbetsgivare som gör det möjligt för unga att få jobb efter utbildning.

Vi behöver också fler unga som innovatörer och entreprenörer. Här tror jag att vi i vuxenvärlden måste tänka annorlunda. Vi har byggt upp företagssystem och innovationssystem som passar min generation. Vad unga gör i dag är att de startar företag på helt andra sätt. De tänker lokalt och globalt samtidigt.

De kombinerar att tjäna pengar med socialt ansvarstagande på ett helt annat sätt. De har helt andra affärsidéer än vad min generation har. Jag tänker på grabbarna på Böleäng i Umeå som exporterar trumljud. Ja, de exporterar trumljud, och de tänker sig omsätta någonstans mellan 15 och 20 miljoner om bara några år.

Det är den typen av idéer vi behöver in i vårt samhälle. Det är de här ungas affärsidéer och innovationer som vi behöver för att bygga också framtidens jobb och arbetsmarknad. Alla unga kommer inte att bli an-

ställda. Många av dem måste också starta företag och få göra det på ett sätt som passar dem.

Väljarna gav också beskedet att klimatfrågan är en viktig fråga för Europasamarbetet. Det står högst på agendan när vi nu tar över ordförandeskapet om några veckor. Riksdagen har fattat beslut, som jag sade tidigare, om den mest ambitiösa klimat- och energipolitiken i hela världen. Ingen har kunnat peka på något annat land som är bättre.

Det ger oss också en bra grund inför ordförandeskapet. Vi kan ta ledningen och beskriva hur vi steg för steg får en utveckling för det hållbara samhället. Vi kan inför Köpenhamnsmötet peka på att vi är beredda att ta ett eget ansvar för att ställa om. Vi kan visa för andra länder hur vi har gjort det på ett bra sätt.

Vi är många som önskar en överenskommelse i Köpenhamn. Den kommer att vara helt avgörande för vår konkurrensförmåga framöver men också för våra möjligheter att överlämna en värld till våra barn och barnbarn som vi kan vara stolta över.

Det är också i denna anda som vi måste vara ansvarsfulla. Det är därför som mål och åtgärder måste höra ihop. När jag tittar på oppositionens mål och åtgärder hänger de inte ihop.

Även om Mona Sahlin säger att de har massor av reservationer innebär inte det att de har presenterat ton för ton hur de ska minska sina utsläpp. Det återstår för dem att beskriva för väljarna. Vad är det för åtgärder som de tänker vidta för att minska med nio miljoner ton ytterligare?

Att ställa om Sverige och Europa till en mer ekoeffektiv ekonomi är en av mina och Centerpartiets målsättningar också inför ordförandeskapet. Att kunna kombinera ekonomisk tillväxt med resurshushållning, att minska användningen av energi, att minska råvaruanvändningen per individ och per producerad enhet och att ställa om med ny miljöteknik så att vi får nya lösningar är kanske svaren på den kris som Europa befinner sig i.

Vi har både finanskris och klimatkris. Det är sant. Vi behöver ett ledarskap i Europa som innebär att vi kan peka ut: Här någonstans kan vi skapa de nya jobben så att de också ger en framtidstro till Europas medborgare. Jag tror att Sveriges ordförandeskap här kommer att vara av avgörande betydelse.

Det kommer att vara av avgörande betydelse att både regering och opposition samlas för att visa de goda exemplen här från Sverige men också tar ledarskapet för att Europa ska orka ställa om till en hållbar ekonomi.

Vi behöver samarbeta med alla Europas entreprenörer för att få fram nya idéer och nya möjligheter för nya jobb runt om i hela Europa.

Vi måste kroka arm med USA och beskriva att om vi gör detta gemensamt har vi en unik möjlighet i en svår tid att göra någonting anorlunda. Det är också någonting som gör att den fattiga delen av jordens befolkning kan klara sig.

Jag är optimist. Det vet alla i den här kammaren. Men det är också så att i en svår tid krävs det ledarskap för att visa vart vi är på väg. Sverige kan ta det ledarskapet. Det finns väldigt stora förväntningar på oss i det här sammanhanget.

Om vi politiker krok ar med entreprenörerna, innovatörerna och forskarna har vi en stor möjlighet att göra någonting bestående för kommande generationer.

Omställningen av transportsektorn är naturligtvis en viktig sak i det sammanhanget. Jag vill kort kommentera det som hände i går och det som händer just nu kring Saab.

Regeringen har under lång tid sagt att det behövs en ny ägare till Saab för att klara omställningen och utvecklingen av Saab. I går kom Koenigs-egg och GM överens om att GM skulle sälja till Koenigsegg.

Det är bra att ägarbilderna har klarnat även om det är för tidigt att dra slutsatser av detta. Jag hoppas att detta är sanna entreprenörer med rejält mycket pengar som är beredda att ta sig an den här utmaningen.

Jag är oerhört glad över att jag och regeringen har varit så hårdnackade. Om vi hade lyssnat till oppositionen hade vi haft 6 miljarder kronor i ett konkursbo i USA vid den här tidpunkten. Vi gjorde aldrig det. Vi lockades inte av snabba klipp i något slags tidningsspel, utan vi sa nej.

Nu kan vi sitta och se att det kommer in en ny ägare. Då kan vi också agera kraftfullt. Det gäller att vara klok när det är lite tufft. Det gäller att vara försiktig med skattebetalarnas pengar. Det lönar sig i längden.

(Applåder)

Anf. 32 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fortsätta att fråga Maud Olofsson om ungdomarnas villkor på arbetsmarknaden.

Jag tror att vi alla är överens om att det bästa är om ungdomar har fasta jobb. Det är väldigt knepigt att leva på alla projektjobben, vikariaterna och timanställningarna. Det är då väldigt svårt att få ett bostadskontrakt och ens få ett mobiltelefonabonnemang och så vidare.

Man vill att de ska kunna få allt detta. Jag har en undran. Du vill avskaffa tryggheten på arbetsmarknaden. En fast anställning ska inte betyda någon för unga eller för deras föräldrar. Min bild är att tryggheten inte blir sämre för att den delas av fler.

Min fråga till Maud Olofsson är: Hur kommer den otrygghet som du står för att underlätta för de unga att kunna köpa en bostad eller få ett kontrakt den hyreslägenhet de söker? På vilket sätt bidrar större osäkerhet till större välfärd för Sveriges unga?

(Applåder)

Anf. 33 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Den trygghet som Mona Sahlin nu beskriver har till effekt att vi har så hög ungdomsarbetslöshet som vi har. Det är med LAS som vi har utslagningen av unga. Det har vi trots den starka lagstiftningen. Det beror på att de som har kortast anställningstid också åker ut först. De är unga, invandrare och de som har dåligt fäste på arbetsmarknaden.

Om vi ska klara ungdomars jobb framöver måste de bli mer attraktiva. Det är därför som vi har sänkt arbetsgivaravgifterna från 32 procent till 15 procent. Det vill ju du ta bort. Det är därför vi rustar dem i utbildningssystemet så att de ska vara attraktiva och kunna det som arbetsgivarna efterfrågar både teoretiskt och praktiskt.

Det är därför som jag talar om att ungdomars arbete inte bara handlar om en anställning utan också om möjligheten att starta företag.

Jag har noterat att Socialdemokraterna nästan alltid pratar om anställning. Ett eget företag är också ett sätt att skaffa sig jobb. Det är också ett sätt att koppla ihop lärlingsutbildning med arbetsgivare så att ungdomar får ett fäste på arbetsmarknaden. Vi måste vidta alla de här åtgärderna. Så kom inte och säg att det är LAS som har räddat ungdomar från att bli arbetslösa! Det är precis tvärtom.

Vi ska rusta dem så att de är anställningsbara. Vi ska se till att det finns många arbetsgivare som vill anställa dem. Det är det bästa sättet att minska ungdomsarbetslösheten.

(Applåder)

Anf. 34 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Då säger jag som Fredrik Reinfeldt: Det blir inte fler jobb för att man avskaffar lagen om anställningsskydd. Maud Olofsson är näringsminister i en regering som är djupt splittrad i denna stora och avgörande fråga. Jag tycker att det är intressant med den emfas med vilken Maud Olofsson nu beskriver hur LAS är orsaken – det var så det uttrycktes – till ungdomsarbetslösheten. Det tror inte jag. Jag tror att problemen är mycket mer komplicerade än så.

Framför allt blir inte villkoren för unga bättre av att utbildningsplatserna nu blir färre och att de nya hyreslägenheterna lyser med sin frånvaro. Ungefär hälften av de unga har ett fast jobb. På vilket vis blir det bättre att ta bort anställningstryggheten för den hälft av ungdomarna som har ett fast jobb? Och varför vill man ta bort anställningstryggheten för de föräldrar som har jobbat sig fram till en fast anställning? Det går inte ihop, Maud Olofsson.

Är LAS den stora orsaken? Är tryggheten för stor? Är det detta som gäller på fler områden i Sverige? I så fall ser vi verkligen så olika på vad ett land i kris behöver i form av trygghet och insatser för de unga. Det är inte detta.

(Applåder)

Anf. 35 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag vet inte vilken verklighet Mona Sahlin lever i. Men är det inte så i dag att det är de unga som åker ut från jobben? Det är ju det Mona Sahlin försöker beskriva. De åker ut trots att vi har LAS eller kanske på grund av att vi har LAS. De som har långa anställningstider, nämligen personer i min ålder och däröver, är de som blir kvar. Det är ju de som har långa anställningstider.

Jag tycker att vi kan diskutera detta öppet; tyvärr leder LAS också till en inlåsnings. Man är rädd för att byta jobb därför att man missar sin anställningstid.

Jag tittar på Danmark. Om man mäter tryggheten på arbetsmarknaden säger danska arbetare att de har en större trygghet. De har ingen LAS. Men danskarna har rustat sina företag för att kunna anställa. De har rustat löntagarna i utbildning så att de är anställningsbara. De har kopplat ihop arbetsliv med lärlingsutbildning och yrkesutbildning så att ungdomarna har en chans att komma in. De har starka åtgärder för att stärka entreprenörskapet.

Jag tror att vi utan låsning måste diskutera hur vi både skapar trygghet och flexibilitet i ett svenskt system. Det är här Mona Sahlin låser sig fast. Jag tycker att ungdomar är värda en bättre chans.

(Applåder)

Anf. 36 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Jag vill gratulera Maud Olofsson. Ni har lyckats att med olika vårdvalssystem, framför allt i Stockholm, se till att vården blir både dyrare och sämre.

Man kan bara konstatera att antalet onödiga besök har ökat. Så är det i hela primärvården. Det säger Elisabet Svensson, verksamhetschef vid Vårby vårdcentral utanför Stockholm. Eftersom vårdvalssystemet premierar läkarbesök ägnas läkarnas arbetstid alltmer åt de enkla sjukdomarna – förkylningar och snuva. Samtidigt har vinstintresset i vården lett till att bonussystem har införts. Det blir räknande av patientbesök som leder till sämre vård och kortare läkarbesök – en sorts löpandebandsvård på entreprenad.

När jag går till doktorn vill jag naturligtvis att de råd jag får enbart ska bygga på medicinska avvägningar. Jag vill inte behöva vara orolig för att läkarens agerande utgår från vinstintresse. Jag vill inte att sjukvårdspersonal i första hand tänker på vad som är mest lönsamt utan på hur man ska få människor friska.

Men ni visste naturligtvis att marknadsdriven vård är både sämre och dyrare. Det finns det många bevis på i utlandet. Ni visste att när vården tillåts styras av efterfrågan i stället för av behov ökar tillgängligheten och utbudet av vård i rika områden samtidigt som det minskar i miljonprogramsområdena. Er politik är bra för Djursholm men dålig för Botkyrka.

Det här visste ni naturligtvis när ni införde de här systemen. Så grattis, Maud Olofsson – ni har lyckats!

(Applåder)

Anf. 37 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Det är ingen överraskning att Vänsterpartiet inte tycker om alternativa vårdformer eller att man ger inflytande till patienterna.

Jag kan ibland också vara en vanlig patient, och mina barn kan också vara vanliga patienter. Jag kan bara konstatera att i den offentliga vården, som i mitt sammanhang leds av socialdemokrater och en vänstermajoritet, är det massor med köer och ingen valfrihet. Jag tror inte att framtidens människor accepterar det. Vi betalar väldigt höga skatter för att få bra vård och bra omsorg. Då måste vi också kunna ha en tillgänglighet och en kvalitet i vården som gör att det är möjligt. Då är det otroligt underligt att som Lars Ohly säga att det inte ska få finnas några privata alternativ.

Jag vet många kvinnor som protesterar inom den offentliga sektorn. De säger: Det här är inte rätt! Vi har resurser, och vi skulle kunna göra det bättre. Men vi får inte möjlighet att göra det inom den offentliga sektorn.

För mig handlar fritt vårdval om att bli respekterad. Jag mötte en tant, visserligen inom äldreomsorgen, under förra valrörelsen. Vi pratade om äldreomsorgen. Jag ställde frågan: Om du fick bestämma – vad skulle du

Prot. 2008/09:134
17 juni

vilja att jag gjorde? Då spände hon ögonen i mig och sade: Jag skulle vilja bestämma mer själv!

Jag tror att hon uttrycker någonting som många av oss känner, det vill säga att man vill kunna bestämma mer själv. Om jag är missnöjd med ett ställe måste jag kunna gå till ett annat. Om de inte sköter sig på en vårdcentral måste jag kunna få gå till en annan. Jag vill alltså ha mer makt över vad som händer med mig, och det är det som fritt vårdval handlar om. Jag förstår om Lars Ohly inte tycker om det, men jag tycker att det är viktigt.
(Applåder)

Anf. 38 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Det vinstintresse som införs nu är motsatsen till att patienterna får bestämma. Det går från en behovsdriven vård till en efterfrågestyrd vård. Det är de som har råd eller som har röstresurser nog att efterfråga mycket vård som kommer att få mycket vård. Det ser vi i och med att man lägger ned vårdcentraler i de områden där behoven är störst. I stället upprättas nya vårdcentraler i områden där behoven är mindre.

Detta leder i sin tur till att människor som redan har det bra ställt kommer att kunna få läkarvård för sjukdomar som rimligtvis inte behöver läkarbehandling. Sjukvårdskostnaderna ökar, och läkarna används till fel saker. Dessutom blir det bonussystem och vinstintressen som gör att man inte kan vara säker på att läkarnas bedömning alltid är enbart medicinsk. Den kan också vara grundad på att läkarna ska tjäna pengar åt en vårdcentral som de kanske är delägare i.

Detta är naturligtvis ett system som är svårt att försvara. Därför pratar Maud Olofsson om någonting annat. Jag vill ändå fortsätta att gratulera er. Ni måste ha vetat om att de här konsekvenserna skulle följa, och därför har ni lyckats. Grattis!
(Applåder)

Anf. 39 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tror att vi alla är överens om att vi vill ha en gemensamt finansierad vård. Det finns ingen skillnad i åsikter om det. Jag tror att vi är helt överens om att det är behoven som ska styra. Det är också det som gäller i de här systemen. Men det vi är oense om är om jag som patient ska få bestämma någonting eller om det är vården som ska bestämma över mig. Jag tycker att jag som patient ska få bestämma. Jag tycker att det är viktigt vad som händer med mig. Det är det som är grundtanken och grundidén – att också erbjuda lite olika alternativ.

Som jag har sagt har jag träffat så många som finns också hos de privata alternativen och som inte alls sitter och tänker: Hur ska jag få högsta möjliga vinst? Drivkraften är i stället hur man ska göra det bättre för de patienter som kommer. Det är det man många gånger inte har fått göra i den offentliga vården.

Jag tror att det är väldigt viktigt att vi ser över kvaliteten i vården. Det är det som är det helt avgörande. Tro inte att bara för att vi har en helt offentligt styrd vård, på det sätt som Vänsterpartiet vill ha det, är det inte de svaga som drabbas! Det är de som sitter i vårdköer. Om vi kan få bort den delen och öka kvaliteten och valfriheten får vi en vård som är värd någonting också framöver.
(Applåder)

Anf. 40 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Herr talman! För inte länge sedan kunde vi alla sitta där hemma i tv-soffan och se och höra när Maud Olofsson berättade om regeringens nya energiuppställning. Då handlade det om att hon hade gett upp motståndet mot kärnkraft och gjort en överenskommelse som innebär att tio nya kärnkraftverk kan byggas. Det var minst sagt en total omsvängning för Centerpartiet. Då var argumentet att man måste ge och ta. Centern hade fått igenom en storsatsning på vindkraft i stället.

Det som har hänt med vindkraften sedan dess är att mängder av investeringsplaner har lagts på hyllan. Projekt efter projekt har stoppats eller lagts i malpåse på obestämd tid. I stället för ett avstamp för en storsatsning på vind blev Mauds kärnkraftsuppgörelse ett bromspaket just för vindkraft.

Maud Olofsson och hennes regering har fattat två viktiga beslut som är på väg att knäcka mycket av den framtidstro som tidigare präglade vindkraftsindustrin. En orsak är att Maud har drivit igenom en särslagstiftning som innebär att alla vindkraftverk som ska byggas, till skillnad från andra energislag, måste få ett godkännande i varje kommunfullmäktige.

Den andra orsaken är att regeringen har drivit igenom att andelsägare i vindkraftskooperativ får en kraftig skattechöjning som gör det olönsamt att investera och äga. Det har fram till nu varit gynnsamt som enskild att vara med i ett kooperativ, köpa andelar och på så sätt investera i ett modernt och klimatsmart energisystem, men Skatteverket och regeringen ville inte acceptera att det fick fortsätta. Det måste tydligen stoppas.

Senast i går hade Centern och andra borgare ännu en möjlighet att rösta mot den här förändringen i riksdagen, men Centern röstade nej, liksom de andra borgarna.

Centerns vindkraftspolitik är tyvärr både en bluff och en katastrof för den nödvändiga klimatomställningen och den industri som ska göra jobbet.

Anf. 41 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Först och främst måste vi konstatera att en global finanskris påverkar vindkraftsutbyggnaden och företagsinvesteringar på alla möjliga olika områden. Det sambandet finns väldigt tydligt. I dag säger bankerna att de vill ha en mycket större egen insats än vad man ville ha för bara ett eller ett och ett halvt år sedan. Det hör ihop med finanskrisen och bankkrisen.

Trots det ser vi ökade investeringar. Det är under vår regeringstid som vindkraftsutbyggnaden har tagit fart. Den stod relativt stilla under den tid som Peter Eriksson hade ett inflytande, men nu tar den fart. Vi är uppe i två terawattimmar. I den energi- och klimatuppställning som vi har presenterat och fått beslut om har vi elcertifikatssystem som omfattar 25 terawattimmar. Fördelen med elcertifikatssystemet är att det blir 25 terawattimmar till 2020. Det innebär att detta kommer att investeras även om Peter Eriksson försöker skrämmas med uttagsskatt och annat.

Jag vill berätta för Peter Eriksson att trots allt vad som sägs är det fortfarande lönsamt för enskilda att gå in i vindkraftsprojekt. Certifikatssystemet ger en bra stabilitet i detta. Jag tror att det är väldigt olyckligt

om Peter Eriksson och andra åker omkring och skrämmer folk från att fortsätta att investera. Det här är en långsiktig investering som ger bra avkastning. Det skulle naturligtvis vara ännu bättre om vi inte hade uttagsskatter, men det ger fortfarande en mycket bra avkastning på insatt kapital. Sluta att skrämma dem som vill investera! Uppmuntra dem i stället! Tala också om för svenska folket hur vi har snabbat på med lagstiftning, tillståndsprovning och annat för att få fart på vindkraftsutbyggnaden!

Det finns väldigt många goda exempel, och det ska vi vara glada över, men jag blir orolig när Miljöpartiet och Peter Eriksson, som är en vän av vindkraftsutbyggnad, står här skrämmer en massa människor från att investera. Det är lönsamt att investera i vindkraft.

(Applåder)

Anf. 42 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag blir mer orolig när Maud Olofsson pratar osanning och som vanligt skyller på andra. Som vanligt är det någon annans fel. Som vanligt har de beslut som ni har fattat, som går rakt emot det ni säger att ni vill göra, ingen betydelse. När massor av projekt runt om i hela Sverige stoppas är det finanskrisen det handlar om. Menar Maud Olofsson att det i det här fallet inte spelar någon roll att vi höjer skatten för dem som ska investera och gör det olönsamt i stället för att försöka gynna en utveckling och gynna dem som vill vara med och investera? Menar Maud Olofsson att det i det här fallet är helt annorlunda och tvärtom än vad Maud Olofsson brukar säga i alla andra sammanhang?

(Applåder)

Anf. 43 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag försöker beskriva hur verkligheten ser ut, och det kanske är skrämmande. Finanskrisen innebär naturligtvis att bankerna har ställt ökade krav. Där kan vi ha anledning att ta en dialog med bankerna så att de förstår hur vårt system med elcertifikat och annat ser ut och så att de känner trygghet i det. Jag kan också beskriva alla de åtgärder vi vidtar för att skynda på vindkraftsutbyggnaden. Det handlar om tillståndsprovning, resurser till länsstyrelserna, kortare handläggnings-tider och förenklad lagstiftning för att få fram de här projekten.

Jag säger också att i dag är elcertifikaten 30 öre. Det är klart att det är en lönsam investering att investera i förnybar energi och i det här fallet vindkraft.

Det är också avhängigt vilka elpriser vi har. Om man lägger ihop elpriserna med certifikatsystemet är det en lönsam investering. Det är det jag försöker säga. Då ska inte Peter Eriksson och andra åka runt och skrämmas med att detta inte är lönsamt, för det är det. Jag vet det av egen erfarenhet.

Jag tycker att det som sker nu på vindkraftsområdet är viktigt. Det här är en möjlighet för Sverige att ställa om. Vi gör allt som står i vår makt för att se till att det också sker.

(Applåder)

Anf. 44 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Återigen fylls Teherans gator av unga demonstranter som utmanar den islamistiska diktaturregimen. Återigen kan vi räkna dödsoffer på Teherans gator. De protester vi ser i dag är sannolikt de största sedan revolutionen 1979.

Under Mahmoud Ahmadinejad har Iran utvecklats till en världens mest aggressiva förtryckarregimer. Diktaturen är ett faktum sedan lång tid tillbaka. Avrättningar, omänskliga straff och godtyckliga frihetsberövanden förekommer slentrianmässigt. Brotten mot mänskliga rättigheter är lika grova som vanligt förekommande. Kvinnor tvingas till ofrihet och förtryck bara för att de är kvinnor. Homosexuella dödas bara för att de är homosexuella.

Den religiöst extremistiska diktatur som existerar i Iran för tankarna till den mörkaste medeltiden i Europa. Iran håller fler terrorgrupper i andra delar av Mellanöstern under armarna. Ingenting skulle så gynna en fredlig och demokratisk utveckling i hela Mellanösternregionen som om de demokratiska krafterna i Iran skulle lyckas ersätta den islamistiska diktaturen med en demokratisk regering.

Herr talman! På valdagen förra söndagen röstade svenska folket ja till Europa. De partier som anser att Sverige ska lämna EU eller som bygger hela sin partiidentitet på EU-fientlighet gick kraftigt bakåt. Junilistan åkte ur helt, och Vänsterpartiet, som numera är det enda riksdagsparti som anser att Sverige ska gå ur EU, gjorde en rekordförlust. Socialdemokraterna, som försökte flirta med en EU-kritisk opinion genom att sätta upp en av Sveriges mest kända nej-sägare på första plats, straffades av väljarna.

Svenska folkets syn på europeiskt samarbete har förändrats, och valresultatet var en kodifiering av den förändringen. Medborgarna anser inte längre att det är ett rimligt alternativ att gå ur EU. Det kanske är en tidsfråga innan till och med Vänsterpartiet bejakar mer internationellt samarbete i Europa – vem vet.

Vår tids utmaningar kräver mer samarbete, inte mindre. Svenska folket har där givit tydliga besked. Det kom också besked från den unga generationen. Det kom kritik mot den politik som har förts på en del områden som har nämnts här. Vi måste alla här i riksdagen lyssna och ta till oss av den kritiken och fundera på vilka slutsatser vi ska dra av det.

EU-valen brukar bestraffa sittande inhemska regeringar. Det är mycket vanligt att medborgarna använder de här valen för att markera inrikespolitiskt missnöje med den regering som finns. Så brukar det vara runt omkring i Europa, och så har Socialdemokraterna förklarat sina dåliga EU-valresultat 1995, 1999 och 2004. Men plötsligt har detta förändrats. I EU-valet förra söndagen blev det en borgerlig majoritet. Trots att ett antal borgerliga väljare bevisligen röstade på Piratpartiet fick ändå de fyra allianspartierna fler röster än den rödgröna oppositionen. I Sverige bestraffades inte regeringen. I Sverige bestraffades oppositionen förra söndagen.

Herr talman! Gång på gång har oppositionsledaren i debatten nämnt att antalet utbildningsplatser i Sverige minskar just nu. Det är en väldigt märklig beskrivning. Jag skulle gärna vilja ha belägg för den. Sanningen är att de ökar. Vi bygger ut yrkesvux i Sveriges kommuner just nu. Om två veckor öppnar den nya svenska yrkeshögskolan. Det är en reform som föreslogs av en utredning i mitten av 90-talet men som Socialdemokraterna aldrig ville genomföra. Man tyckte att en yrkeshögskola skulle vara att nedvärdera utbildningsformen. Man ville att alla skulle bli akademiker.

I tider av ekonomisk kris är det också viktigt att peka på att kommunerna som skolhuvudmän måste prioritera skolan.

Staten tillför nu stora resurser till kommunerna. Jag inser att är man i opposition kan man alltid föreslå att man ska tillföra ännu mer på varje utgiftspost, och så också på denna, men vi tillför stora resurser till kommunerna. Men det är också viktigt att kommunerna själva nu prioriterar utbildningsväsendet, välfärdens kärna.

Jag kan konstatera när jag jämför olika kommuner att olika kommuner resonerar olika. Borgerligt styrda Stockholm, till exempel, prioriterar skolan i väsentligt högre grad än socialdemokratiskt styrda Göteborg och Malmö. Man kan säga att de är fler i Stockholm, men om man räknar per elev satsar man väsentligt mer på skolan i borgerligt styrda Stockholm än i socialdemokratiskt styrda Göteborg och Malmö.

Det är inte bara en fråga om att kapa på ännu mer pengar från staten. Det går också att göra prioriteringar i kommunerna. Jag är övertygad om att det går att hitta kommuner av olika politisk färg runt om i landet som gör olika prioriteringar, så jag påstår inte att alla borgerliga kommuner alltid prioriterar bättre, så är det säkert inte, men det går att prioritera också i kommunerna, och jämför man de tre storstäderna är skillnaden tydlig.

Tyngdpunkten i den nya skollag som jag presenterade häromdagen ligger i nya insatser för elever med stora svårigheter i skolan. Det handlar om rätt till extra stöd när det behövs, rätt för föräldrar att kunna överklaga så att man får den rätten, det extra stödet, till eleverna när det behövs, och högre ambitioner med skolhälsovård och elevvård till exempel.

En del i den nya skollagen innebär också att elever som är väldigt studiebegåvade ska ha rätt till nya utmaningar. Så har det varit i Sverige när det har gällt musik och idrott, men nu inför vi också den möjligheten när det gäller de teoretiska ämnena i skolan. Nästan ingen förändring i den nya skolan har jag blivit mer utskälld för av oppositionen än just denna.

Vad är det egentligen för fel på tanken att också studiebegåvade elever ska ha rätt till nya utmaningar? Varför skulle det vara bra att de högpresterande eleverna av jämlikhetsskäl ska sitta och rulla tummarna i skolan för att vänta in kamraterna? Varför innebär den socialistiska jämlikhetstanken att topparna ska kapas och att ingen ska få vara bättre än de andra och att jämlikhet ska vara att alla ska bli genomsnittliga?

Det är dags, och det är det vi gör med den nya skollagen, att upphäva den socialdemokratiska jantelagen i den svenska skolpolitiken.

Herr talman! En långsiktig och ansvarsfull ekonomisk politik är avgörande för att krisen ska få så lindriga återverkningar som möjligt för

oss. Den kommer att märkas, men vilken politik vi för avgör hur mycket den märks.

Oppositionens kritik är, och vi har redan hört den, att regeringen är för passiv. Men den kritiken faller, menar jag, platt till marken. Den svenska finanspolitiken är bland de mest expansiva i Europa. I år stimuleras ekonomin med 50 miljarder över statsbudgeten i sänkta skatter och ökade utgifter. Jag vet att man när man sitter i opposition alltid föreslår lite mer. Jag utesluter inte att det var så även när borgarna var i opposition. Men oppositionens alternativ när man nu samlar sig måste ju nagelfaras och granskas. Är detta genomförbart i verkligheten?

De utgiftsåtgärder vi genomför nu fokuseras bland annat på infrastruktur och forskning som gör Sverige långsiktigt mer konkurrenskraftigt. Vi bygger ut yrkesutbildningar. Kommunsektorn får tillskott, i mångt och mycket för att mildra konsekvenserna av minskade skatteintäkter.

Det märkliga är, när man nagelfar några av oppositionens förslag i den här situationen, att Vänsterpartiet nu tycker att det vore en utmärkt idé med mycket stora inkomstskatthöjningar. Ett vårdbiträde med knappt 20 000 kronor i månadslön skulle få en skatthöjning med 1 000 kronor i månaden om Vänsterpartiets motion gick igenom här i riksdagen.

Även Socialdemokraterna föreslår nu skatthöjningar på inkomster. Det är skatthöjningar för alla, det bekräftade Mona Sahlén i tv:s partiledardebatt i maj. Jag skulle vilja veta hur socialdemokrater och vänsterpartister nu resonerar när det gäller konjunkturpolitik. Det jag har lärt mig är att i en lågkonjunktur bör ekonomin stimuleras till exempel genom sänkta skatter. Jag har aldrig någonsin hört någon ekonom säga att det vore en bra idé att i en lågkonjunktur höja skatterna. Det skulle vara intressant att reda ut vad ni stöder er på när ni nu lägger fram förslag på att höja skatterna på arbete mitt i brinnande lågkonjunktur!

Herr talman! Mot varandra står i Sverige två regeringsalternativ. Det är ett rödgrönt som både ökar budgetunderskotten och höjer skatterna och som därmed driver fram en risk för räntehöjningar och för stora budgetsaneringar som kommer att behövas om något år. Vad vanligt folk skulle märka av detta är framför allt höjda skatter och höjda räntor. Mot detta står en enad regeringsallians med en ansvarsfull ekonomisk politik.

En rödgrön politik skulle förvärra och fördjupa krisen. En allianspolitik bäddar för att Sverige ska ta sig ur krisen. Valet mellan dessa alternativ borde vara enkelt.

(Applåder)

Anf. 45 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Jan Björklund drar stora växlar på resultatet av EU-vallet. Det vore intressant att höra analysen av varför mindre än hälften av väljarna är beredda att stödja Jan Björklund i ett riksdagsval jämfört med Marit Paulsen i ett EU-val. Det vore också en intressant analys.

Men ni sänker skatten, ja, så att sparandet ökar. Det ger inte fler jobb. Det oppositionen lägger fram förslag på är en ansvarsfull ekonomisk politik som gör att man ökar inkomsterna för dem som har det tufft, och det är stimulerande, till exempel för landets pensionärer. Det är det jag

vill fråga om. Den som blir pensionär upptäcker ju inte bara att inkomsten minskar utan också att skatten höjs, så jag skulle vilja fråga Jan Björklund varför han anser att pensionärernas inkomster ska beskattas hårdare än löntagarnas. Varför är pensionärerna värda mindre än löntagarna? Förklara varför för landets väljare som också är pensionärer!

Varför står Folkpartiet bakom detta? Och hur skulle det stimulera, för det har ju inte blivit fler jobb av detta? Orättvisorna är större, och det kanske var avsikten.

(Applåder)

Anf. 46 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Till att börja med, Mona Sahlin, bekräftade du i tv:s partiledardebatt att ni vill höja skatten för alla. Nu lät det som att det var för de rika, men ni vill höja skatten för alla. Du kan väl berätta hur det just nu i lågkonjunktur är en bra politik att höja inkomsterna på arbete!

Sedan vill jag rekommendera Mona Sahlin att läsa LO:s rapport om jobbskatteavdraget. Om hon nu inte tror på Finansdepartementet och regeringen kan hon väl läsa LO:s rapport. Där står det svart på vitt att jobbskatteavdraget innebär att vi har fått fler jobb i Sverige. Man nämner siffran 70 000, det är väl ingen som kan säga exakt, men LO:s ekonomer nämner att det blivit 70 000 jobb på grund av det jobbskatteavdrag som vi har infört.

Nu ökar arbetslösheten i Sverige, men det betyder att vi utan jobbskatteavdrag skulle ha haft ännu fler arbetslösa. Det du vill göra är att höja skatterna, det vill säga att dra tillbaka jobbskatteavdraget, och då skulle vi få en ännu större arbetslöshet, Mona Sahlin!

(Applåder)

Anf. 47 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag blev förvånad, för det fanns en minut kvar att prata om pensionärerna, men ta det i nästa inlägg!

Det har inte blivit fler jobb i Sverige, och ändå låter det som att Jan Björklund står här och är väldigt belåten. Jag har också läst LO:s rapport, och i den pratar man om teorin. Också de ser praktiken, vilket landets snart 300 000 fler tappade jobb under denna mandatperiod ser mer än väl, Jan Björklund!

Vi pratar också om besked inför nästa mandatperiod där vi är ärliga och säger att också omfördelningen kommer att fortsätta att krävas. Vill man kunna stå upp för att det inte är kommuner och landsting som ska stå för hela besparingarna, som ska fortsätta att säga upp, måste vi också fortsätta att använda skatterna som omfördelande faktor. Var är era besked över huvud taget inför nästa mandatperiod?

Men svara på frågan ändå: Varför ska landets pensionärer betala mer i skatt än löntagarna? Blir det sämre på arbetsmarknaden, blir det färre jobb, om skatten är rättvis också för pensionärerna?

(Applåder)

Anf. 48 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Det finns inget parti i denna kammare som har lagt någon motion om att det i närtid skulle kunna bli samma inkomstbeskattning på pensionärer och löntagare, utan det är så att även Socialdemokra-

terna som nu har accepterat de två första stegen av jobbskatteavdraget också accepterar att det finns en skillnad.

Men det är naturligtvis så att vi anser, och det är därför vi har gjort detta, att jobbskatteavdraget ger mer jobb. Det är ju det LO bekräftar. Vi börjar med att skapa mer resurser, och när vi har mer resurser kommer också andra grupper att kunna ta del av det. Vi kommer naturligtvis också i vårt valmanifest att redovisa våra ambitioner när det gäller pensionärerna för kommande mandatperiod. Men jobbskatteavdraget har givit mer jobb, och tror inte Mona Sahlin på mig så läs LO:s rapport!
(Applåder)

Anf. 49 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Fredrik Reinfeldt trodde att ordet för dagen var ”mästrande”. Jag kan meddela att ordet för dagen är ”gratulation”. Jag vill gratulera Jan Björklund. Ni har lyckats. Kunskapsnivån i samhället sjunker nu. Det gör den genom att ni har skurit ned på komvux. Sedan har ni lagt tillbaka en tredjedel av det ni skar ned och påstår att det är en satsning. Ni har tagit bort rätten att räkna arbetslivserfarenhet som en merit vid valet till högskolan. Ni har minskat de teoretiska ämnena på yrkesinriktade program på gymnasienivå.

Ni har sett till att inte möta de avskedanden av lärare och annan personal som sker i skolor i landets kommuner. Nu lägger dessutom Jan Björklund fram ett förslag om att förbjuda elever att läsa upp betyg på vuxenutbildningen.

Den fråga man bör ställa sig är: Vad är det för fel på kunskap, Jan Björklund? Vilka krav ställer arbetslivet i framtiden? Jo, naturligtvis krav på större kunskap. Människor i alla yrken kommer att behöva kunna mer i framtiden. Dessutom är inte skolans uppgift enbart att utbilda arbetskraft. Skolan och vi alla har också ansvar för att utbilda engagerade kritiskt tänkande samhällsmedborgare.

Vi i Vänsterpartiet tycker att kunskap är viktig. Vi vill att varje ny generation ska lära sig mer än den föregående. Men ni visste naturligtvis att nedskärningar på komvux, minskad teoretisk bildning, avskedande av lärare och förbud att läsa in bättre betyg kommer att leda till en lägre kunskapsnivå. Så grattis, Jan Björklund! Ni är på väg att lyckas med ert nyliberala systemskifte.

(Applåder)

Anf. 50 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Om sjunkande kunskapsnivåer förtjänar att gratuleras är det vänsterblocket som ska ha den stora gratulationen för de senaste 20 årens politik i Sverige.

(Applåder)

Det är nämligen så att kunskapsnivåerna i svensk skola har sjunkit oavbrutet sedan början av 90-talet. Allra mest har de sjunkit i matematik och naturvetenskap, och ungdomarna i dag lär sig mindre och färre främmande språk. Det är en effekt, inte av att ungdomarna på något sätt skulle vara sämre rustade eller sämre motiverade, utan en effekt av den utbildningspolitik som förts. Det är Lars Ohly och hans kamrater som är ansvariga för den och inte vi. Det är den vi nu rättar till.

Jag är osäker på vad den gemensamma vänsterpolitiken, den röd-gröna, exakt kommer att se ut på utbildningsområdet. Ni har tillsatt en arbetsgrupp. Men innan ni är överens får man fråga var och en av er vad som är så bra med det. Lars Ohly har två huvudförslag på detta område. Det ena är att alla betyg ska avskaffas och förbjudas. Det andra är att också läxor ska avskaffas i skolan. Kan inte Lars Ohly berätta hur dessa reformer skulle medverka till att vi får bättre kunskapsresultat i framtiden?

(Applåder)

Anf. 51 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Jan Björklund fortsätter att svartmåla den svenska skolan och använder sig av statistik på ett sätt som de flesta bedömare menar är rent lögnaktigt. Kanske är Jan Björklund själv ett bevis på att skolan skulle ha behövt förbättras även då Jan Björklund gick där. Använder man statistik på det sätt som Jan Björklund gör kan man få fram vilka resultat man vill.

Men sanningen är den att vad Jan Björklund just nu genomför är en sortering som innebär att den stora delen av elever ska hålla till godo med sämre utbildning, med mindre kunskap, medan man ska satsa på en liten del av eleverna som ska få en bättre utbildning och bättre kunskaper.

Det här är inte vad samhället eller arbetslivet behöver i framtiden. Vi behöver öka kunskapsnivån i samhället. Vi behöver återgå till att se kunskap som en tillgång. Jan Björklund ser kunskapen som en kostnad. Hans främsta argument för att elever inte ska kunna läsa upp bättre betyg på komvux är att det kostar. Men vad kostar det ett samhälle om kunskapsnivån sjunker? Jo, den kostnaden är oräknelig, Jan Björklund.

Därför: Mer kunskap och mindre lyckad borgerlig politik skulle leda till ett bättre samhälle i framtiden.

(Applåder)

Anf. 52 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Eftersom Lars Ohly felaktigt återger vårt förslag om komvux vill jag nämna vad det verkligen innebär. Elever som har gått igenom en komplett utbildning på gymnasiet, är godkända och har lyckats kommer inte att få gå exakt samma utbildning en gång till bara för att de vill ha ännu högre betyg. Om man däremot blir underkänd får man gå en gång till. Om man vill läsa någonting annat får man också göra det.

Jag tycker att det ska vara en rättighet att få gå på komvux och få bli godkänd, men det kan inte vara en mänsklig rättighet att få gå samma utbildning gång på gång tills man får det högsta betyget. Det är där skillnaden finns oss emellan.

Den stora utslagningen i svensk skola ligger i dag i att en tredjedel av ungdomarna slås ut från gymnasieskolan, en tredjedel! De slås ut genom att de hoppar av eller genom att de i och för sig går färdigt men blir underkända i slutbetygen. Det beror på att ni har ställt kraven att alla ska tvingas läsa in teoretisk högskolebehörighet. Alla vill inte bli akademiker, Lars Ohly, och det är dags att också arbetarpartiet, som ni kallar Vänsterpartiet, uppvärderar yrkeskunskaper och yrkesutbildningar.

(Applåder)

Anf. 53 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Herr talman! Det tycks vara bara Folkpartiet som i år, 15 år efter folkomröstningen om EU, fortsätter att hävda att valen handlar om ja eller nej till Europa. Men jag kan säga som Ohly: Jag gratulerar den dag då ni inser att det har hänt något.

I förrgår presenterade Björklund stolt sin nya skolproposition. Där fanns både vin och vatten. En sak som bekymrar mig är att Björklund, liksom övriga ministrar, tycks vara fast bestämd att minska möjligheten för människor att få nya chanser att komma igen och komma tillbaka.

Jag tycker att det är ett grundläggande gott tecken på ett samhälle att man ger människor nya livschanser, oavsett om de har gjort fel eller valt fel eller bara tänkt om. Nu handlar det om att stoppa chansen att läsa upp betygen på komvux. Björklund vill stoppa överutnyttjandet av utbildning bland ungdomar, man ska få bara en chans.

Det finns många exempel på andra saker som har samma inriktning. Härområdet var det viktigt att ta bort de så kallade 25:4-reglerna för antagning till universitet. Man kan också nämna avskaffandet av korttidsstudiestödet och planerna på att de praktiska linjerna inte längre ska kunna kvalificera för universitetsutbildning, eller varför inte de nya sjukförsäkringsreglerna som gör att många åker rakt ut ur försäkringssystemet utan att få en rimlig chans till rehabilitering.

Är det inte i grunden en hänsynslös och ganska obehaglig människosyn som ligger bakom de återkommande inskränkningarna för människors möjligheter till chanser att komma tillbaka?

(Applåder)

Anf. 54 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Peter Eriksson tar verkligen i i sin kritik av de reformer vi föreslår i sin kritik. Jag vet inte om det är brist på egen substans som gör att man måste veva upp så våldsamt.

Det normala borde vara att när man går ur gymnasiet med godkända betyg och ska gå vidare till universitet och högskola gör man det direkt. Det här att allt fler kräver att få gå ett fjärde år, på komvux, efter gymnasiet för att de inte är nöjda med de betyg som de fick utan vill ha ännu högre betyg och att det sker i alltmer ökad utsträckning är ett problem. Jag medger att det är ett problem ur resurssynpunkt. För det första kommer unga människor ut på arbetsmarknaden ett år senare, och för det andra måste vi fundera på resurserna. Även i er värld är till sist resurserna inte oändliga, även om de verkar så när ni är i opposition. Men de är inte det. Man måste fundera över hur de används.

Är det rimligt att den som redan har gått igenom en utbildning och är godkänd ska kunna gå samma utbildning gång på gång tills man får det absolut högsta betyget? Det är det vi nu begränsar.

Det är klart att man ska få en andra chans och gå på komvux. Vill man höja sina betyg går det att göra på ett annat sätt, nämligen att man tentar upp betygen. Man går in och skriver av ett prov, och så läser man på själv. Men samhället betalar inte utbildningen en gång till. Dessutom har vi sedan 1977 möjligheten i Sverige att söka in via högskoleprov till högskolan om man inte är nöjd med sina betyg. Det får man göra i ett oändligt antal gånger. Vi har inte bara en andra chans, vi har en tredje, fjärde och femte chans.

Jag ser Lena Hallengren i salen. Redan den socialdemokratiska regeringen argumenterade för den förändring vi nu genomför, men man orkade inte genomföra den. I en artikel som Leif Pagrotsky och Lena Hallengren skrev sommaren 2006 argumenterade de precis för det här förslaget. Det är inte ett rimligt resursutnyttjande att man ska läsa samma utbildning gång på gång. Man ska ha många chanser. Det är vi för.
(Applåder)

Anf. 55 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Herr talman! Det verkar som om det vore ett stort problem att många ungdomar läser om, som skolministern nu säger, gång på gång. Men så är inte verkligheten. Det är en fullständig vrångbild.

Däremot finns det ungdomar som, fast de har kämpat och gått i skolan, upptäcker när de söker in på universitet att de inte når ända fram, att de kanske inte kommer in på de utbildningar som de hade velat. Att det då finns en chans att läsa om vissa av kurserna för att få högre betyg är väl bra och en stor fördel.

Risken med Björklunds system är att det blir ett väldigt taktiserande. Om man ser på våren sista terminen att man kanske inte klarar sig då kanske man går på Icke godkänd. Man kanske väljer att taktisera så att man i stället får Icke godkänd för att få chansen att läsa om. Det är väl ingen bättre utveckling än den vi har i dag, där ungdomar ändå gör sitt bästa.

Anf. 56 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Om vi djuplodar just detta förslag tror jag att Leif Pagrotsky hade helt rätt i den artikel han skrev i juli 2006, nämligen att dagens system hittills har uppmuntrat till taktiserande. Man kan välja att göra andra saker, ligga lite lågt i gymnasiet och ändå klara sig igenom. Alla vet att de kan ha rätt att efteråt kräva att få gå igenom kurserna en gång till på komvux och därigenom höja sina betyg. Den frestelsen är rätt stor för många ungdomar. Vi vill i stället ha ett system där man anstränger sig och gör sitt bästa i gymnasieskolan för att nå så goda resultat som möjligt.

Man ska ha många chanser att förbättra resultaten, och det har man också. Man kan tenta upp betyg, man kan söka in på högskoleprov, man kan söka utbildning en gång till om man är underkänd. Men det är inte rimligt, Peter Eriksson, att man gång på gång ska kunna läsa samma utbildning när man redan är godkänd.

(Applåder)

Anf. 57 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Går man vilse tillräckligt länge börjar man snart känna sig hemma. Var det inte det som hände Socialdemokraterna när köerna i vården blev det normala? Jag tror att många är medvetna om att svensk hälso- och sjukvård tillhör de allra bästa i världen, kvalitetsmässigt högtstående på område efter område, men många vet också att väntetiderna är alltför långa. Det är ett problem framför allt för alla dem som, ofta under värk och lidande, månad efter månad tvingas vänta på besked och behandling, för dem som betalar höga skatter för en vård som de inte får.

Det är förstås även ett gigantiskt slöseri med mänskliga och ekonomiska resurser.

Jag har det bestämda målet att få bort de orimliga köerna i vården. Därför har vi skapat en kömiljard. Enkelt uttryckt innebär det att landsingen belönas ekonomiskt om de lyckas i arbetet med att få ned vårdköerna. I förra veckan kunde vi presentera en halvtidsavstämning av vad som har åstadkommits. När de första mätningarna kom i början av året såg vi ett trendbrott. Det vi nu ser är mer än så. Siffrorna i april visar på mycket tydliga framsteg. På bara några månader har vi lyckats minska antalet köande personer med 54 000. Det är mer än en halvering av köerna. I september väntade 97 000 patienter längre än de 90 dagar som stadgas i vårdgarantin för att få träffa en doktor. I april var det 43 000.

Under tolv år av socialdemokratiskt styre hände ingenting annat än att köerna växte. Vårdgarantin satt som en vackert broderad devis på landstingspolitikernas kontorsväggar. Det väcker onekligen frågan vad man egentligen vill med politiken. Engagerar man sig för att man vill göra livet lättare för människor eller är man för lojal med systemet?

I sjukvården arbetar kompetent personal som inget hellre vill än att bota och lindra. Anställda inom vården gör dagligen heroiska insatser för sina medmänniskor. Det är de av oppositionen rosade och omhuldade sjukvårdssystemen som i praktiken hindrat sjukvårdspersonalen från att göra sitt jobb. Hindren har kommit från politiker som tror att allt här i livet handlar om budgetanslag och minutiös styrning, inte om att frigöra kraften hos den personal som bara vill ha rätt förutsättningar för att kunna göra sitt jobb. Kömiljarden är en del av det arbetet. Jag kommer inte att ge upp förrän vi sett till att vi kan leva upp till vårdgarantin.

Förra gången vi diskuterade den här frågan i kammaren talade jag om vårt arbete för att stärka patientens ställning. Jag sade att vi prioriterar patienten framför systemen. Mona Sahlin invände och hävdade att patienten och systemen är samma sak. Det är förstås ett mycket avslöjande uttalande. Min fråga till Mona Sahlin blir därför: Hur kan det komma sig att denna er syn inte ledde till annat än tolv år av växande köer? Försök förklara det. Ni har trots allt tolv års träning av dimridåer och bortförklaringar.

Herr talman! För fjärde gången har vi lagt ett Europaparlamentsval bakom oss. Oavsett vilka resultat vi har kunnat notera för våra partier kan vi konstatera att det fanns två positiva trender. För det första: Valet handlade om sakpolitik. Det handlade inte längre om för eller emot EU. Det handlade om vad vi vill med det EU som vi har. Vi hade också en bättre valdebatt än tidigare. För det andra: Valdeltagandet ökade, precis som jag och andra förutspådde. De olyckskorpar som trodde på sämre valdeltagande fick fel, och väl är det. Kanske stödde dessa två saker varandra, och i så fall är det naturligtvis ett hälsotecken för svensk demokrati.

Under valrörelsen fördes en intensiv debatt om upphovsrätten på nätet och om människors integritet. Det är viktiga frågor. Svenska folket kunde förära Europaparlamentet med ett nytt parti. Det är ett parti som inte finns företrätt i riksdagen och vars uppfattningar om upphovsrätten vi kristdemokrater inte delar. Men frågan är viktig, och därför vänder jag mig till de trendkänsliga som nu enligt uppgift håller på att vända i frågan. Det är säkert uppgiggande och roligt att sälla sig till en ungdomlig

rörelse av uppkäftiga nätproffs, men har vi inte, Mona Sahlin, ett större ansvar än så?

Vi måste se till realiteter och konsekvenser. Om Socialdemokraterna inte tycker att upphovsrätten ska gälla på nätet undrar jag hur man då kan försvara en annan form av upphovsrätt, nämligen patentskyddet. Eller är det bara kulturarbetarna som inte ska få betalt för sitt skapande i Socialdemokraternas Sverige? Om man även ifrågasätter patentskyddet blir frågan vad det skulle innebära för den forskande läkemedelindustrin att inte längre ha ett patentskyddat forskande. Vad skulle det innebära för framtidens sjukvård? För mig som socialminister är det uppenbart att det skulle resa enorma problem och sätta möjligheterna till att utveckla vården på spel. Kan du, Mona Sahlin, förklara hur ni tänkt, för det är väl inte så att ni ser till den politiska trenden först och de faktiska konsekvenserna sedan? Ett sådant beteende har ett namn. Det kallas för populism.

Herr talman! Ingen är oberörd av den svenska krisen. Vissa har påverkats långt mer än andra, men jag tror att alla känner av den. Svensk ekonomi är väldigt exportberoende och därmed beroende av utvecklingen i omvärlden. När de ekonomiska aktiviteterna avtar påverkar det Sverige mer än andra länder. Om det beställs väsentligt färre Scania-lastbilar uppstår det problem vid Scantias fabriker. Färre personer behövs i produktionen, människor drabbas när de förlorar jobben, och det offentliga kostnader ökar samtidigt som skatteintäkterna minskar. Vi ser nu ett och annat ljusstecken, men ingen kan med säkerhet säga när det vänder eller hur djup krisen kommer att bli innan det blir bättre. Då är försiktighet en dygd.

I den svenska debatten har oppositionen visat sig vara mer än villig att satsa stort med hjälp av pengar som inte finns. Här råder inga begränsningar eller avvägningar. Häromdagen kunde vi konstatera att Internationella valutafonden gav ett positivt omdöme om Sveriges krisbekämpning – väl avvägda åtgärder, enligt referaten. Deras bedömning kan inte tolkas som annat än ett starkt betyg till den svenska ekonomiska politiken. IMF underkänner de idéer som i dag är oppositionens. Man betonar att oppositionens förslag skulle innebära ett stort risktagande och knappast ge några positiva effekter. Jag och Kristdemokraterna har ingen annan avsikt än att fortsätta att ta ansvar i en svår tid.

Herr talman! Livet är lyckligtvis inte bara IMF-rapporter. I helgen hade tv-programmet *Talang* säsongsavslutning. Det är ett program där folk får uppträda inför en jury som bedömer deras färdigheter i precis vad som helst. Och vem kunde tro att vinnare skulle bli en person med samma förmågor som de rödgröna? Det blev nämligen en trollkarl. Det var en fullt normal trollkarl med precis samma utrustning som oppositionen, en trollerilåda med trollspö och allt.

Jag tycker att de rödgröna förtjänar en eloge för sina uppträdanden under riksdagsåret. Hur många gånger har de inte lyckats blanda bort korten? Hur många gånger har inte pengar som inte finns plockats fram ur örnen på de rödgröna?

Hur många gånger har inte små överraskningskaniner hoppat upp ur hatten och glatt sprungit runt i form av stödpaket, bluffprogram och framtidsvisioner?

Det enda de inte har lyckats med är själva trollspöet. Mona Sahlin har försökt trola bort ekonomiska realiteter. Lars Ohly har försökt trola bort

hammaren och skäran, och Peter Eriksson har försökt trola bort Lars Ohly.

Men tack ska ni ha, det har varit ett underhållande riksdagsår!
(Applåder)

Anf. 58 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Göran Hägglund har snart trollat bort alla väljare, skulle man kunna tillägga.

Jag skulle vilja ställa en fråga utifrån en rubrik på förstasidan i Dagens Nyheter i lördags. Jag ska läsa upp den, och sedan ska jag ställa en fråga.

Rubriken är: "Svårt sjuka en dålig affär för vårdcentraler". Ingressen lyder så här: "Jakten på intäkter får vårdcentraler i Stockholm att ta in patienter som egentligen inte behöver gå till doktorn. Patienter med lindriga åkommor är vinstgivande för vårdcentralerna. Besöken går fort och kostar inte mycket i provtagningar. – Tidigare sade vi åt dem att bädda ned sig med en god bok. Nu är dagorden att ta hit patienterna, säger en erfaren distriktsläkare. – – – En svårt sjuk patient däremot som behöver både längre samtal med doktorn och dyra medicinska undersökningar kostar mer än vad ersättningen ger. Dessa besök blir en 'förlustaffär'."

Om svårt sjuka beskrivs som en dålig affär för vården vänder det sig i magen och gör ont i hjärtat på väldigt många här. Min fråga till Göran Hägglund är: Är det inte dags att ingripa nu? Om det är vård efter behov och likvärdig vård som ska gälla, går det verkligen ihop med det moderata Vårdval Stockholm?

(Applåder)

Anf. 59 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Man kan fråga sig om Mona Sahlin förbereder en alternativ karriär eftersom hon nu tar upp en fråga som hör hemma i landstinget i Stockholm och inte i Sveriges riksdag. Men jag ska ändå gärna ta den här diskussionen.

Vad som har hänt i Sverige är att vi förändrar vården på ett sådant sätt att tillgängligheten ökar. Färre människor behöver vänta på den vård som de har rätt till – färre människor i stort lidande behöver stå och vänta. Vi har fått en vård som är mer tillgänglig.

I Stockholm har det öppnats många nya vårdcentraler, ett 20-tal, också i områden som är tuffare än de som har det allra bäst i Stockholm. Det har inneburit att fler människor har kunnat komma till i vården. Fler människor kan möta läkaren och få den behandling som de alltför länge har väntat på.

Detta innebär inte att allt är komplikationsfritt och enkelt. Det finns säkert saker och ting som man måste skruva på här i Stockholm för att se till att man har system som möter människors behov på bästa möjliga sätt. Men det dramatiska som har inträffat är att fler människor får vård. Människors upplevelse av vården är faktiskt bättre och starkare nu än den har varit tidigare. Människor upplever att vården har förbättrats.

Det innebär inte att vi är utan problem. Problemen ska vi ta itu med och hantera antingen det handlar om situationen på riksnivå eller om den i Stockholms läns landsting. En del av de här frågorna hör hemma på

Anf. 60 MONA SAHLIN (s) replik:

Herr talman! Jag gillar fria vårdval, men jag ogillar djupt orättvisor i vården.

Min poäng var att med den fria etableringsrätten riskerar Vårdval Stockholm att komma till ett landsting nära alla medborgare i Sverige. Genom den stora andel av Sveriges befolkning som bor i Stockholm blir sjukvårdspolitiken i Stockholms läns landsting av intresse också för Sveriges riksdag.

Jag är väldigt glad över att köerna kortas. Många landsting har också lyckats väldigt bra. Det gäller att hålla i den utvecklingen. Därför är jag också djupt oroad över vad bristen på stöd till landstingen i år kan innebära. Leder uppsägningar av vårdpersonal till att det blir tuffare att klara detta i många landsting? Det är också ett ansvar som ligger här och hos socialminister Göran Hägglund.

Men frågeställningen är fortfarande: Är de effekter som Vårdval Stockholm har för svårt sjuka acceptabla? Är det något som Göran Hägglund är beredd att ingripa mot i den meningen att den fria etableringsrätten måste förändras?

Annars sviker man.

(Applåder)

Anf. 61 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Mona Sahlin säger sig vara för det fria valet för patienter, men hon förbehåller sig rätten att säkerställa att det är politiker som avgör vad patienterna har möjlighet att välja mellan. Därmed blir det fria valet inte ett fritt val mellan olika aktörer, utan där ska politiker bestämma om man får starta verksamhet, även om man har de kvaliteter som fordras.

Jag tror på att stärka patientens ställning. Jag tror på att öka möjligheten att möta patienternas behov.

Det centrala i den fråga som Mona Sahlin tar upp är ersättningssystemen. Det är tekniskt, men det handlar om hur man sätter ihop den ordning som gör att man får ersättning till vårdcentralerna. Där har varje landsting en viktig uppgift att följa upp och justera om det behövs, så att man möter människors behov.

Vårdvalssystemet har kommit för att stanna. Det säkerställer en bättre vård, framför allt för de patienter som tidigare har fått vänta alltför länge i Socialdemokraternas Sverige.

(Applåder)

Anf. 62 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Jag vill gratulera Göran Hägglund. Ni har lyckats. Nu ökar socialbidragen explosionsartat i landets kommuner. I år väntas kostnaderna för socialbidrag öka med 28 procent enligt Akademikerfacket SSR. När socialbidragen ökar trängs välfärden undan. Det är där som kostnaden utkrävs för era skattesänkningar för högavlönade.

En tredjedel av löntagarna står utanför a-kassan. Det har ni lyckats med genom höjningar av avgifterna och försämringar av försäkringen. Försäkringskassan räknar med att 30 000 personer kommer att utförsäkras från sjukförsäkringen nästa år. Det har ni lyckats med.

Enligt Arbetsförmedlingen beräknas ungdomsarbetslösheten öka till 35 procent 2010.

Det här visste ni naturligtvis om. Ni har försämrat för sjuka och arbetslösa, och ni visste naturligtvis att effekten skulle bli att fler utförsäkrades och färre fick samhällets stöd. Och när ni nu sitter med armarna i kors medan krisen slår igenom i välfärden i kommuner och landsting vet ni naturligtvis att det leder till ökad arbetslöshet, som ytterligare ökar bördan på a-kassan och kommer att slå igenom i ökade socialbidrag i framtiden.

Regeringen säger sig prioritera välfärdens kärna och planerar samtidigt för 25 000 färre anställda i offentlig sektor nästa år. Det står i Anders Borgs egen vårproposition. Tillsammans med de varsel som läggs i privata verksamheter leder detta naturligtvis till ökad arbetslöshet och i förlängningen till att ännu fler tvingas söka försörjningsstöd. Därmed kommer också antalet barn som växer upp under fattiga förhållanden i Sverige att öka. Det sambandet är väldigt tydligt.

Det här visste naturligtvis Göran Hägglund om. Det måste kanske till och med ha varit syftet med de politiska förändringar som han har varit med och beslutat om.

Grattis, Göran Hägglund, ni har lyckats!
(Applåder)

Anf. 63 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Låt mig först gratulera Lars Ohly till att sannolikt vara den debattör som är minst synkad med de ämnen han tar upp.

Han har med ironisk underton gratulerat till vårdval som har lett till att fler människor har fått vård. Han tar upp och med ironisk underton gratulerar till sådant som har att göra med kunskapsområdet i skolan när vi har en regering som har vänt decennier av socialistisk utbildningspolitik till att bli mer inriktad på kunskap.

Nu tar Lars Ohly upp frågan hur Sverige förändras när vi går in i eller befinner oss i en kris. Det är möjligen överraskande för Lars Ohly, men för de allra flesta människor är det nog självklart att om intäkterna minskar dramatiskt får det konsekvenser. Så är det för hushållen. Så är det för oss som personer och till och med i politiken. Men Vänsterpartiet verkar leva som i en drömvärld där man lämnar de ekonomiska realiteterna och tror att man i en situation när intäkterna dramatiskt minskar kan vräka på trots att man inga pengar har. Vänsterpartiet har aldrig någonsin behövt ta ansvar i en tuff situation, utan man har bara kunnat vräka på utan att få plus och minus att gå ihop.

Men det är tyvärr så, Lars Ohly, att när vi går in i en djup ekonomisk kris, kanske den tuffaste sedan depressionen, får det konsekvenser i svensk ekonomi.

Det gäller för oss att agera klokt för att se till att den här krisen blir så kortvarig som möjligt, att göra rätt insatser för att djupet inte ska bli så

stort och se till att Sverige står berett att när det vänder ta fart i den utvecklingen så att människor står väl rustade. Och det är det som vi gör.

Prot. 2008/09:134
17 juni

Partiledardebatt

Anf. 64 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Göran Håggglund bevisade just med sitt inlägg att ni var väl medvetna om att de minskade inkomster som skattesänkningarna leder till också skulle få konsekvenser.

Minskade intäkter leder till konsekvenser. De konsekvenserna ser vi nu. Vi ser dem i form av att antalet utförsäkrade från sjukförsäkringen ökar. Vi ser att antalet arbetslösa som inte är berättigade till arbetslöshetsunderstöd ökar. Vi ser att socialförsäkringskostnaderna ökar. Vi ser att antalet arbetslösa i kommuner och landsting ökar. Vi ser att kurvorna pekar nedåt. Människor mår illa, och det är konsekvenser av den politik ni har fört.

Därför är min gratulation naturligtvis väldigt välfunnen. Ni visste ju att dessa konsekvenser skulle följa. Annars skulle ni inte ha genomfört detta. Annars skulle ni inte ha sänkt skatten allra mest för dem som tjänar mest. Annars skulle ni inte ha genomfört de systemförändringar som leder till att klyftorna i samhället ökar.

Ni vill ha ett nyliberalt systemskifte, och ni är på väg att lyckas. Det är detta jag gratulerar till. Men det kommer att ta slut, Göran Håggglund. I valet 2010 ska vi se till att i stället skapa rättvisa och solidariska förhållanden.

(Applåder)

Anf. 65 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Det som haltar i det här resonemanget är förstås det faktum att fler har jobb med regeringens politik än vad man hade haft med Lars Ohlys politik. Fler människor har arbete och kan försörja sig själva.

Det andra är att människor har mer pengar än vad de skulle ha med Lars Ohlys politik, för Lars Ohlys politik går ut på att man ska höja skatterna.

Skulle det då bli fler eller färre som får gå till socialförvaltningen, Lars Ohly? Jag är rätt säker på att det skulle vara fler som fick gå till socialförvaltningen om Lars Ohlys politik skulle gå igenom, dels för att de skulle få betala mycket högre skatter, dels för att färre skulle ha arbete i Lars Ohlys Sverige.

Den politik som vi för gör inte att vi löser alla problem. Problemen finns här. Problemen måste hanteras. Vad vi kan göra är att efter bästa förmåga lindra nedgången och försöka göra den så kortvarig som möjligt. Men det går inte att önska bort krisen. Den finns här. Vi måste jobba med den varje dag för att se till att göra den så kortvarig som möjligt.

(Applåder)

Anf. 66 LARS OHLY (v):

Herr talman! I Iran utspelas nu scener som visserligen ibland är förfärliga – det brutala våld som slår ned demonstranternas rättmätiga krav på en demokratisk utveckling är naturligtvis svårt att bära. Men samtidigt finns där hopp om förändring, hopp om att vi äntligen skulle kunna se en mer demokratisk utveckling i Iran.

Därför är det nu viktigt att vi i omvärlden ger allt stöd till kvinnokämparna, till fackföreningsaktivisterna och till demokratiförkämparna i Iran, att vi på alla sätt visar att vi inte accepterar det förtryck som alltjämt fortgår och att vi inte anser att ett Iran utan demokrati har en självklar plats i världssamfundet.

(Applåder)

Tack så mycket!

I Mellanöstern finns det fler länder. Häromdagen nämnde Benjamin Netanyahu, Israels premiärminister, ordet stat i samband med de palestinska kraven på en rättvis fred. Men detta var ingenting i närheten av en stat. Det som Benjamin Netanyahu beskrev var ett palestinskt getto under Israels överhöghet. Därför är det viktigt att vi också där är tydliga och ställer krav, samma krav på Israel som vi ställer på de palestinska företrädarna, nämligen:

Acceptera en tvåstatslösning på rättvisa och demokratiska grunder! Se till att upphöra med all terrorverksamhet, inklusive den vardagliga terror som drabbar palestinier på Västbanken och i Gaza! Se till att öppna gränserna till Gaza! Se till att upphöra med krigsaktivismen! Se till att respektera ingångna avtal!

Det finns tyvärr styrande i Israel och en del palestinska företrädare som inte uppfyller dessa krav.

Våra krav på dessa båda parter är tydliga. Freden måste vara första prioritet och inte, som Benjamin Netanyahu beskrev det i sitt tal, tredje prioritet.

Det här är de viktigaste frågorna just nu internationellt. Det finns många sådana.

Men även här hemma ser vi krav på förändringar. Det är berättigade krav, eftersom den här högerregeringen håller på att lyckas.

Det är därför som kraven nu kommer på att man ska byta regering och byta politik. Vi behöver nämligen någonting annat. Vi behöver någonting väsentligt bättre. Vi behöver en politik för jobb och sysselsättning i stället för den politik för arbetslöshet och nedgång som denna regering står för.

Då krävs det att man inte sitter med armarna i kors och väntar på att krisen ska gå över utan att man använder politikens verktyg för att förändra människors verklighet. Och då krävs det stora infrastruktursatsningar, stora investeringar i järnvägsbyggande, i ny energi, förnybar energi, i nya transportlösningar, i ny förnybar miljöteknik.

Men det behövs också stora investeringar i bostadsbyggande som gör att vi kan bygga bort den bostadsbrist som finns i hälften av landets kommuner och som ungefär tre fjärdedelar av landets invånare upplever.

Vi behöver en välfärdspolitik som inte späder på arbetslösheten ytterligare genom att uppsägningar och varsel också läggs i kommuner och landsting, så att lärare tvingas gå hem, så att sjuksköterskor tvingas gå hem, så att undersköterskor tvingas gå hem, så att förskollärare tvingas gå hem.

Vi behöver mer av välfärd, inte bara för att bekämpa arbetslösheten utan också för att välfärden är viktig för att skapa ett rättvist samhälle. Och vi behöver rättvisa därför att de rika som tjänat mest på denna regerings skattesänkningar använder väldigt liten del av sina skattesänkningar till konsumtion. De använder sina skattesänkningar till att spara, betala

av på lån eller köpa aktier. Det är inte så väldigt många nya jobb som skapas på det sättet.

Om däremot de arbetslösa och sjuka, de lågavlönade som har alldeles för lite i dag, inte minst pensionärerna som har drabbats av straffbeskattning av den här regeringen, och de studerande som inte har fått ett öre i höjning av sina studiemedel skulle få lite mer vet vi att de pengarna direkt skulle gå in i konsumtion av varor och tjänster. Därmed skulle efterfrågan på nya jobb öka.

Vi behöver också en ny politik för en välfärd som inte drivs av vinstintressen, en välfärd som är byggd på människors behov av att känna trygghet i livets olika skeden. Detta innebär att människor känner att vi tillsammans kan se till att den som drabbas av olycka, arbetslöshet eller sjukdom efteråt kan komma ut med bra förutsättningar för att gå vidare i livet. Detta ska kunna ske utan privata försäkringar och utan att man ska behöva betala sig förbi köer. Det ska vara en rättighet.

Vi bygger upp detta skattefinansierat av det enkla skälet att vi vet att det nästa gång kan vara vi själva som drabbas. Nästa gång kan det vara vi som behöver den hjälpen.

Och även om vi aldrig någonsin behöver utnyttja den hjälpen har det varit förnuftigt att bygga ett samhälle där vi ställer upp för varandra och där de som är i svårigheter får stöd.

Då kan inte vinstintresset få ta plats inom vare sig vården, omsorgen eller skolan, där vinstintresset nu exploderar.

Enligt Sveriges Televisions *Rapport* har fem av sex aktiebolag som driver friskolor gått med vinst, och det är inte små vinster. Sammanlagt hade de 300 bolag som driver friskolor en omsättning på 10,7 miljarder kronor, och vinsten var drygt en halv miljard. Det är våra skattepengar. Ni slösar med våra skattepengar. De går rakt ned i aktieägarnas fickor.

Det ni säger att ni inte gör när det gäller Saab och Volvo gör ni när det gäller utbildningsverksamhet i privat regi. Ni slösar bort våra resurser som i stället kunde ha använts till fler anställda inom skolan.

Vi behöver en ny politik också för att ifrågasätta de nyliberala dogmerna om privatiseringar och avregleringar som alltings välsignelse. Vi måste ifrågasätta marknadsstyrda lösningar och i stället säga: Vi behöver mer av demokrati, mer av påverkan från människor som lever i vårt samhälle, mer av möjligheter att utforma system som faktiskt skapar rättvisa och solidariska villkor.

Vi behöver förbättra socialförsäkringarna, inklusive a-kassan, av det enkla skälet att vi vet att människor som drabbas behöver trygghet för att kunna ställa om. Den omställningen behövs än mer i dag i tider av ekonomisk kris än tidigare.

Vi behöver en tandvårdsreform värd namnet, inte det fuskbygge som Göran Hägglund har stått för, utan en tandvårdsreform som gör att människor har råd att gå till tandläkaren, även de som inte har så mycket pengar.

Vi behöver bekämpa hemlösheten och bostadsbristen. Där står den här regeringen helt naken.

Vi kräver ett nytt bostadsinvesteringsstöd som bara ska utgå när bostadsbyggandet leder till att man uppfyller hårda miljökrav och låga hyror. Vad vi behöver är hyresbostäder som även de lågavlönade och framför allt ungdomar kan efterfråga.

Framför allt behöver vi en helt ny klimat- och miljöpolitik. Vi behöver en politik där man inser att det inte kostar att ställa om. Det är lönsamt för ett samhälle att ställa om. Det är naturligtvis nödvändigt av de skäl som FN:s klimatpanel och andra har beskrivit. Det är också möjligt, för vi har tekniken och kunskapen att bygga om både energi- och transportlösningar till ett hållbart samhälle.

Men framför allt är det lönsamt att göra det. Det är inte en kostnad för ett samhälle på lång sikt. Det är tvärtom en fördel för ett samhälle att ligga långt fram i miljö- och teknikomställning.

Allt detta ska göras med ett feministiskt perspektiv. Vi vet att det är denna regerings sämsta gren. Kvinnors villkor har försämrats under de senaste åren. Det är till och med så att löneskillnaden mellan kvinnor och män har ökat med 1 000 kronor per månad sedan valet 2006.

Det rödgröna alternativet är att återupprätta tron på politiken och demokratin. Vi kan göra skillnad. Det spelar roll vilka som sitter vid makten och försöker att förändra villkoren för människor. Vi ska inte sitta med armarna i kors eller rulla tummarna och vänta på att en kris ska gå över utan ingripa och säga att vi inte kan göra allting på en gång, att en del saker kommer att ta längre tid än andra men att vi kan påverka tillsammans.

Vi ska få de människor som i dag vänder demokratin ryggen att inse att det finns ett politiskt alternativ som står på deras sida, ett rödgrönt regeringsalternativ som är berett att diskutera med dem om hur samhällsutvecklingen ska ske och samhällsförändringen genomföras. Vi ska vara beredda att tillsammans med dem bära fram den samhällsförändringen.

Vi behöver återupprätta tilltron till politiken till skillnad från den uppgivenhet och marknadsstyrning som utmärker den högerledda regeringen. De rödgröna blir allt bättre och bättre på att samarbeta. Vi levererar fler och fler gemensamma motioner här i riksdagen, reservationer i utskotten och utspel på olika plan. Vi kommer att leverera allt fler besked om nästa mandatperiod, medan regeringen sitter och väntar på att krisen ska gå över.

Därför, mina vänner, behövs det en ny rödgrön regering efter valet 2010.

(Applåder)

Anf. 67 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag lyssnade noga till Lars Ohly. I tio minuter har han stått och pratat om hur han ska göra av med pengar. Inte med ett ord har Lars Ohly nämnt hur han ska skapa några resurser. Ordet företag finns inte i Lars Ohlys värld, och det tycker jag är intressant.

Om vi ska skapa välstånd, Lars Ohly, måste några skapa detta välstånd. Det är några företag som måste anställa, som måste exportera, som måste se till att vi får inkomster och se till att det blir jobb. De finns inte i Lars Ohlys verklighet, och det tycker jag är intressant.

Jag tänker på en låt som skulle passa Lars Ohly väldigt bra. Det är *Om jag hade pengar*. För det är väl den låt som passar någon som kan stå här i talarstolen och tala om hur man ska kunna göra av med andras pengar och aldrig med ett ord behöver berätta hur det ska skapas nya resurser.

Den andra frågan som jag tänkte ta upp är fordonsindustrin. Om jag hade lyssnat på Lars Ohly hade vi varit i ett läge i dag, som jag sade i mitt anförande, där vi hade haft 6 miljarder kronor i ett konkursbo i USA. Då hade vi skickat i väg pengar till multinationella företag i USA och haft dem i ett konkursbo.

Vi har varit väldigt noga med att dra rågången mellan vad politiken och näringslivet ska göra. Socialdemokraterna och Vänsterpartiet anklagar de borgerliga partierna för att vi sprätter ut skattesänkningar. Själva ger ni gladeligen bort skattepengar till multinationella fordonsföretag i USA. Tala om sammanblandning av roller!

I det sammanhanget tänker jag på en annan låt, *Staten och kapitalet*. Måste vi inte, Lars Ohly, dra en rågång mellan vad staten och kapitalet ska göra? Ska vi inte ställa krav på de här företagen att skapa lönsamhet och inte slarva med skattepengarna som ni är beredda att göra?

Anf. 68 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Det som lyser med sin frånvaro i Maud Olofsson politik är tyvärr det område som hon har ansvar för, nämligen näringspolitiken. Det finns nästan inga initiativ för att bedriva näringspolitik i det här landet.

(Applåder)

Det handlar om en aktiv regionalpolitik men också om en aktiv företagspolitik som ser till att stimulera effekterna och möjligheterna för företag att växa. Men där står Maud Olofsson bara och säger nej till i princip allting som föreslås.

Dessutom behövs det en rättvisepolitik som gör att det finns någon som kan köpa de varor och tjänster som produceras. Det är den första och främsta förutsättningen för att företagen ska vara lönsamma.

Dessutom behövs det en skattepolitik som inte omfördelar åt fel håll. Det leder bara till att de rika betalar av på sina lån, sparar eller köper aktier. Vi behöver i stället en rättvis fördelningspolitik.

Lärare som arbetar är naturligtvis bättre än lärare som är arbetslösa. Det är bättre att betala för det jobb och den kvalitet man får ut av offentliganställda än att kasta ut dem i arbetslöshet. Därför borde ni nu inse att kommun- och landstingssektorn behöver mer pengar för att inte varslen där ska leda till ännu fler uppsägningar som späder på en redan hög arbetslöshet.

Slutligen, herr talman, fick jag en fråga om varför vi ville slänga in miljarder till ett konkursbo i USA. Det hade varit förfärligt om vi hade velat det. Det hade verkligen varit förskräckligt om vi hade föreslagit att man skulle kasta in miljarder i ett konkursbo i USA.

Jag undrar: När föreslogs detta? Av vem föreslogs det? Var det en vänsterpartist måste jag ta vederbörande i örat.

Vi har föreslagit att regeringen skulle vara aktiv för att se till att den svenska fordonsindustrin fick möjligheter att överleva. Det är något helt annat, Maud Olofsson.

(Applåder)

Anf. 69 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Så var Lars Ohly där igen. När han precis var på väg att förklara vad han skulle göra för att skapa några resurser landade han i ökade utgifter. Det är inte med fagra ord som man skapar ett bra näringsklimat i Sverige. Det är med reella åtgärder.

Vi har över 80 åtgärder som vi har genomfört redan för att stärka företagsklimatet i Sverige. Jag kan trösta Lars Ohly med att företagen är väldigt nöjda med de åtgärder som vi har genomfört.

Lars Ohly tycker att det är bekymmersamt. Det bästa sättet att stödja företagen är att öka efterfrågan. Då blir min fråga tillbaka: Hur kan skattehöjningar för just låg- och medelinkomsttagare öka efterfrågan hos dessa företag? Hur kan ni med era skattehöjningar säga till vanliga kunder och konsumenter att de nu får mer att köpa för? I själva verket drar ni in mer i skatt.

Den ekvationen går inte ihop. Vem har lovat mer pengar till fordonsindustrin? Lars Ohly tycker att vi gör för lite, att regeringen borde gå in och ta över bara under en kort stund. Det handlade om 6 miljarder kronor, och det var det som ni tyckte, även om ni inte angav siffran. Ni tyckte att vi skulle gå in.

Anf. 70 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Passiviteten är förödande för svensk fordonsindustris framtid. Det gäller inte bara Saab och Volvo. Det gäller även lastbilstillverkarna Volvo och Scania och alla deras underleverantörer. Där är tyvärr Maud Olofssons främsta insats hittills att prata ned värdet på denna industri. Hon pratar ned värdet på det som borde vara nationella tillgångar, att ha företag i denna storleksordning som kan exportera varor som är uppskattade.

I stället har Maud Olofssons främsta inspel varit att försämra möjligheterna för denna industri att överleva. Det är naturligtvis det främsta misstag en näringsminister någonsin kan begå.

Dessutom är arbetslöshet inte gratis, Maud Olofsson! Det är inte gratis att säga upp lärare, sjuksköterskor, undersköterskor och förskollärare i kommuner och landsting. Det för tvärtom med sig en kostnad, både för den arbetslöshet som det medför och för den minskade välfärd som följer. Den kostnaden är jag inte beredd att betala!

(Applåder)

Anf. 71 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Grattis Lars Ohly! Du har nämligen lyckats bluffa Mona Sahlin. I höstas fick du inte vara med i samarbetet. De två andra fick vara med men inte du. Mona Sahlin sade till dig: Du ska respektera budgetreglerna. Du ska respektera de olika regelverk som har tillkommit för att svensk ekonomi ska utvecklas på ett stabilt sätt, de regler som antogs i riksdagen av Socialdemokraterna och de borgerliga partierna gemensamt. Det handlar till exempel om utgiftstak, överskottsmål och regeln om en självständig och inte politiserad riksbank.

Detta krävde Mona Sahlin av dig för att du, Lars Ohly, skulle få vara med, och därför fick du från början inte vara med.

Sedan gick det några månader i höstas, och då sade du: Jo, vi accepterar detta. Då blev ni insläppta i värmen.

Sedan gick det några månader till. I april lade Vänsterpartiet fram en vårmotion där ni yrkade på att dessa regler återigen ska upphävas och där riksbanken återigen ska politiseras och dess självständighet upphävas.

Grattis Lars Ohly! Du har lyckats lura Mona Sahlin. Men nu måste jag ställa frågan: Anser Vänsterpartiet att budgetreglerna ska vara kvar, eller anser ni att de ska avskaffas?

Anf. 72 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Vi har tidigare hört Göran Hägglund beskriva den nuvarande ekonomiska krisen som den värsta i mannaminne. Det är sannolikt så. Det är rätt få av oss som har upplevt 30-talskrisen. De kriser som har kommit senare, 70-talskrisen och 90-talskrisen, går inte att jämföra med den kris vi just nu genomgår globalt. Den är alltså oerhört omfattande.

Exceptionella kriser kräver exceptionella åtgärder. Det tror jag också att väldigt många ekonomer är överens om. Det är inte alltid regler författade under högkonjunktur är anpassade till de system vi behöver nu.

Samtidigt behöver vi en expansiv ekonomisk politik som tar människors oro på allvar och som faktiskt ställer om samhället och som skapar utrymme för investeringar i energi, i nya miljötekniska lösningar och i nya transportsystem, framför allt järnvägar. Vi behöver också en ordentlig satsning på kommuner och landsting som gör att man kan hejda uppsägningarna.

Går detta att kombinera med de regelverk som finns? Ja, det är jag övertygad om. Jag är övertygad om att vi kommer att kunna klara det, och det är också vår målsättning att vi ska göra det. Men vi tänker inte, till skillnad från Jan Björklund, sitta passivt och åse hur arbetslösheten och därpå följande problem bara ökar och ökar. Vi tänker inte sitta och rulla tummarna medan människor far illa av att de inte har ett försörjningsstöd. Vi tänker inte se på när samhället slits isär. Vi tänker göra något åt det!

(Applåder)

Anf. 73 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik:

Herr talman! Jag måste ha uttryckt mig väldigt oklart, så jag ställer frågan en gång till: Står Vänsterpartiet bakom budgetreglerna, eller gör ni inte det?

Anf. 74 LARS OHLY (v) replik:

Herr talman! Svaret är ja.

(Applåder)

Anf. 75 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Nu har det gått en dryg vecka sedan valet till Europaparlamentet. I dag har till och med statsministern börjat tala om Europapolitik. Lite sent men hurra ändå.

Det går att dra en del slutsatser efter valet. I Sverige ökade valdeltagandet i EU-valet för första gången. Det var riktigt glädjande, måste man säga. Många människor runt om i Europa valde att rösta grönt för att de vill att vi ska ta ett större ansvar för framtiden.

Här i Sverige var det väldigt tydligt. Vårt budskap om en green new deal var det många som slöt upp kring. Massiva investeringar för en mer hållbar och klimatsmart värld är nödvändiga just nu, och det kan ge oss både jobb och framtidstro.

IT skapar nya möjligheter, men tyvärr ser makthavarna bara problemen och använder alltmer repressiva metoder mot de ungdomar som vill ta till vara den nya värld som öppnar sig utan att bli avlyssnade. Det är inte ett dugg förvånande att Piratpartiet skördar segrar när regeringen agerar som den gör. Nu är det läge att försöka förstå och agera efter det. Frågan är om regeringen har förstått de här två väldigt tydliga budskapen.

Vi har ett väldigt viktig och avgörande höst framför oss när det gäller klimatfrågan. Det kommer att handla mycket om politik i höst, och vi ser som en avgörande fråga att Sverige medverkar till att vi når en uppgörelse internationellt i klimatfrågan. Miljöpartiet ska göra sitt bästa för att medverka.

I över ett år har jag, herr talman, liksom en del andra upprepade gånger försökt debattera och varna för effekterna av den moderatledda regeringens beslut att rasera trygghetssystemen och öka klyftorna mellan människor i Sverige. På punkt efter punkt har Reinfeldt i debatterna med mig valt att försvara det ökade utanförskap hans politik skapar. Det är Nya moderaterna och de moderata ministrarna som står i spetsen för det delade Sverige vi ser växa fram.

Anders Borg fick i uppdrag att sänka skatterna för dem som har jobb med den absurda effekten att regeringen i dag lånar pengar för att ge bidrag i form av hushållsnära tjänster till dem som har det allra bäst ställt. Finansieringen skulle ske genom att använda det överskott som har byggts upp och att minska kostnaderna för trygghetssystemen.

Arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin fick i uppdrag att försämra villkoren i a-kassan med effekten att ytterligare 500 000 människor nu står utan försäkringsskydd lagom när lågkonjunkturen och krisen är här. På grund av regeringens beslut har i dag mindre än hälften av de arbetslösa någon a-kassa.

Cristina Husmark Pehrsson fick ett speciellt uppdrag att slussa ut människor som gick sjuka till – ja, vad var det egentligen som hände och vad har dessa människor hänvisats till?

Nu har det gått en tid, och det är möjligt att se hur det gick. För ett halvår sedan sade Reinfeldt till mig just i den här kammaren att idén är att hela politiken ska inriktas på att jobb är bättre än bidrag och ersättningssystem. Han sade också att hans politik angrep ett system där fullt arbetsföra människor stämplades ut som förtidspensionärer.

Nu börjar det bli möjligt att dra slutsatser om vilka effekterna är. Efter tre år med den nymoderata politiken är resultatet en stegvis men enkelriktad utslussning av fullt sjuka människor ut ur samtliga trygghetssystem.

(Applåder)

Systemet leder till att vi får en växande grupp sjuka som inte längre får sjukpenning och inte heller a-kassa utan måste leva på socialbidrag. Regeringen har ändrat reglerna och gett Försäkringskassan uppdraget att genomföra dem.

Jag vill ge ett par aktuella och typiska exempel på fall just nu. Det är några exempel på människor vars sjukstämplar nu ska tas bort och förvandla dem till fullt arbetsföra men i realiteten utan möjligheter att kunna få eller klara ett jobb – om det skulle finnas några.

Milan, 47 år, har arbetat i tungt lagerarbete i 17 år. Av läkare bedöms han ha kraftigt nedsatt arbetsförmåga, smärttillstånd och oro. Milan blev till slut helt sjukskriven och är nu också uppsagd. Försäkringskassan bedömer dock att han klarar ett lättare arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

Milan bedöms dock efter arbetsprövning av Arbetsförmedlingen som oförmögen att klara ett arbete. Han har till och med svårt att klara de dagliga aktiviteterna i hemmet. Men han får ingen rehabilitering och ingen rätt till sjukersättning. Han är nu hänvisad till kommunens socialbidrag eftersom a-kassan, i motsats till Försäkringskassan, inte anser att Milan står till arbetsmarknadens förfogande.

Milan har en diagnos. Han är sjuk men tvingas leva på socialbidrag i Nya moderaternas Sverige.

Sara, 51 år, har arbetat som taxichaufför de senaste 15 åren. Förhandling med arbetsgivaren om uppsägning pågår eftersom hon inte bedöms kunna återgå till arbetet som taxichaufför efter en trafikolycka för ett år sedan med svåra ryggsador och steloperation som följd. Sara kommer att bli uppsagd, eftersom regeringen har gjort det lättare att avskeda sjuka.

Men Saras sjukersättning är redan indragen, och hon är nu inskriven hos Arbetsförmedlingen trots att specialistläkaren anser att Sara inte är färdigbehandlad eller ens redo för arbetslivsinriktad rehabilitering. Hon kan varken stå eller sitta still mer än tio minuter i sträck. Sara vill jobba men kan inte.

Försäkringskassan har dock gjort bedömningen att Sara inte har rätt till sjukpenning eftersom de bedömer att hennes arbetsförmåga inte är nedsatt i förhållande till varje annat arbete på den reguljära arbetsmarknaden. I regeringens proposition står det ju att utgångspunkten är att alla har någon form av arbetsförmåga.

Hon ansöker därför om a-kassa, men rehabspecialister på Arbetsförmedlingen bedömer att hon inte kan arbeta mer än maximalt två timmar om dagen. Sara är i utförsbacken. Sannolikt kommer inte heller hon att få a-kassa, eftersom hon inte kan ta ett riktigt jobb. Nästa steg blir även för henne socialbidrag.

Människor kastas mellan systemen och ut ur varje form av stöd eller trygghet. Det är inte myndigheterna som är elaka, det är regeringen som har ändrat lagar och regler så att vi har fått ett hänsynslöst samhälle för sjuka och arbetslösa. Just nu i vår drabbas väldigt många, flera för varje dag.

En annan effekt är att hoten på försäkringskassorna har ökat dramatiskt i år. Särskilt utmärkande är ökningen av desperata kontaktförsök från människor som hotar att skada sig själva eller ta livet av sig på

grund av indragna eller ej beviljade ersättningar, människor som redan har gått igenom den så kallade rehabkedjans faser ut ur systemet.

Skyddsombud på Försäkringskassan bävar redan nu, enligt Dagens Nyheter i maj, för att förmedla de riktigt tuffa beslut som väntar i rehabkedjans sista fas vid nästa årsskifte. Den så kallade rehabkedjan, som alltså egentligen är en enkel biljett ut ur trygghetssystemet, har nämligen ännu inte slagit till med full kraft för alla. Det gör den först vid nästa årsskifte. Då kommer de tyngsta konsekvenserna av regeringsbeslutet att tidsbegränsa och stycka sönder sjukförsäkringssystemet, som trädde i kraft i juli 2008. 550 dagar är den maximala gränsen för sjukersättning i Nya moderaternas Sverige. Då beräknas 20 000 av de långtidssjuk-skrivna förlora det sista av den redan reducerade ersättningen i sjukförsäkringen.

De kommer heller inte att ha rätt till a-kassa eftersom även den tidsgränsen vid nästa årsskifte redan är överskriden. De allra flesta kommer då att bli hänvisade till den reguljära arbetsmarknaden och i praktiken till socialbidrag.

De exempel jag talade om är riktiga människor, men det finns naturligtvis väldigt många fler.

Det stämmer att vi har fått en skattesänkning, men har vi fått ett bättre samhälle? Den här politiken drabbar inte bara sjuka och fattiga. Den drabbar oss alla genom att vi vänjer oss vid ett samhälle som är kallare och hårdare och mer hänsynslöst.

Min åsikt är att Sverige är värt en bättre regering. Vi som lever i det här landet mår bättre om vi bryr oss om varandra lite mer. I de rödgröna partierna är vi i vart fall överens i grundfrågan om att sjuka inte ska behöva ansöka om socialbidrag för att överleva.

(Applåder)

Anf. 76 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Jag vill bara påminna Peter Eriksson om att när du styrde landet tillsammans med Socialdemokraterna förtidspensionerades närmare 150 personer per dag. Glöm inte din historia! Det är det vi försöker åtgärda med rehabilitering och med snabba insatser för att hjälpa människor tillbaka till arbete.

Jag tänkte fråga en annan sak. Det handlar om klimatmålen. Som jag sade har vi fattat beslut om den mest ambitiösa klimat- och energipolitiken i hela världen. Om Peter Eriksson har en annan åsikt är han välkommen att tala om vilket land som är bättre.

Klimatmålen är viktiga därför att vi måste minska utsläppen. Om det är Peter Eriksson och jag helt överens. Vi är också överens om att vi måste vidta åtgärder för att nå de här målen. Sedan slutar enigheten, därför att när ni pratar om de här höga ambitiösa klimatmålen följer ni inte upp det med konkreta åtgärder.

Ni säger att ni ska minska utsläppen med nio miljoner ton ytterligare. Jag skulle vilja, Peter, att du här inför kammaren och inför svenska folket berättade vad det är för åtgärder som ni vill vidta och vad de leder till konkret i minskade utsläpp. Det är först när man vidtar rejäla åtgärder och kan visa på att de leder till minskade utsläpp som man skapar en trovärdighet i miljöpolitiken.

Att göra långa listor i en motion och komma med önsketänkande om minskade utsläpp räcker inte, Peter Eriksson. Om man ska vara trovärdig fullt ut måste man ton för ton redovisa hur man minskar utsläppen. Jag tror att det är viktigt för svenska folket att veta hur ni ska minska utsläppen med nio miljoner ton mer än regeringen gör. Berätta!

Anf. 77 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag ska försöka ta en sak i taget. Maud Olofsson slår sig för bröstet gång på gång över att hon är världsmästare i klimatfrågor och att vi har en regering som i stort sett är världsrekordtagare. Vi har försökt att granska de här sakerna. Det visade sig att det var åtminstone sex andra länder som också ansåg att de var världsmästare på just det här området.

Vi försökte titta på vad det handlar om i sakfrågorna. Man kan till exempel titta på vilken ambition regeringen har att öka det förnybara i energisystemet i Sverige. Då säger Maud att hon är världsmästare därför att vi byggde ut vattenkraften under 1900-talet. Man kan naturligtvis säga att Sverige är kanonbra på grund av det, men det gör ju inte den här regeringen till världsmästare i framtiden, under den tid som ni regerar. Om vi jämför med de andra länderna i EU ligger Sverige faktiskt bland de allra sämsta när det gäller ambitionen att öka den förnybara delen från i dag fram till 2020.

När det gäller energieffektivitet, som Maud nämnde i sitt anförande eller om det var i en debatt med Mona tidigare, är det som regeringen har enats om betydligt lägre än det krav som EU faktiskt har ställt. Nu är det som tur är så att man inte måste nå upp till det. Då lägger sig också regeringen långt under.

Så här kan jag gå igenom detta. Det finns en rad andra länder i Europa och i andra världsdelar som gör mycket mer än den här regeringen gör.

Ett annat exempel är hur mycket man, när man nu vill försöka få ordning i ekonomin, satsar på att ställa om samhället i grön riktning. Då ligger Sverige nästan i botten av tabellen. Sydkorea satsar 80 procent av de här pengarna för att få i gång ekonomin i den gröna sektorn. Kina satsar mycket mer, USA satsar mycket mer, Tyskland satsar mycket mer, Frankrike ...

(Applåder)

Anf. 78 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik:

Herr talman! Antingen var det otur eller också var det medvetet, men något besked om hur ni ska minska klimatutsläppen kom inte. Det var det som var min fråga. Om man säger att man ska ha höga ambitioner, att man ska minska med ytterligare nio miljoner ton, och inte på två minuter passar på att ge ett enda besked om hur man ska minska de här utsläppen kan jag bara tolka det som att ni antingen inte vet eller också att ni inte vill ge besked.

Jag har läst lite grann i er motion. Det är det som kan vara lite intressant: avveckla inrikesflyget söder om Sundsvall till 2020, kilometerskatt för den tunga trafiken, vilket skulle drabba stora delar av våra hemtrakter, moratorium för nya motorvägar, skatt på flygbränsle i Sverige, som innebär att vi bara lägger en skatt här i Sverige men inte går in i utsläpps-

handeln, och ökade koldioxidskatter, som naturligtvis innebär ökade kostnader på trafiken. Men ni når i alla fall inte upp till de här nio miljonerna ton.

Berätta, Peter Eriksson! Jag tror att vi vill veta. Om ni är ambitiösa i klimatpolitiken måste ni kunna redovisa ton för ton vad det är ni ska vidta för åtgärder. Det är bara då ni blir trovärdiga. Missa inte chansen! Du har en minut på dig.

Anf. 79 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Herr talman! Det var ju bra att du började listan då, Maud Olofsson. Till att börja med lät det som om vi inte har några förslag, men vi har ju massor av förslag. Det är ni som står tomhänta. Det är en smart strategi ibland att kunna argumentera mot andra att de inte har några förslag. Det är ni som står nakna i den här frågan. Vi är överens om att göra stora investeringar för att ställa om trafiksystemet, till exempel stora investeringar i järnväg, spårvägar och kollektivtrafik. Det är inte ni. Ni vill satsa på nya motorvägar, som du sade alldeles nyss.

Vi är överens om att införa en kilometerskatt. Det kommer att ha betydelse för att flytta över gods från vägarna till järnvägarna i framtiden. Det vill inte du.

Du anklagar oss för att vi vill höja koldioxidskatten, men din statsminister har ju nyligen sagt att det är det mest effektiva man kan göra. Det vill inte du.

Vi har en lång lista på åtgärder. Vi hade 34 gemensamma reservationer från de rödgröna partierna när det gällde den proposition som vi fattade beslut om i går. Ni har inga förslag. Vi har mängder av förslag. Vi kan gå igenom och räkna på detta tillsammans, men jag har inte riktigt tid just nu.

(Applåder)

Anf. 80 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Det kan vara så att vi så småningom har en annan regering än den sittande. Jag tror att det är viktigt att vi för väljarna ...

(Applåder)

Applådera kan ni i alla fall. Det är bra!

Väljarna ställs inför ett val nästa höst. Ibland har Miljöpartiet en politik som man kan fundera över eller skratta åt i någon del, men situationen är ändå sådan att ni är ett parti som gör anspråk på regeringsmakten. En av era idéer i ert program är att ni ska förbjuda ränta. Det skulle vara intressant att få Peter Eriksson att beskriva hur det ska gå till och vilka konsekvenserna blir för medborgarna i vårt land.

Anf. 81 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Herr talman! Vi har inget förbud mot ränta i vårt program. Däremot finns det en diskussion om att räntan är ett stort problem när den blir hög i samhället. Det finns också en grupp som tycker att den politik vi har i dag är dålig.

Miljöpartiet driver att vi ska ha en sund samhällsekonomi med låga räntor. Det hjälper till att se till att det inte blir stora överföringar av inkomster och förmögenheter till dem som har det allra bäst. Låga räntor

är något som vi arbetar starkt för. Det gynnar också en sund samhällsekonomi i övrigt med företagande och näringsliv.

Vi har en lång rad andra förslag, om du vill höra vidare, till exempel på hur vi ska satsa på och utveckla näringslivet. Vi vill sänka arbetsgi-
varavgiften kraftigt för småföretagen i Sverige. Vi tror att de flesta job-
ben i framtiden kommer att handla om småföretagen. Vi tror inte att det
är i första hand i de stora företagen som förändringarna kommer att ske.
Det vore roligt om Kristdemokraterna skulle stödja eller hänga på en
sådan politik som verkligen på allvar skulle få betydelse för de små före-
tagen i Sverige i stället för det mer allmänna pratet just nu.
(Applåder)

Anf. 82 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Herr talman! Svaret på frågan om hur man ska övergå till ett samhälle
där vi inte har ränta är alltså att vi ska satsa på småföretagare.

Jag ska ställa frågan en gång till, Peter Eriksson. I ert program som
ligger ute på nätet, öppet för var och en att se, står det att ni ska åstad-
komma en ekonomi utan ränta. Så är det. Om Peter Eriksson säger något
annat är det ändå fel. Det är så det står på er hemsida när det gäller ert
partiprogram.

Med tanke på att ni är tre partier som gör anspråk på att komma i re-
geringsställning, hur ska detta gå till och vilka blir konsekvenserna för
oss som medborgare i Sverige?

Anf. 83 PETER ERIKSSON (mp) replik:

Herr talman! Det här är en stor skillnad mot vad du sade alldeles nyss
om att vi ska förbjuda ränta. Sanningen är att i den ekonomiska kris vi
befinner oss i just nu är vi bara ett enda beslut från att Riksbanken går
ned på nollränta. Det kanske sker på nästa möte.
(Applåder)

Partiledardebatten var härmed avslutad.

4 § Meddelande om svar på skriftliga frågor under sommaruppehål- let

Förste vice talmannen meddelade att skriftliga frågor som inlämnats
under tiden *torsdagen den 18 juni kl. 10.00–fredagen den 4 september*
skulle besvaras av statsråd inom fjorton dagar efter det att frågan fram-
stälts.

5 § Meddelande om riksmötet 2009/10

Förste vice talmannen meddelade att riksdagsstyrelsen föreslagit att
riksmötet 2009/10 skulle inledas *tisdagen den 15 september*.

Kammaren biföll detta förslag.

6 § Anmälan om inkomsten faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2008/09:FPM129 Meddelande om ett nytt europeiskt ramverk på ungdomsområdet KOM(2009)200 till kulturutskottet

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2008/09:222 och 223 till skatteutskottet

Skrivelser
2008/09:125 till socialutskottet
2008/09:221 till näringsutskottet

Redogörelse
2008/09:RRS26 till konstitutionsutskottet

8 § Indelning i utgiftsområden

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2008/09:KU26
Indelning i utgiftsområden (prop. 2008/09:100 delvis).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 15 §.)

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter 2009

9 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter 2009

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2008/09:FiU20
Riktlinjer för den ekonomiska politiken (prop. 2008/09:100 delvis och redog. 2008/09:RRS8) och
skatteutskottets betänkande 2008/09:SkU33
Redovisning av skatteutgifter 2009 (skr. 2008/09:183).

Anf. 84 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (m):

Herr talman! I dag står den ekonomiska politiken åter på agendan när finansutskottet ska debattera. Det handlar om riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Vi befinner oss i en osäker tid där världsekonomin fortfarande befinner sig i en finansiell kris. Vi har med andra ord en bra bit kvar till dess

att vi ser normaliserade kreditmarknader. Hur lång tid det tar kan ingen svara på, och uppskattningarna varierar med vem man frågar.

Regeringen och oppositionen är överens om att stimulera marknaden och att agera på internationella arenor, men det råder delade meningar om vilka insatser som borde ha gjorts och ska göras, när i tid och vilka belopp som ska tillföras i finanspolitiken för att få ut mesta möjliga nytta.

Herr talman! Det är dessa skiljaktigheter som vi i dag ska debattera i finansutskottets betänkande FiU20, *Riktlinjer för den ekonomiska politiken*. Tre utskott har yttrat sig med anledning av den ekonomiska vårpropositionen, nämligen arbetsmarknadsutskottet, skatteutskottet och utbildningsutskottet. I betänkandet finns fyra reservationer, en från Socialdemokraterna, en från Vänsterpartiet och en från Miljöpartiet. Dessutom finns det en trepartireservation.

Anf. 85 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Jag börjar med att önska alla närvarande ledamöter en trevlig sommar. Också talmännen ska ha en riktigt trevlig sommar, och inte minst finansutskottets kansli och personal som har gjort ett storartat arbete. Jag önskar er en mycket härlig, skön och trevlig sommar.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 4.

För oss socialdemokrater är frågan om full sysselsättning en helt avgörande fråga för samhällsutvecklingen. Det är alldeles tydligt att de borgerliga partierna i riksdagen har ett helt annat mål. Sänkt skatt är målet.

I dag står 400 000 svenskar utan arbete. Bara för att betala för en skenande arbetslöshet behöver staten låna 50 miljarder kronor i år. Totalt tvingas staten låna 200 miljarder kronor detta år. Det innebär att varje månad får varje medborgare en ökad skuldsättning på 2 000 kronor. Nästa år beräknas, från alldeles aktuella siffror från Konjunkturinstitutet som kom för några timmar sedan, arbetslösheten överstiga en halv miljon. Det kommer att resultera i ökade underskott i statens budget, mer upplåning och en ökande statsskuld.

Bara för någon dag sedan kom ny oroande statistik när det gäller kostnaden för socialbidragen. Det var fackförbundet SSR som redovisade att kostnaden för socialbidragen i år har ökat med 28 procent. Nio av tio ansvariga i kommunsektorn tror att ökningen kommer att fortsätta resten av året.

Arbetslösheten gräver ur och gröper ur statens finanser och dränerar därmed välfärden på resurser. Vad prioriterar regeringen i det läget? Jo, sänkt skatt på lånade pengar. Ni agerar som om ni har en sedelpress till förfogande när det gäller skattesänkningar – att sprätta i väg miljarder på skattesänkningar när underskottet nu är fullt i klass med dem vi hade i början av 90-talet.

Budskapet från regeringen är att krisen är global och att man då inte kan göra någonting mot detta hemma i Sverige. Men arbetslösheten ökar nu snabbare i Sverige än i övriga Europa, och ekonomin faller kraftigare i Sverige än i övriga Europa. Sverige halkar efter. Men regeringen argumenterar att man ingenting kan göra.

Det oroar mig att efter att vårpropositionen lades på riksdagens bord har skattesänkningsslöftena haglat tätt från vart och ett av de borgerliga

partierna. Vi har ett lånebehov på 200 miljarder kronor. Ni har hittills sänkt skatterna med 85 miljarder kronor. Ändå går ni vidare.

Centerpartiet och Maud Olofsson har nyligen utlovat 50 miljarder kronor i sänkta arbetsgivaravgifter. Snabbt ska det gå undan med de första 2, men 50 miljarder i sänkta arbetsgivaravgifter ska nås.

Finansutskottets ordförande Stefan Attefall har lovat att riva upp fastighetstaxeringssystemet, och underskottet skulle öka med ytterligare ett antal miljarder.

Folkpartiet har gått ut med löftet att den statliga inkomstkatten, den del som betalas av dem som har en inkomst över en halv miljon om året, ska avskaffas. Det blir ytterligare ett skattebortfall på 5 miljarder kronor.

Finansminister Anders Borg, som släppt fram de kanske största skattesänkningar vi har varit med om i modern svensk historia, har nu sagt att målet i detta läge är att gå vidare med mycket stora skattesänkningar.

Anders Borg vill sänka momsen. Han har aktivt arbetat i Europeiska unionen för att driva igenom att momssänkningar på 16 miljarder kronor ska kunna genomföras.

Han har sagt att han strävar efter att sänka bolagsskatten under nästa mandatperiod. Om det görs på samma sätt som i år är det ytterligare ett skattebortfall på 7 miljarder kronor.

Men moderaten Anders Borg har också sagt att inkomstskatterna ska sänkas nästa mandatperiod. Om det görs i samma omfattning som denna mandatperiod är det ytterligare 65 miljarder kronor.

Om man räknar försiktigt och summerar har vart och ett av de borgerliga partierna nu lovat bort skattesänkningar på omkring 100 miljarder kronor inför nästa mandatperiod.

För bara en dag sedan presenterade Internationella valutafonden sin rapport om Sverige, och den visar att nästan inget land i Europa har gått så snabbt från överskott till underskott som Sverige. Hur tänker ni när ni i det läget och med dessa mycket stora underskott väljer att gå ut med budskapet att nästa mandatperiod, och till och med sista året denna mandatperiod, ska skatterna sänkas ytterligare och i 100-miljardersklassen?

Slå inte blå dunster i ögonen på medborgarna! Det står alldeles klart för en seriös bedömare att det inte finns något utrymme för stora skattesänkningar under nästa mandatperiod och definitivt inte under nästa år.

Det är svåra prioriteringar som väntar. Det är att stärka inkomsterna för att klara åtagandena i välfärden som väntar. Det är att välja bort och välja vad som måste göras som väntar. Att inbilla medborgarna att vi står inför en mandatperiod som ska innebära mycket stora skattesänkningar är djupt ansvarslöst.

Socialdemokraternas budskap är mycket tydligt: Vi ska tillbaka till överskott i de offentliga finanserna. För oss är överskottsmålet och utgiftstaket själva styråran i den ekonomiska politiken. Det var de som gjorde att vi under de goda åren i Sverige kunde skapa ett ordentligt överskott som vi kunde lämna över till den borgerliga majoriteten men som ni inte kunde låta bli att sätta sprätt på då pengarna brände i fickan.

Överskottsmålet gjorde att det blev möjligt att betala av på statsskulden, att lägga grunden för en stark utveckling, att hålla räntorna nere och att därmed få en stabil ekonomisk utveckling. Det är bara om man har förmåga att hålla överskott i högkonjunkturer som man har trovärdighet och styrka i att bekämpa arbetslösheten i lågkonjunkturer.

Nu har ni i majoriteten missat möjligheten att agera kraftfullt 2009, trots alla rekommendationer om att göra detta för att klara jobben. Det innebär att ni har förlängt och försvårat vägen tillbaka till överskott i de offentliga finanserna.

Vårt budskap är att det inte går att hålla på med dessa ofinansierade skattesänkningar. Staten kommer att behöva låna mycket stora belopp nästa år för att klara sina åtaganden. Det handlar snarare om att förstärka inkomsterna för att se till att man inte fortsätter dessa mycket stora besparingar som nu sker runt omkring i skolor och sjukhus. Kommunernas ekonomi måste värnas. Stora statliga skattesänkningar innebär nu att kommunerna har tvingats höja kommunalskatten. Staten ska inte vältra över kostnaderna på kommunerna.

Konjunkturinstitutet säger att staten kommer att ha underskott hela nästa mandatperiod. Då kan man inte gå ut med budskapet att framtidsvisionen för den samlade borgerligheten är sänkt skatt och ännu mer sänkt skatt.

I den ekonomiska vårpropositionen, som vi ska diskutera här i dag, kan vi studera regeringens egna siffror för det som har blivit och kommer att bli en central fråga i den valrörelse vi har framför oss: utanförskapet.

Moderaterna definierade detta väldigt tydligt i förra valrörelsen: Det var den breda arbetslösheten. Man sade att det var 1 miljon människor som befann sig i utanförskap. Enligt regeringens egen bedömning kommer vi nu i ett läge där utanförskapet, den breda arbetslösheten, når 1,3 miljoner människor. Ni gick till val på att minska utanförskapet. Ni har ökat utanförskapet med 300 000 personer. Det är ett allvarligt misslyckande.

I regeringens vårproposition kan man läsa en annan mycket intressant iakttagelse. En av tre som nu förlorar jobbet kommer enligt regeringen att bli permanent utslagen från arbetsmarknaden. Det är mycket stora grupper som aldrig kommer tillbaka till arbetslivet.

Varför är det här viktigt? Ja, dels är det naturligtvis förödande för individen, dels handlar det om vår långsiktiga möjlighet till ekonomisk tillväxt och att skapa välbefinnande. Produktionskapaciteten minskar permanent. Det blir en börda på offentliga finanser många år framöver. Att inte klara av att sätta stopp för att utanförskapet ökar innebär sämre offentliga finanser under mycket lång tid framöver.

Vad gjorde regeringen då i vårpropositionen? Jo, man lade fram en vårproposition kliniskt ren från investeringar i jobben eller aktivitet mot arbetslösheten. Det enda som man redovisade var att a-kasseutbetalningarna ökar med 10 miljarder kronor. Ja, det är riktigt – på grund av att arbetslösheten ökar. Men inte en enda krona går till arbetsmarknadspolitiska utbildningar.

Oberoende bedömare är överens om att den här passiviteten är djupt allvarlig. Konjunkturinstitutet, återigen, pekar i dag på att det krävs aktiva insatser. Finanspolitiska rådet, med Lars Calmfors i spetsen, har gång på gång gett regeringen rådet att aktivera sig. Men regeringen har valt att inte lyssna.

Det är en mycket tuff period vi har framför oss. Jag har deltagit i regeringsarbete och städat upp efter borgerliga regeringar förr. Det liknar alltmer den situation som gällde efter 90-talskrisen. Det är tuffa priorite-

ringar, skattehöjningar och besparingar. Det är allt detta som ni riskerar att lämna efter er – ett förskräckande arv.

Ska man ta ett land ur krisen måste man fördela bördorna rättvist – annars får man inte människor att ställa upp. Men ni har gjort så att 10 procent av de rikaste i Sverige har fått mer i plånboken i kronor och ören än 60 procent av befolkningen tillsammans. Det är inte rimligt. Det måste leda till en slutsats att det är tid att fördela bördorna rättvist.

När nu svensk ekonomi faller är Sverige enligt Eurostat bland dem som är hårdast drabbade av krisen. Vi är på femte plats räknat från botten i Europa, i sällskap med Rumänien. Sverige ska ha större ambitioner än så när det gäller att bekämpa utvecklingen.

Det är inte exporten som är den allenarådande förklaringen, utan det som gör att Sverige sticker ut är att konsumtionen minskar kraftigt i Sverige. I den senaste prognosen från Europeiska kommissionen gör man bedömningen att konsumtionen i Sverige kommer att falla dubbelt så snabbt som i övriga Europa.

Människor är rädda för arbetslöshet. Varför? Jo, människor ser att tryggheten inte finns där längre. 500 000 har knuffats ut ur a-kassan – de har ingen arbetslöshetsersättning. Det bär ni ansvaret för som har genomfört mycket kraftiga avgiftshöjningar och försämringar av a-kassan. De har bara socialbidrag. Det är mycket stora grupper som inte längre har full a-kasseersättning fast de är med i a-kassan.

Det är klart att människor blir rädda och oroliga. Då håller man i pengarna. Man sparar, och så faller vi hårdare än andra länder gör. Det är en mycket bekymmersam utveckling.

Dessutom är risken att människor blir rädda för förändring. Den svenska modellen, som jag ibland hör er tala er varma för, har en väldigt central del i att man ställer upp på varandra. Man lägger inte ansvaret på den enskilde enbart för att han eller hon hamnat i arbetslöshet, utan man säger: Vi hjälps åt, vi ger dig en ordentlig arbetslöshetsförsäkring, ordentliga vidareutbildningsmöjligheter. Då vågar vi förändra. Då säger vi inte nej till strukturomvandling, och därmed får vi ökad tillväxt. Ni har ju lagt udden just mot detta kontrakt mellan medborgarna och vårt samhälle.

Det som måste göras nu är att stötta kommunerna. De har förlorat skatteunderlag på 15 miljarder kronor sedan prognosen i höstas, lika mycket som ni ofinansierat sänker skatterna med i år. Ni riskerar en mycket stor minskning av sysselsättningen i kommunerna. Men inte ett öre till i år, är beskedet från regeringen.

Vår bedömning är att det sammantaget behövs 15 miljarder 2009 och 2010, 8 miljarder mer än vad regeringen föreslår. Det har vi råd med, för vi sänker inte skatten med lånade pengar.

Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet är överens om att det behövs investeringar i jobben. Socialdemokraterna har tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet lagt fram omfattande förslag för att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Vi har den näst högsta ungdomsarbetslösheten i Europeiska unionen. Fler sommarjobb, ungdomslyft som ger unga chansen till gymnasieutbildning, resurser till traineeprogram, kvalificerad yrkesutbildning, KY, och högskola är centrala insatser för att unga människor inte ska slås ut.

Vi investerar i de gröna jobben. Det handlar om ROT-avdrag också för hyresrätterna, så att vi klimatanpassar våra hyresrätter så att vi blir tidiga i omställningen av samhället. Det blir 15 000 nya byggnadsarbetarjobb, om vi gör den insatsen, i stället för arbetslöshet. Och vi har ett grönt fordonspaket för att ställa om fordonsindustrin i ett läge där den är mycket illa ute.

Kanske mest allvarligt nu är att produktiviteten faller, och den verkar falla på lång sikt. Det är konkurrenskraft och produktivitet som är centralt för Sverige, inte hushållsnära tjänster. Det vi konkurrerar med är att hela tiden bli mer effektiva och med mer förädlingsvärde. Då är utbildningsfrågorna oerhört centrala. Skär inte ned på högskolan utan bygg ut den, för nu kommer ungdomskullarna som behöver en högre utbildning! Satsa på vuxenutbildning, så att vi får människor att våga växa i krisen! Det ger oss chanser till ökat förädlingsvärde och produktivitet. Stimulera småföretagsamheten!

Det är produktivitet och konkurrenskraft som är de stora framtidsfrågorna, inte att med lånade pengar sänka skatten. Ökade klyftor leder inte till några stora framgångar för Sverige. Satsa på det som är den svenska modellen – sammanhållning, konkurrenskraft, att hela tiden ha chansen att komma tillbaka, tron på individen – så får vi tillbaka framtidstron för Sverige.

(Applåder)

Anf. 86 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Jag skulle vilja börja mitt anförande med att tillönska kammarkansliet och talmannen liksom finansutskottets kansli och ledamöter en god sommar.

När vi gick till val år 2006 hade högerpartierna en agenda för att minska utanförskapet och få folk i jobb. Det ansågs så viktigt att vi inte längre skulle ha råd med våra sociala skyddsnät i form av sjukförsäkring eller a-kassa, så de försämrades kraftigt såväl innehållsmässigt som ersättningsmässigt. Att de sedan skulle försämrats för att det skulle betalas skattesänkningar för de redan välbeställda är en annan fråga.

När det sedan blev finanskris hade man inte längre råd att rädda jobben eller minska utanförskapet, som egentligen ökade på grund av regeringens egen politik, utan nu skulle man i stället satsa på välfärden. Sedan blev det ett värnande om välfärdens kärna. Men det har också regeringspartierna nu lämnat. Man låter stora besparingsprogram slå igenom i vård, skola och omsorg, och man tvingar kommunerna till varsel om uppsägningar under paroller om att värna de långsiktigt hållbara statsfinanserna.

Troligtvis lär det blir en del skattehöjningar också på kommunal nivå. Det är både feigt och oansvarigt av regeringen att skjuta över sitt eget ansvar på förtroendevalda i kommuner och landsting för att de själva inte vill kopplas samman med effekterna av de beslut som de tvingar fram om besparingar i välfärden, om varsel och uppsägningar och eventuella skattehöjningar.

Den enda fråga som regeringen nu har kvar är frågan om att värna hållbarheten i de långsiktiga statsfinanserna. Men den kan inte heller anses trovärdig längre, för om det nu hade varit sant hade man ju försökt att göra allt man kunnat för att undanta kommunsektorn från krisens

effekter. Det hade varit en kassaskåps säker investering. Även om det inte räddar jobben, vilket är absolut nödvändigt, hade pengarna åtminstone stannat i den offentliga sektorn, i det offentliga sparandet. Det hade dessutom varit det billigaste sättet av alla att rädda jobb, men den vägen valde man inte. Man valde inte möjligheten att skapa jobb och värna välfärden.

Regeringens politik känns alltmer som Mäster skraddare. Ja, ni känner till den där sagan om skraddaren som skulle sy en överrock åt kunden men som inte bidde en överrock utan en kostym som bidde en väst, och till slut bidde det en tummetott. Så är det också med regeringens politik. Det bidde inga jobb. Det bidde inget minskat utanförskap. Det bidde inget värnande om välfärden, inte heller om välfärdens kärna. Det bidde ingenting, utan det är frågan om statsfinansernas långsiktiga hållbarhet som man nu säger sig stå upp för. Men kan man göra det när man inte bryr sig om vare sig jobben, utanförskapet eller välfärden, för det är väl det som den långsiktiga hållbarheten i statsfinanserna faktiskt handlar om?

Herr talman! Varje dag kan vi se hur välfärden urgröps, hur kommunernas kostnader ökar. Kostnaderna för socialbidrag beräknas öka med 28 procent i år. I Överkalix har kommunens utgifter för försörjningsstöd ökat med 71 procent i år, i Arvidsjaur med 69 procent. Och det kanske inte är att undra på när vi ser hur stora kullar av ungdomar står utan jobb och utan möjligheter till försörjning, när vi också kan se att det har skett nästan en fördubbling av antalet ungdomar i Sverige som i dag lever under det som kallas skälig levnadsnivå.

Kommunerna tvingas nu till varsel och uppsägningar, trots att behovet av välfärd varken upphör eller minskar vid en finanskris, snarare tvärtom. Redan i fjol minskade antalet anställda i kommuner och landsting med 12 000 personer, och i år har landstingen hittills varslat 1 900 fast anställda personer. Men det här är ju anställda som behövs. Det är lika nödvändigt, oavsett finanskris eller inte, att en elev får sin utbildning, att föräldrarna får omsorg om barnen medan de jobbar, att en äldre får nödvändig hjälp i sin vardag och en god omsorg. Och det är lika nödvändigt att ge vård, att genomföra operationer, oavsett finanskris eller inte, men vi ser hur varslen rullar in. Har någon i denna sal någonsin mött en sjuksköterska, barnskötare eller läkare som har sagt att man har för lite att göra? Nej, det tror jag inte.

Nu är det alltmer tydligt att man låter de misstag som begicks under den stora 90-talsbesparingen återigen upprepas. Man låter barnen, de gamla, de sjuka och de anställda betala krisen. Regeringen säger till de förtroendevalda på kommunnivå: Prioritera! Men vilka är det som de ska prioritera? Är det de gamla, de sjuka eller är det barnen?

Vi i Vänsterpartiet och vi rödgröna väljer en annan väg. Vi försöker göra allt vad vi kan för att satsa på kommuner och landsting för att förhindra varsel och för att förhindra att krisen slår igenom på kommunal nivå.

Vänsterpartiet föreslår en ökning av statsbidragen med 5 miljarder i år och ytterligare 7 miljarder nästa år. Vi föreslår också ett anställningsstöd. Dessutom menar vi att det är dags för ett generationslyft i välfärden, i äldreomsorgen. Därför skapar vi möjligheter för att redan anställda ska kunna få en adekvat utbildning. Det är en stor del av de anställda i

aldreomsorgen i dag som inte har en yrkesutbildning. Den möjligheten skapar vi nu, samtidigt som vi ger unga som har gått ut omvårdnadsprogrammet eller komvux en chans till ett jobb. Men regeringen väljer i stället att räkna bort 25 000 anställda i offentlig sektor. Man väljer att ingenting göra. Det här är anställda som behövs varje dag, varje timme och varje sekund.

I budgetdebatten i april presenterade Vänsterpartiet ett förslag om att Sverige skulle genomföra en new green deal, det vill säga investera i vår framtid, i vår utveckling och ställa om samhället i en grönare inriktning. Det skulle ge stora möjligheter till nya jobb och ett försprång gentemot andra länder samtidigt som vi skulle ta vårt ansvar i klimatfrågan. Detta har många andra länder också insett. Till exempel skulle vi kunna lära av Sydkorea där över 80 procent av satsningarna går till gröna investeringar.

Vi föreslår i vårt budgetalternativ gröna investeringar som ger effekt både på kort och på lång sikt. Det är investeringar som måste göras, som är absolut nödvändiga om vi ska lyckas vända utvecklingen och rädda såväl jobb som klimat och miljö.

Vi föreslår investeringar i nya järnvägar och banunderhåll. Vi behöver minska tåg förseningarna. De kostar ungefär 4 miljarder per år.

Vi behöver satsa på spårtrafik i städerna och på kollektivtrafik såväl på landsbygd som i storstäder. Vi föreslår också en långsiktig satsning på höghastighetståg. Vänsterpartiets satsning på infrastruktur skapar ungefär, lågt räknat, 8 000 jobb per år.

Vi lägger också fram ett flertal förslag för att underlätta bildandet av en vindkraftsindustri i Sverige. Vi har ett högt industriellt kunnande som kan tas till vara och utvecklas vidare inom vindkraftsområdet.

Vi menar också att det måste till ett klimatlyft för bostäderna. Vi vill införa ett nytt investeringsstöd som ett sätt att möta bostadsbristen, göra stora energibesparingar och också pressa hyrorna nedåt eftersom stödet är kopplat till hyresnivån.

Tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har vi dessutom ett ROT-program som skapar möjligheter för såväl villaägare som bostadsrättsinnehavare att göra klimatsmarta lösningar i sina hem. Vi föreslår en klimatbonus. Vi föreslår också ett ROT-avdrag för flerfamiljs-hus. Det är ett smart sätt att skapa jobb och bättre boendemiljöer och samtidigt möjliggöra energibesparingar. Med vårt gemensamma förslag skulle 40 000–50 000 lägenheter kunna renoveras och 15 000 jobb skapas – och det i en tid då var femte byggnadsarbetare beräknas vara arbetslös.

Vi tre samarbetspartier föreslår dessutom ett rödgrönt fordonspaket. Vi vill på olika sätt stödja fordonsindustrin men samtidigt vara tydliga med att vi kommer att ställa hårdare krav på de fordon som säljs. Vi föreslår en skrotningspremie på 5 000 kronor och en extra premie för den som skrotar sin bil och köper en miljöbil. Vi föreslår en utbyggnad av nya bränslen, ett stöd för efterhandskonvertering och en möjlighet för tunga fordon att ställa om genom ett tillfälligt investeringsstöd för förnyelse av bussparken till förnybara bränslen.

Vi rödgröna vill ge alla unga en chans. De största kullarna i mannaninne lämnar gymnasiet samtidigt som vi har en arbetsmarknad som kraftigt viker och en massarbetslöshet som väntar runt hörnet. Vi tre föreslår därför ett brett ungdomspaket där vi mobiliserar alla goda krafter

i samhället för att skapa möjligheter. Vårt gemensamma förslag innebär 36 500 platser i arbetsmarknadspolitiska insatser och utbildning. Det är insatser som kan ge effekt redan i sommar, till exempel 90 000 sommarjobb. De är välbehövliga.

Dessutom föreslår vi ett brett ungdomslyft för ungdomar som kommer ut på arbetsmarknaden, blir långtidsarbetslösa och behöver komplettera sina betyg. Vi föreslår också satsningar på komvux, kvalificerade yrkesutbildningar, högskola och ett traineeprogram i välfärden.

Vi menar också att Arbetsförmedlingen behöver extra resurser för att möta ungdomar med funktionsnedsättning.

Herr talman! Jag vill också kort ta upp betydelsen av en ansvarsfull a-kassa. Det är oansvarigt att bedriva en politik där människor får klara sin tid utan jobb på halva sin tidigare inkomst, vilket många får göra inom till exempel fordonsindustrin men också inom andra yrkesområden. Det är många som drabbas hårt nu när arbetslösheten ökar för varje dag. Den kommer snart att vara uppe i 12 procent. Det är många familjer och barn som tvingas leva fattigt på grund av regeringens politik. Kristdemokraterna som säger sig värna barnen straffar i stället barnen för att deras föräldrar blir arbetslösa.

Vi menar att man ska ha en a-kassa som det är enkelt att gå med i och där avgifterna hålls låga, bland annat genom slopande av arbetslöshetsavgiften och ett återinförande av skatteavdraget för medlemskap i a-kassan. Vi föreslår dessutom en stegvis höjning av taket, först till 970 kronor och sedan till 990 kronor de 100 första dagarna. Vi föreslår också en höjning av grundbeloppet med 100 kronor per dag. Det är ansvarsfullt. Samtidigt gör vi allt vi kan för att skapa jobb.

Vänsterpartiets budgetalternativ ger fler jobb, mer välfärd och ett minskat utanförskap. Enligt riksdagens utredningstjänst skapar Vänsterpartiets budgetmotion 40 000 fler jobb redan i år och 50 000 fler jobb 2011. Det ger en högre bnp-tillväxt samtidigt som det blir ett större offentligt sparande. Hushållens ekonomi förstärks genom att vi får fler jobb.

Som en extra knorr, herr talman, skulle jag vilja tacka Moderaterna för deras analys av vår budgetmotion. Det är inte ofta en vänsterpartist har nytta av en moderat, men någon gång ska det väl hända. Analysen visar att halva Sveriges befolkning får högre inkomster med Vänsterpartiets politik jämfört med regeringens. Det är dessutom den halva som har lägst inkomster, till skillnad mot i Moderaternas egen politik. Men som sagt, tack moderater! Denna gång hade vi i alla fall nytta av er.

Jag yrkar bifall till reservationerna 2 och 4.
(Applåder)

Anf. 87 MIKAELA VALTERSSON (mp):

Herr talman! Vi har stora utmaningar framför oss och vi är mitt i en kraftig konjunkturedgång och en allvarlig klimatkris. Vi i Sverige och i denna kammare måste göra allt vi kan för att lindra skadorna av den ekonomiska nedgången. Det stora problemet i dag är regeringens bristande vilja att vidta aktiva åtgärder för att möta problemen. Man verkar fortfarande hoppas att det ska lösa sig. Man verkar inte tro på politikens möjligheter att påverka och mildra skadorna av krisen och göra oss bättre rustade för framtiden.

Klimatproblemet är mänsklighetens kanske största utmaning. Vi måste minska utsläppen av de klimatpåverkande gaserna. Det behövs stora investeringar som leder till utveckling och omställning till ett hållbart samhälle. Vi behöver storsatsa på morgondagens teknik och göra Sverige modernare. Det kan samtidigt ge både dagens och morgondagens arbetstillfällen. Tekniken för att kunna leva ett mer hållbart liv finns redan i dag. Den utvecklas snabbt där ute. Det är vilja här som krävs.

Genom att stödja en utveckling av teknik för effektivisering och förnybar energi och genom att skapa incitament för den traditionella industrin att utveckla grönare produkter som kommer att efterfrågas globalt kan Sverige ta en tättplats i utvecklingen.

Dessvärre verkar Sveriges regering vara helt blind för den möjligheten trots den omfattande globala diskussionen om behovet av omställning och möjligheterna med klimat- och energiinvesteringar för att häva lågkonjunkturen.

En politik som kraftfullt minskar utsläppen av koldioxid skapar nya jobb och nya företag som kommer att göra både Sverige och Europa till vinnare när konjunkturen vänder. En sådan grön modernisering av industri och ekonomi kommer att förbättra både vår framtida välfärd och konkurrenskraft. Sverige och Europa kan ta ledningen här och driva utvecklingen och forma en grön framtid. Möjligheten att skapa en mer modern hållbar ekonomisk utveckling finns där.

Risken är att Sverige nu i stället hamnar kraftigt på efterkälken och missar både klimatmål och exportmöjligheter.

Vi har lagt fram förslag i vår budgetmotion som innebär en grön omställning som skapar jobb och som stärker Sverige långsiktigt, bland annat genom investeringar i klimatsmart spårbunden infrastruktur, i energi-effektiviseringar i bostäder och offentliga lokaler och i ett nytt och utvidgat klimatstöd till kommunerna.

Vi har också flera tunga förslag gemensamt med Socialdemokraterna och Vänstern. Vi har en gemensam politik för de kommande åren där vi ser möjligheter i framtiden.

Herr talman! Vi har från Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet föreslagit ett ROT-program med en stor satsning på att totalrenovera flerfamiljshus i miljonprogramsområdena där de stora behoven finns – de som regeringen glömde bort när de utformade sitt ROT-förslag.

Förslaget kommer att leda till förbättrade boendemiljöer och till att fler kommer att vara beredda att renovera, bygga om och effektivisera sin energianvändning. Det är en satsning där väldigt många kan vara vinnare och som kan innebära tusentals fler jobb, en minskad klimatpåverkan och en ökad framtidstro.

Det finns enormt stora renoveringsbehov i miljonprogramshusen i dag. Det rödgröna ROT-avdraget skulle leda till att energianvändningen kan minska samtidigt som sysselsättningen kan öka.

Eftersom flerfamiljshusen, särskilt i miljonprogramsområdena, är byggda under en så kort period sammanfaller hundratusentals lägenheters upprustningsbehov.

För landets villa-, radhus- och bostadsrättsägare har vi föreslagit att man tillför en extra klimatprofil på det nu gällande ROT-avdraget, en extra klimatbonus för dem som genomför energieffektiviseringar. Det är

det perspektiv som regeringen helt glömde bort när de utformade sitt ROT-förslag.

Vårt förslag till rödgrön ROT är tidsbegränsat för att få störst konjunkturstabiliserande effekt.

Den ekonomiska krisen har också drabbat fordonsindustrin hårt. Vi måste bidra till att ge möjligheter och incitament till en omställning som stärker svensk konkurrenskraft i stället för att passivt stå bredvid och vänta tills krisens vindar har blåst förbi. Det är vi i det rödgröna samarbetet beredda att bidra till.

Därför har vi föreslagit ett gemensamt paket för fler miljöfordon i Sverige som kan minska bilismens miljöpåverkan och samtidigt bidra till att vi når klimatmål och till att svensk fordonsindustri gynnas. Vi kommer att ställa hårdare krav på de fordon som säljs i Sverige framöver. Kostnaden för att äga och använda fordon med höga utsläpp måste öka, men vi måste också se till att vi gynnar en omställning och ge incitament till en positiv omställning och till framtidsmöjligheter i fordonsindustrin.

Herr talman! Vi har bland annat föreslagit att förlänga miljöbilspremien. Vi har föreslagit en grön skrotningspremie på 20 000 om man ersätter den skrotade bilen med en ny miljöbil. Om bilen dessutom är tillverkad före 1989 föreslår vi att ytterligare 5 000 utgår.

Vi föreslår att man bygger ut laddstationer för elbilar och pumpstationer för biogas. Vi föreslår att man ger möjlighet för människor som inte direkt kan byta till en miljöbil att bidra till bättre klimatpåverkan genom en konverteringspremie.

Vi föreslår också gemensamt från det rödgröna samarbetet omfattande och offensiva satsningar för att få ned den alarmerande höga ungdomsarbetslösheten. Med den politik som regeringen har är ungdomar i dag hänvisade till en ineffektiv och passiv förvaring i den så kallade ungdomsgarantin.

Vi föreslår en utbyggnad av den reguljära utbildningen, av subventionerade anställningar och yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning.

Miljöpartiet har tillsammans med Socialdemokraterna och Vänstern fört en politik för framtiden med offensiva satsningar på både jobb, utbildning och välfärd och för ekologisk hållbarhet i kontrast till den här regeringens passivitet inför jobbkrisen.

Det krävs breda satsningar på utbildning och arbetsmarknadspolitiska program som har kvalitet. Den borgerliga regeringen har ju monterat ned arbetslöshetsförsäkringen. Den har blivit sämre, den har blivit dyrare och den har blivit mer orättvis. Under den största jobbkrisen i Sverige sedan 1990-talet står nu fler utan möjlighet till en omställningsersättning under den tid de söker nytt jobb.

En halv miljon människor har lämnat a-kassan. Inte heller de som är kvar kan numera få en ersättning som det går att leva på. Enskilda individer i Sverige får bära bördan för jobbkrisen. De marginella små förändringar som regeringen har föreslagit nyligen och som riksdagsmajoriteten har ställt sig bakom återställer inte möjligheten för de arbetslösa att få ett rimligt omställningsstöd.

Regeringen säger sig vilja värna välfärdens kärnverksamhet. Det är tomt prat utan ett engagemang i de verksamheter man pratar om.

Kommunerna genomför just nu nedskärningar som drabbar barn och äldre. I den ekonomiska nedgångens spår hotas kvaliteten i den offentliga

verksamheten. Konjunkturinstitutet har bedömt att det behövs 3 miljarder kronor ytterligare i år och 12 miljarder nästa år. Regeringen tillskjuter 7 miljarder 2010.

Kostnaderna i skola och barnomsorg utgör ungefär 40 procent av kommunernas totala kostnader. Det är naturligtvis stor risk att nedskärningarna kommer att drabba barnen.

På grund av de försämringar som har vidtagits i arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen ökar också antalet personer som är försörjda med ekonomiskt bistånd, så kallat socialbidrag, kraftigt.

Det man drar in på i kommunerna när man hamnar i den här situationen är fritidsgårdar, ungdomsgårdar och extraresurser i skolan. Det är lärartjänster, kuratorer och kultur- och fritidssektorn.

Herr talman! Kommuner och landsting måste tillföras resurser så att nedskärningarna kan undvikas. Det är ett väldigt billigt sätt att upprätthålla efterfrågan i ekonomin. Under 90-talet minskade personaltäteten dramatiskt inom både barnomsorg och skola. Krisen slog hårt mot barnen den gången. Grundskolans totala kostnader minskade med 15 procent samtidigt som antalet grundskoleelever ökade med 17 procent.

Att tillskjuta pengar till den offentliga sektorn är ett väldigt kostnadseffektivt sätt att rädda jobben. Regeringen säger att man vill undvika nedskärningar i välfärden och att man driver en ansvarsfull politik så att nedskärningar kan undvikas. Man gör ju precis tvärtom. De ekonomiska problemen skjuts nu över på kommunerna som tvingas till antingen skattehöjningar eller nedskärningar.

Många ungdomar kommer under de närmaste åren att ha väldigt stora problem att få jobb. Deras första möte med arbetsmarknaden kommer att bli en besvikelse. Ungdomarna drabbas väldigt hårt när arbetsmarknaden försämras.

Visstidsanställningar och vikariat minskar. De unga som precis har kommit in på arbetsmarknaden får kanske avsluta sina arbeten. Samtidigt blir det betydligt svårare att hitta sitt första arbete.

Vad gör regeringen? Den utökar antalet platser i den så kallade jobbgarantin för unga, som inte är en aktiv åtgärd. Det är bara en konsekvens av det ökade antalet arbetslösa ungdomar. Det finns stor risk att man fästnar i passivitet.

Vi har föreslagit ett stort antal åtgärder som på ett aktivt sätt kan möta ungdomsarbetslösheten. Det är praktikplatser för unga akademiker. Vi föreslår att personer under 25 år också ska få möjlighet till starta-egestöd. Varför i hela fridens namn skulle man utesluta den gruppen?

Det behövs ett mer modernt och flexibelt angreppssätt än regeringens jobbgaranti för att möta ungdomsarbetslösheten. Man måste få ta del av jobbgarantin omedelbart. Tiden i passiv arbetslöshet är förödande och måste kortas. Regeln att det bara får vara tre månaders praktik eller utbildning för en ung arbetslös måste ändras.

Det handlar om att sätta in mer kvalitativa åtgärder och snabbare åtgärder. Det är alldeles förödande för en ung människa att vänta sex månader på någon som helst aktiv åtgärd.

Arbetsförmedlingen måste få möjlighet att redan från start möta unga människor på ett mer individuellt och flexibelt sätt och sätta in aktiva åtgärder snabbare.

De verktyg som Arbetsförmedlingen har i dag är alldeles otillräckliga.

Den maximala tiden för utbildning måste kunna ökas. En ung människa som i dag saknar en komplett gymnasie- eller grundskoleutbildning klarar inte att på tre månader läsa in en kompletterande utbildning.

Risken för rundgång och en känsla av hopplöshet är stor bland ungdomar. Det är tydligt att det behövs väldigt många fler åtgärder för att stärka ungdomar som står långt från arbetsmarknaden.

Det behövs en mer aktiv och framtidsinriktad politik. Det kan vi i det rödgröna samarbetet erbjuda.

Jag yrkar bifall till reservationerna 3 och 4.
(Applåder)

Anf. 88 STEFAN ATTEFALL (kd):

Herr talman! Även jag vill önska en glad, skön och avkopplande sommar när den infinner sig. Det kan vara lite olika när semestertiden kommer för talmannen, kammarens ledamöter och personalen.

Jag yrkar bifall till förslaget i finansutskottets betänkande nr 20.

Som ett järnspekt rakt in världsekonomin motor – så kan man beskriva det tvärstopp som drabbade världsekonomin i höstas. När finansmarknaderna rasade samman var det länder som Tyskland, Sydkorea, Japan och Sverige som drabbades hårdast eftersom vi var exportberoende industriländer med mycket tung industri som var starkt beroende av att finansmarknaderna fungerade.

Nu har vi kanske kommit så långt att vi har fått ut järnspektet ur motorn, och motorn börjar hosta i gång. Vi vet ännu inte om ekonomin kommer att starta upp med full kraft eller drabbas av ytterligare motorstopp eller kanske hacka i gång på bara en av fyra cylindrar. De flesta bedömare verkar luta åt att ekonomins utveckling kommer att se ut som Nikesymbolen – ni vet en snabb nedgång och därefter en långsam återhämtning.

Den ekonomiska vårpropositionen som vi nu har att behandla handlar om riktlinjer för den ekonomiska politiken. Vi ser en situation med kraftig fallande bnp i Sverige – minus 4,2 procent i vårpropositionen – samtidigt som prognoserna pekar på att arbetslösheten i år kommer att stiga till 9 procent. Då ska vi veta att arbetslösheten alltid ligger sent i konjunkturcykeln. När ekonomin börjar vända uppåt kommer vi att ha en period av fortsatt stigande arbetslöshet. Så ser sambanden och erfarenheterna ut. Riskerna för ytterligare allvarliga störningar på finansmarknaderna är stora. Exempelvis vet vi ännu inte hur oron i de baltiska länderna kommer att utveckla sig.

Konjunkturinstitutet kom i dag med nya prognoser som visar på ännu dystrare siffror för innevarande år – minus 5,4 procent och ändå en ökad tillväxt nästa år på 0,8 procent.

IMF, Internationella valutafonden, kom häromdagen med sina bedömningar som också visar på något sämre siffror än vårpropositionen.

Dessutom ska vi komma ihåg att det i dag saknas en tydlig tillväxtmotor i världsekonomin. USA har stora inhemska problem, liksom Europa. Endast Kina verkar kunna utgöra ett draglok. Men då ska vi komma ihåg att Kina än så länge utgör bara en mycket liten del av världsekonomin.

Dramatiken i den ekonomiska utvecklingen ser vi också i statsfinanserna – från ett överskott på 135 miljarder kronor till ett underskott på 186 miljarder kronor på ett år. Även om vi räknar bort en massa engångseffekter och studerar det offentliga finansiella sparandet går vi från ett överskott på 80 miljarder till ett lika stort underskott mellan 2008 och 2009. För varje miljard som vi måste låna ökar vi alla svenskers skuldbörda med över 1 000 kronor per person.

Den här dramatiska försämringen är möjlig att hantera därför att Sverige stod starkt rustat när vi mötte krisen. Vi hade god ordning i våra offentliga finanser och en relativt låg statsskuld. Men samtidigt visar dramatiken i siffrorna vikten av en ansvarsfull ekonomisk politik och hur farlig en lättsinnig politik är.

Det är också viktigt att komma ihåg att den ekonomiska krisen slog till när vi hade ett starkt utgångsläge också på arbetsmarknaden. Uppemot 200 000 människor hade gått från bidragsförsörjning och arbetslöshet till ett arbete under alliansregeringens två första år vid makten. Trots dagens dystra arbetsmarknad var den totala arbetslösheten högre under den socialdemokratiska våren 2006 än vad den nu är. Ungdomsarbetslösheten var värre våren 2006 än våren 2009. Detta säger jag för att visa på svensk ekonomis starka utgångsläge, inte för att förminska de stora problem som vi nu ser framför oss när den öppna arbetslösheten kommer att stiga och kanske nå uppemot 12 procent nästa år. Vi går alltså mot ungefär lika stora problem på arbetsmarknaden som vi hade i samband med krisen på 90-talet.

Herr talman! Alliansregeringens ekonomiska politik vilar på ett antal viktiga riktlinjer. Det handlar om fortsatta insatser mot effekterna av finanskrisen och ett fortsatt ansvarstagande för de offentliga finanserna. Vi måste dämpa effekterna av den djupa nedgången i världsekonomin och göra det lönsammare att arbeta och billigare att anställa.

Osäkerheten om den ekonomiska utvecklingen gör att avvägningen av vilka åtgärder som är lämpliga att vidta måste göras med största noggrannhet. I de beslut som vi fattar i dag i riksdagen ryms satsningar på kommunsektorn på 17 miljarder kronor på tre år och ytterligare satsningar på arbetsmarknadspolitiken. I budgetpropositionen i september kommer regeringen att återkomma med fler överväganden utifrån de riktlinjer som jag har beskrivit. Då vet vi också lite mer om hur ekonomin utvecklas, och då vet vi lite mer om hur de offentliga finanserna utvecklas.

Samtidigt som vi hanterar krisen måste vi agera långsiktigt. Satsningar sker på investeringar i infrastruktur och forskning, på upprustning av utbildningssystemet, på förbättringar av välfärden och riktade insatser till försummade grupper, exempelvis pensionärer med de lägsta inkomsterna.

Herr talman! Alliansregeringen har under de senaste åren vidtagit en rad åtgärder för att stimulera ekonomin och stabilisera finansmarknaderna. Kombinerat med effekterna från de automatiska stabilisatorer som finns i våra välfärdssystem och skattesystem har Sverige faktiskt de största finanspolitiska stimulanserna i hela OECD-området, långt mer än Frankrike, Danmark, Japan, Storbritannien, USA och Tyskland.

Internationella valutafonden har gjort en analys av svensk ekonomi. Chefen för delegationen, Peter Doyle, sade då enligt Tidningarnas Telegrambyrå att IMF inte håller med de svenska debattörer som hävdar att

det nu är läge att kraftigt öka underskotten i de offentliga finanserna. Han sade att riskerna inte motsvarar vad man kan få ut av detta. Doyle konstaterade också att det handelsberoende Sverige drabbas hårt av den internationella konjunkturedgången. Han sade också att regeringen får godkänt på punkt efter punkt. Regeringens penningpolitik, stabiliseringsåtgärder och budgetförändringar får beröm. Han sade: Det är svårt att se hur de skulle ha hanterat situationen bättre.

Nu tycker oppositionen att vi ska öka budgetunderskotten ytterligare. De tar stöd av en del forskare och ekonomer som rekommenderar lite ytterligare finanspolitiska stimulanser. Men dessa ekonomer lägger samtidigt till att det ska vara tillfälliga åtgärder som snabbt tas tillbaka när konjunkturen vänder.

Min fråga till er socialdemokrater är om ni tänker sänka a-kassan om något år om vi här i riksdagen nu skulle följa er reservation. Eller är det så att ni lyssnar på ekonomer när de säger A men inte B?

Lars Calmfors, som plötsligt har blivit er ekonomiska guru, hånade ni tidigare när han förordade exempelvis en reformering av a-kassan ungefär på det sätt som regeringen har gjort. Calmfors hyllar också regeringens jobbskatteavdrag, men det gör inte ni, eller?

Vi från regeringssidan säger också att vi har gjort mycket. Vi säger också att mer kanske bör göras. Men vi säger också att man måste vara försiktig, dels för att det ekonomiska läget är mycket osäkert, dels för att all erfarenhet visar att det är oerhört svårt att ta tillbaka utgiftsökningar när ekonomin vänder och det blir bättre tider. Vi inom alliansen är helt enkelt rädda för att vi likt många andra länder skulle föröda våra statsfinanser under den krisen och sedan tvingas till mycket bekymmersamma och stora saneringar av ekonomin under många år med försämrad äldreomsorg, sjukvård och skola som följd.

Herr talman! Mot den ansvarsfulla politik som alliansen för står en splittrad rödgrön allians. I det betänkande som vi har att fatta beslut om i dag, om riktlinjer för den ekonomiska politiken, har vänsteralliansen lyckats samla ihop sig i en reservation om några delfrågor. Men om de stora ekonomisk-politiska frågorna är man djupt splittrad.

I fråga om grundläggande fundament som synen på målen för penningpolitiken och Riksbankens oberoende är ni i vänsteralliansen splittrade i era uppfattningar, likaså i synen på överskottsmål och utgiftstak, om vi ska ha en förmögenhetsskatt eller inte och hur mycket och på vilket sätt som ni vill satsa på kommunsektorn. Ni är ense om att höja skatterna för vanligt folk, men oense om med hur mycket. Ni är ense om att den offentliga sektorn ska svälla, men oense om hur mycket. Uppräkningen kan fortsätta länge till. Tar vi in EU- och utrikespolitiken eller andra områden i sammanhanget kan uppräknningen fortsätta i all oändlighet.

När Miljöpartiet stöder regeringens politik, går Socialdemokraterna och Vänsterpartiet emot. När Socialdemokraterna stöder regeringens politik skriker Vänsterpartiet nej. Så är det i fråga efter fråga.

Ja, men vi kommer att bli överens inför valet 2010, säger man då på vänstersidan. Ja, kanske det, men då måste fler av er överge er politik i grundläggande ekonomisk-politiska frågor. Vad säger vänsterväljarna när Ulla Andersson i valrörelsen ska försvara den nuvarande penningpoli-

tiska regimen? Eller tänker Socialdemokraterna backa från den breda enighet som vi har i dessa viktiga frågor här i riksdagen?

Fru talman! Låt mig ta ett exempel där Socialdemokraterna och Vänsterpartiet däremot är ganska överens men där Miljöpartiet är emot, nämligen förmögenhetsskatten. Det är också en ganska populistisk fråga där många väljare tror att en sådan skatt drabbar bara de rika och att det är höjden av rättvisa och ett uttryck för solidaritet och ansvarstagande i svåra ekonomiska tider att återinföra den.

Alliansregeringen avskaffade den skatten eftersom vi är övertygade om att den minskar tillgången till riskvilligt kapital, minskar förutsättningarna för växande företag och driver ut kapital ur landet och som då alltså inte verkar i Sverige. Skatteverket bedömer också att ungefär 500 miljarder svenska kronor finns placerade utomlands, i stor utsträckning som en effekt av förmögenhetsskatten.

Förre LO-ekonomen P.-O. Edin utredde bland annat förmögenhetsskatten och konstaterade att den förstör mer än skapar välfärd, och Skatteverkets generaldirektör Mats Sjöstrand sade för något år sedan att det inte är de förmögna som beskattas.

Nu föreslår Socialdemokraterna ett återinförande av förmögenhetsskatten. Det handlar om 1 procents förmögenhetsskatt för den som har tillgångar på över 2 miljoner och om 2 procents förmögenhetsskatt för den som har tillgångar på över 5 miljoner. Vänsterpartiet vill ta ut ännu mer, medan Miljöpartiet tycker att regeringens politik här är klok.

Vad är då förmögenhetsskatten? Ja, låt oss lite grann syna den i sömmarna och se hur den såg ut under Socialdemokraternas tid. I praktiken är det fråga om en ny fastighetsskatt. Den som exempelvis har en fastighet som är taxerad till 2 miljoner kronor och som har amorterat färdigt på sitt hus drabbas nämligen av en förmögenhetsskatt.

För några år sedan lärde jag känna en pensionär, en änkeman, i Enskede. Under en mycket lång tid har han bott i sitt hus som ligger i Gamla Enskede och som nu har ett taxeringsvärde som säkerligen nått upp till 3 miljoner – för några år sedan över 2 miljoner. Den här mannen, en ganska vanlig pensionär med måttliga inkomster, ska alltså plötsligt betala 20 000–30 000 kronor i extra skatt bara därför att han bor kvar i det hus där han mycket länge bott. Är detta rimligt?

Socialdemokraternas förmögenhetsskatt innebar att elva av tolv aktiemiljardärer slapp betala denna skatt. En av dem var Stefan Persson, ägaren av H & M. Hade han fått betala skatt enligt regelverket och inte fått undantag hade han fått betala 1,5 miljarder kronor i förmögenhetsskatt. Stefan Persson fick alltså över 1 miljard i skattesänkning.

Det kan det vara bra att komma ihåg när Socialdemokraterna kör med sin vänsterretorik på området. Ska Stefan Persson slippa den här skatten? Ska han undantas från denna skatt? Varför ska han få undantag men inte pensionären, änkemannen, i Enskede? Man kan också komma undan fastighetsskatten, som inte slår lika för alla. Köper man rätt typ av aktier ska man slippa betala skatt.

Köper man en herrgård, inte en villa, på landet kan man också komma undan skatten. Så gjorde Investors Claes Dahlbäck som ett år tjänade 37 miljoner kronor och köpte ett gods för 20 miljoner. Sedan deklarerade han noll i förmögenhet. Därmed slapp han förmögenhetsskatten.

Man kan också byta en villa mot en bostadsrätt – kanske samma kostnad. Men skattesystemet gör att bostadsrätten i stor utsträckning slipper förmögensvärdet. På så sätt kan man komma undan det hela.

Eller också kan man placera sina pengar i en fastighet i utlandet. Då slipper man betala fastighetsskatt. Man kan också placera sina pengar i konst eller i ädla metaller och stenar. Men Gud nåde den som har pengarna i sin villa eller som köper aktier på börserna eller driver och äger företag på ett sätt som vi tycker vore normalt och sunt!

Det här visar hur orimlig förmögenhetsskatten är och hur orättvist den skatt slår som Socialdemokraterna av retoriska skäl gärna pratar högt om men som de i praktiken säkerligen själva inser inte är hållbar.

Fru talman! På den ena sidan har väljarna en alliansregering som tar ansvar för Sverige och våra offentliga finanser och som försöker dämpa krisens effekter och rusta Sverige att stå starkt när konjunkturen vänder.

På den andra sidan finns en splittrad opposition som har två saker gemensamt: De vill kraftigt höja skattetrycket. De är beredda att föröda de offentliga finanserna genom en ansvarslös överbudspolitik. Dessutom försöker de få människor att tro att det finns enkla mirakelkurer som skulle göra att Sverige kunde gå torrkott genom en världsvid våg av ekonomisk kris.

Valet är tydligt!
(Applåder)

Anf. 89 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Fru talman! Stefan Attefall slickade i sig berömmet för vad han kallar för regeringens penningpolitik. Jag kan instämma i berömmet av penningpolitiken, men jag är väldigt glad över att regeringen inte har något som helst inflytande över denna. En oberoende riksbank är väldigt viktigt. Riksbanken har tagit ett stort ansvar och varit mycket aktiv och ansvarsfull under den här ekonomiska krisen. Jag skulle önska att jag kunde säga detsamma om regeringen.

Jag skulle vilja ta upp en fråga som Kristdemokraterna numera aldrig talar om: pensionärernas situation i Sverige. Denna mandatperiod är unik på så sätt att hela pensionärsgruppen känner sig mycket upprörd över det som inträffat i skattepolitiken. I valrörelsen 2006 varnade vi för att den borgerliga alliansen skulle införa en pensionärsskatt – pensionärer skulle beskattas hårdare än löntagare. Jag ska erkänna att vi inte lyckades med det budskapet. Folk trodde oss inte. Men nu har landets pensionärer upptäckt att det varje månad för en pensionär blir 600–1 000 kronor mer i skatt än det blir för en löntagare.

Samtidigt ökar arbetslösheten kraftigt. Därmed riskeras de framtida pensionerna, och vi riskerar att under en lång tid ha en börda på pensionssystemet om människor inte kommer i arbete.

Det är en väldigt allvarlig situation som ni har skapat när det gäller, tycker jag, diskrimineringen av landets pensionärer. Hur tänkte ni? Kan du, Stefan Attefall, beskriva detta?

Vidare har vi det här med vallöften från Kristdemokraterna. Ni lovade sänkt bensinskatt, men det blev höjd bensinskatt. Pensionärernas villkor skulle förbättras, men de blev sämre. Fastighetsskatten skulle avskaffas, men den bytte bara namn. Ni sade också att välfärden skulle få

mer resurser. Ändå minskar nu resurserna till äldreomsorgen och skolan mycket kraftigt.

Stefan Attefall, du valde att med lånade pengar sänka skatten med 15 miljarder kronor i stället för att satsa på vården och skolan. Hur tänkte ni då i det kristdemokratiska partiet?
(Applåder)

Anf. 90 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Jag citerade tidigare här IMF:s Peter Doyle. Det handlade om regeringens politik – stabiliseringspolitik, budgetpolitik och penningpolitik – i alla delar som jag läste upp. Det är svårt att se hur regeringen bättre skulle kunna ha hanterat situationen, säger Doyle. Det är möjligt att jag var alldeles för otydlig när jag citerade Doyle, men det är i alla fall det man från IMF:s sida säger.

Vidare gäller det synen på jobbskatteavdraget, som varit effektivt när det gäller att bidra till en bättre fungerande arbetsmarknad och till att få fler människor i arbete. Lars Calmfors, Thomas Östros nya ekonomisk-politiska guru, säger samma sak. Också Erik Åsbrink, som sitter med i Finanspolitiska rådet, tycker att jobbskatteavdraget är en viktig och effektiv metod för att långsiktigt stimulera fram fler jobb i svensk ekonomi. LO-ekonomerna är inne på samma resonemang.

Däremot är det riktigt att vi också behöver rikta skattesänkningar till våra pensionärer. Vi har tagit ett första steg. Vi kristdemokrater kommer att arbeta för att ytterligare steg tas när vi kan skapa ett ekonomiskt utrymme för det.

I valrörelsen fanns det många krav i frågor som vi har drivit. Ett av de mest framgångsrika exemplen är att vi för den äldre mannen, änklungen, i Enskede faktiskt har skapat trygghet och lugn och ro. Han var livrädd för de skenande taxeringsvärdena under Thomas Östros tid i regeringen. Nu vet han vad som gäller: en fastighetsavgift på maximalt ca 6 000 kronor per år. Den här mannen är alltså livrädd för att Thomas Östros ska komma tillbaka till makten, för då blir det betydligt svårare för mannen att behålla huset. Kanske tvingas han flytta under de sista åren i livet.

(Applåder)

Anf. 91 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Fru talman! För oss är det viktigt med en fastighetsskatt som människor kan känna trygghet inför. Vi har lagt fram ett förslag om att bara villor som är värda 7 miljoner och mer får höjd fastighetsskatt. Jag tror att de flesta tycker att det är rimligt eftersom det då handlar om relativt lyxiga fastigheter. För övriga blir det ungefär som det är i dag.

Hur var det med skattesänkningarna till pensionärerna? En genomsnittlig pensionär fick 68 kronor i månaden i skattesänkning. För det slår sig Stefan Attefall och Kristdemokraterna för bröstet.

Bara på inkomsten har Stefan Attefall själv fått en skattesänkning med 13 000 kronor i år – då med lånade pengar! Vad är rim och reson i detta? Kristdemokraterna, som ju har en tradition att åtminstone tala om pensionärerna, har nu slutat tala om dessa. I stället riktar man i praktisk politik udden mot dem som hela livet arbetat. De ska bestraffas med högre skatt när de går i pension. Och detta skulle skapa så många jobb!

Men vi har nyss fått en beskrivning av att 300 000 jobb försvinner i Sverige. Och inte bara det, för också långtidsarbetslösheten och utslagningen från arbetsmarknaden ökar kraftigt. Konjunkturinstitutet säger att hundra tusen människor inte kommer tillbaka till arbetsmarknaden. Hur effektivt var jobbskatteavdraget? Det skapade klyftor, men det skapade inga jobb.

Hur tänkte du, Stefan Attefall, när det gäller välfärden? Jag vill veta hur du tänkte när det gäller pensionärerna – där har du inte svarat. Jag undrar också hur du tänkte när det gäller kommunerna och framför allt äldreomsorgen och skolan. Och hur tänkte du när du bestämde dig för att som gruppledare i finansutskottet föreslå att vi sänker skatten med 15 miljarder kronor med lånade pengar detta år, 2009, men ger inte ytterligare en krona till sjukvården, äldreomsorgen och skolan? Den prioriteringen är väldigt viktig.

För oss socialdemokrater är det så att välfärden nu måste gå först. Nu sparas det runt omkring i landsting och kommuner. Då har man inte råd att sänka skatten. Då måste man satsa på att de äldre får en bra äldreomsorg och att barnen får en bra skolgång. Hur tänkte ni, Stefan Attefall? (Applåder)

Anf. 92 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Fastighetsskatten ska skapa trygghet, säger Thomas Östros. Ja, det är nog många villaägare som inte kände tryggheten när Thomas Östros satt vid regeringsmakten och de såg taxeringsbesked och fastighetsskatt skena. Nu vill Thomas Östros införa en förmögenhetsskatt för dem som har exempelvis hus som är taxerade till mer än 2 miljoner kronor, om man exempelvis råkar vara i stort sett skuldfri. Det är ett dråpslag mot de villaägare, ofta äldre människor, som faktiskt har gjort som vi politiker tycker att man ska göra, det vill säga jobbat hårt i hela sina liv, betalat av sina skulder och därmed skapat sig bättre, trodde de, lägre omkostnader på ålderns höst. Då drabbas de av förmögenhetsskatt på kanske 20 000–30 000 kronor av Thomas Östros. Det är inte trygghet.

Pensionärerna behöver vi sänka skatten för. Men den skattesänkning vi gjorde det här året hade sin största tyngdpunkt på de pensionärer som hade de lägsta inkomsterna. De låg först i prioriteringsordning för oss. För de människorna handlade det om drygt 200 kronor per månad.

Sedan måste man skilja på långsiktiga effekter på ekonomins funktionsätt och på konjunkturreffekter. Det trodde jag också att en finansministerkandidat från Socialdemokraterna kunde göra. Jobbskatteavdraget har långsiktiga effekter. Det säger alla ekonomer. Även de ekonomer som Thomas Östros hyllar i vissa avseenden säger detta, och borde då kunna påverka Thomas Östros världsbild.

Kommunerna har fått ökade resurser. Vi har i budgeten för 2009 lagt fram förbättringar för kommunsektorn i form av minskade kostnader och ökade bidrag på 30 miljarder kronor under en treårsperiod. Nu kom det ett paket med ytterligare 17 miljarder under en treårsperiod. Vi kan behöva göra ytterligare insatser. Situationen för kommunsektorn är mycket besvärlig. Men säg inte att vi inte har gjort ganska stora ansträngningar för att försöka skydda kommunerna från de försämrade ekonomiska förutsättningar de har!

Påståendet att vi inte ger en krona till sjukvård och äldreomsorg är ju helt felaktigt. Men vi kan inte springa runt att vi har en global ekonomisk kris som slår in även över svenska kommuner och landsting.

Anf. 93 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! När oppositionen pratar om att göra allt vad vi kan för att värna välfärden, för att inte lärare ska varslas och sägas upp, för att barnen i förskolan ska få behålla sin personal och för att de äldre i äldreomsorgen ska känna trygghet säger Stefan Attefall lite föraktfullt: Oppositionen låter offentlig sektor svälla.

Det visar på en viss värdering, tycker jag, i Kristdemokraternas nya inriktning av sin politik. Det kanske också är därför de inte enbart har slutat prata om pensionärerna, de äldre. De har dessutom slutat prata om de fattiga barnen.

Under den här regeringsperioden har vi fått drygt 140 000 fler fattiga i Sverige, och det var innan finanskrisen slog till. Andelen fattiga barn har ökat kraftigt, och det handlar framför allt om barn till ensamstående föräldrar och barn i familjer med utländsk härkomst.

Dessutom låter ni nu besparingarna slå igenom helt och hållet i kommunsektorn. Det betyder att det är många barn som får skiljas från sin förskolepersonal, det är många barn som inte kommer att få återse sin lärare när sommarlovet är slut, och det är många äldre som inte kommer att få återse sin hemtjänstpersonal.

Det är ett val Kristdemokraterna har gjort. Kristdemokraterna kunde till exempel, i stället för att låta högavlönade män få skattelättnader för att de inte själva orkar städa sin toalett, ha låtit 10 000 barn få behålla sin barnskötare i förskolan. Det är ett tydligt val som Kristdemokraterna här har gjort. Man kan undra varför.

Ni skulle också ha kunnat välja att mildra effekterna totalt i kommunsektorn genom att tillskjuta 5 miljarder som saknas enligt Konjunkturinstitutet. Men i stället valde ni att sänka skatterna nu här med 15 miljarder. För bara en tredjedel av pengarna kunde ni ha behållit barnskötare, undersköterskor, sjuksköterskor och lärare, men ni valde någonting annat.

Anf. 94 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Det är intressant med Vänsterpartiet som påstår att vi sänker skatten i stället för att satsa på välfärden, och så ger man sken av att man hade mer pengar än vi andra efter höstens budget – den budget vi antog då. Men ni hade ju samma saldo. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet hade ungefär samma saldo som regeringen. Skillnaden var: Ja, vi sänkte skatten mer än ni gjorde, särskilt Vänsterpartiet som ville höja skatten kraftigt. Men ni hade högre utgifter, högre bidrag. Det innebar att ni inte hade mer resurser i plånboken inför den kris som vi nu brottas med.

I stället föreslår ni ökade utgifter på en rad områden vilket kommer att leda till ett större budgetunderskott. Många av de åtgärder ni föreslår är också klart ineffektiva.

Vänsterpartiet och särskilt Ulla Andersson tycker jag är duktiga att beskriva många av de problem som människor har i vårt land. Det ska hon ha all heder för. Det finns många problem att peka på. Det finns fattigdom bland barn. Det finns pensionärer som har det mycket besvär-

ligt. Det finns framför allt människor med arbetslöshet som har det mycket jobbigt och kommer att ha det jobbigt under de kommande åren.

Men vilken är nyckelfrågan i sammanhanget, både för att den enskilda individen och för att kommuner och landsting ska ha bättre resurser? Jo, det är att människor kommer i arbete. Och frågan är då: Leder Vänsterpartiets politik till fler människor i arbete? Ja, leder höjda skatter till att fler människor kommer i arbete? Svar nej. Leder avskaffande av skattesubventionen för hushållstjänster till att fler människor kommer i arbete? Nej, tvärtom. Det blir ju färre människor i arbete, mindre skatteintäkter för kommunsektorn och mindre resurser för att hjälpa de människor som har det mycket bekymmersamt. Dessutom är det märkligt att partier av Vänsterpartiets karaktär, som talar om jämställdhet, säger att vi ska göra en riktad skattesubvention för manliga arbetare men inte för de många kvinnor som jobbar i de mer hushållsnära tjänsterna, som man brukar räkna dem till. Det är en mycket märklig prioritering från Vänsterpartiets sida.

Anf. 95 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Det handlar väl om hur vi vill använda de gemensamma resurserna. Man kan ju använda skatteintäkter för att skapa arbetstillfällen. Det är den linje som Vänsterpartiet har valt. Vi har valt att använda de skatteintäkter vi har till exempel till att anställa fler i skolan, förskolan och äldreomsorgen men också till att göra nödvändiga investeringar i infrastruktur, klimatomställningar och så vidare. Vår politik, visar det sig, skapar till exempel 40 000 fler jobb än den politik Stefan Attefall representerar här i kammaren i år.

Vi har en politik för fler människor i arbete och på så vis också en politik som faktiskt skapar en mer långsiktig hållbarhet i statsfinanserna.

Men Stefan Attefall, vad har ni då gjort för att minska fattigdomen, som du nu pratar om och säger att den är ett problem? Det visar sig ju tydligt att er politik faktiskt har sett till att det har blivit fler fattiga människor i Sverige under de här åren, och det till och med innan finanskrisen hade slagit till, innan alla människor som nu blir arbetslösa tvingades leva på en kraftigt försämrad a-kassa och innan de försämringar som ni gjorde i sjukförsäkringen slog igenom. Ni har ju medvetet bidragit till en kraftig ökning av antalet fattiga människor i Sverige. Det är en medveten politik.

Ni kunde ha gjort annorlunda. Ni kunde till exempel ha gjort som Vänsterpartiet, som i stället kraftigt ökar inkomsterna för de 50 procent av Sveriges befolkning som har de lägsta inkomsterna. Ni har ju valt tvärtom och i stället satsat på de grupper i samhället som redan har det gott ställt. Det har ju varit er prioritering, och därmed har ni också svikit de fattiga barnen i Sverige, de som i dag skulle behöva en satsning på skolan, att få kunna behålla sin personal i förskolan, och som skulle behöva ha föräldrar som känner någon form av trygghet om arbetslösheten slår till eller om man blir sjuk.

(Applåder)

Anf. 96 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Ett av de mest effektiva sätten att använda skattekonor för att skapa fler jobb är faktiskt att sänka just kostnaderna för de tjänster

som människor köper och betalar ur sin privata plånbok. Det innebär att ROT och RUT, som de kallas, är bland de mest effektiva sätten att skapa arbete. Det är bland annat därför man också har haft ROT med reparation, ombyggnad och tillbyggnad. Och det vill Vänsterpartiet ha.

En man som målar ska ha sänkt skatt för att utföra den tjänsten till ett hushåll, men om en kvinna däremot städar samma hus ska det inte vara så. Det är en mycket märklig prioritering.

Men detta är alltså ett effektivt sätt att skapa fler arbetstillfällen.

Ulla Andersson säger att vi skulle ha skapat en sämre situation för människor under vår regeringstid. Jag skulle vilja peka på alla de människor som har gått från bidragsförsörjning till arbete. Det handlar om uppemot 200 000 människor under de första två åren. Deras familjer och hushåll har fått mycket bättre ekonomi tack vare att de kan försörja sig på arbete.

Däremot har det funnits en negativ utveckling i många avseenden. Vi har sett hur förmögenhetsskillnader och inkomstspridning har ökat under en tid då också Vänsterpartiet varit med och påstått sig ta ansvar för regeringspolitiken.

Men vad är alternativet till den förda politiken? Det är att chockhöja skatterna, avskaffa vår oberoende riksbank, ändra målet för penningpolitiken etcetera, på område efter område. Det skulle skapa större osäkerhet och förvärpa den ekonomiska krisen, och fler människor skulle bli arbetslösa. Skulle det leda till större rättvisa? Jag är övertygad om att det inte skulle göra det.

Anf. 97 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik:

Fru talman! Stefan Attefall talade i sitt anförande om att det krävs tillfälliga stimulansåtgärder för att komma till rätta med den ekonomiska krisen. Jag tror att du sade att det var ett problem att Socialdemokraterna lyssnade bara på A men inte på B vad gäller ekonomer. Det stora problemet i det här landet är att ni lyssnar på varken A eller B vad gäller ekonomers råd.

Vad har ni gjort som är tillfälliga åtgärder? Är det era skattesänkningar som är tillfälliga? Det är er tydligaste stimulansåtgärd i er egen argumentation. Om du ska leva upp till det där: Vad är det ni har gjort som är tillfälliga konjunkturstimulerande åtgärder? Inte ens den mest klockrena stimulansåtgärden, ROT-avdraget, gör ni tillfällig, utan säger att den ska vara permanent, så att människor kanske i stället väntar tre fyra år tills konjunkturen vänder och de känner större trygghet med pengar i plånboken att göra de renoveringarna, i stället för att det skulle kunna bidra till att skapa jobb i byggbranschen just nu.

Jag vill fråga om ungdomsarbetslösheten. Ni har nu gjort så att ni bara utökar ungdomsgarantin, jobbgarantin för unga, som ni kallar den, som inte är så mycket av garanti för jobb, men heter så. Den har enormt stora brister. Ni kommer inte med några aktivare och snabbare åtgärder som kan möta det enorma problem det är att ungdomsarbetslösheten stiger i dag. Man måste vänta sex månader innan man över huvud taget kan få en kvalitativ aktiv åtgärd. Jag skulle vilja fråga Stefan Attefall: Tycker du att det är rimligt? Man får inte ha en åtgärd som är längre än tre månader, fast man kanske behöver helt andra utbildningsinsatser. Är det verkligen rimligt? Och varför i hela fridens namn kan ni inte tänka er

att ge starta-eget-bidrag även till dem under 25 år? Varför bara passiva bidrag på en väldigt låg nivå i stället för aktiva utbildningsinsatser? (Applåder)

Anf. 98 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Det som är intressant i diskussionen om vad som är permanenta och tillfälliga åtgärder är att svårigheterna med tillfälliga åtgärder gör att man ska vara oerhört försiktig med att införa saker och ting som är mycket svåra att sedan ta tillbaka när konjunkturen vänder. Då får man oftast långsiktiga budgetunderskott, problem med statsfinanserna och därmed också behov av höjda skatter eller nedskärningar i välfärden.

De åtgärder man vidtar av krisskäl ska i möjligaste mån vara sådant som är långsiktigt kloka åtgärder, sådant som stärker svensk ekonomis utvecklingskraft långsiktigt. Men även vi har gjort vissa tillfälliga saker. Vi har gjort en hel del projekt inom arbetsmarknadspolitikens område. En del infrastruktursatsningar har tillfälliga inslag. Det gäller också en del av kommunpengarna.

Men det gäller att tänka efter noggrant och försöka använda varje skattekrona på ett mycket effektivt sätt. Det som är så intressant när man studerar vänstersidans politik är hur ineffektiva många av åtgärderna är. Vi kan inte ha någon lång diskussion, men jag har försökt sätta mig in i exempelvis miljöbilsstimulanserna som föreslås från vänstersidan. När man räknar igenom detta och tittar närmare på effekterna visar det sig hur lite jobb det skapar i Sverige. Däremot kan det möjligtvis skapa jobb i andra länder.

När det gäller ungdomsarbetslösheten är det självklart en oerhört bekymmersam situation. Men då måste man fundera på vad det är som gjort att vi långsiktigt har haft en högre ungdomsarbetslöshet i Sverige relativt övrig befolkning än vad andra länder har haft.

Det är mycket troligt att vår arbetsrätt spelar roll här. Jag tillhör dem som tycker att en uppluckring av LAS inte skulle lösa problemet; det skulle bara flytta arbetslösheten mellan olika åldersgrupper. Men det är klart att det slår mot ungdomar.

Våra relativt höga ingångslöner har vi delvis kompenserat genom att sänka arbetsgivaravgiften för ungdomar. Nu vill vänstersidan fördubbla arbetsgivaravgiften för ungdomar. Skulle det skapa fler jobb?

En annan oerhört viktig orsak är den dåliga kopplingen mellan skola och arbetsliv. Här sker just nu omfattande insatser från regeringens sida för att förbättra situationen.

Anf. 99 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik:

Fru talman! Det är väldigt intressant att Stefan Attefall har gjort en analys av hur effektiva eller ineffektiva olika jobbinsatser är. Du kan mejla den till mig efteråt om du vill, för den verkar komma till helt andra slutsatser än vad till exempel riksdagens utredningstjänst gör.

Vad gäller att ge incitament för en omställning i fordonsindustrin och skapa möjligheter för en ökad andel miljöbilar i Sverige, vilket du verkar vara emot, är det alldeles tydligt, om man tittar några år tillbaka, att de aktiva direkta politiska åtgärderna och besluten om till exempel fordonsbeskattning, trängselavgifter och fri parkering i många kommuner har gett en direkt effekt och fått fart på miljöbilsförsäljningen. Tror du inte

att de möjligheterna finns framöver? Ska ni bara stå passiva och låta den här marknaden krascha eller göra så att den inte fungerar i stället för att i varje fall inse att politikens roll är att ge incitament, ramar och möjligheter till en positiv omställning? Vi kan inte styra direkt. Det här måste finnas hos företagen själva. Men vi kan ge möjligheter att undanröja hinder.

Arbetsrätten frågade jag inte ens om. Jag frågade om – det ska bli intressant vad du säger – du i dag ser något som helst behov av att sätta in åtgärder till arbetslösa ungdomar snabbare och mer kvalitativt och att komma till rätta med de problem de har, som att de har en bristande grundläggande utbildning. Där behöver man sätta in åtgärder. Man ska inte gå om någon cv-kurs på flera veckor två tre gånger i stället för att få praktikplats, kontakt med arbetslivet eller en utbildning som gör att man är bättre rustad.

Det enda som ni har satsat på är coacher. Det är nästan skrattretande, när det knappt finns några jobb att coacha till.
(Applåder)

Anf. 100 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Angående ungdomsarbetslösheten tror jag att vi måste göra mer. Jag tror att vi måste fundera igenom exakt vad vi ska göra. Jag försökte föra ett resonemang om vad det är som orsakar den strukturellt högre arbetslösheten bland ungdomar jämfört med övrig befolkning. Det görs en hel del, som sagt. Vi har också en del arbetsmarknadspolitiska åtgärder i vårpropositionen som också berör ungdomar.

Var inte föraktfull mot aktiv coachning! Det omsätts trots allt en miljon jobb även i lågkonjunktur. Ungdomar som är korttidsarbetslösa är inte det stora problemet. Det stora problemet är de som halkar bredvid och blir långtidsarbetslösa. De riskerar att hamna bredvid arbetsmarknaden under mycket lång tid. Det är det stora och allvarliga problemet. Där måste vi vidta aktiva åtgärder och hålla dem aktiva och hjälpa dem på olika sätt. Här måste vi noggrant följa utvecklingen och återkomma med nya metoder och medel.

Får jag ta upp miljöbilspremien? Ert förslag innebär att ni satsar 650 miljoner kronor gemensamt på detta för 2009. Räknar man antalet bilar handlar det om 31 000 fordon som skulle kunna få detta. Då ska man räkna bort, har jag förstått, att vi har lagt fram ett förslag om sänkt fordonsskatt för miljöbilar som ska räcka under en femårstid. Den effekt det ger räknar ni bort, misstänker jag, för ni har inte både–och.

Sedan tittar man på alla som ändå skulle ha köpt en sådan här bil, oavsett stimulansåtgärder. Det finns en viss dödvikt i förslaget som innebär att man subventionerar redan tänkta köp. Då är ni nere på låt oss säga 15 000 bilar. 25 procent av bilarna som köps i Sverige kommer från Saab och Volvo. Resten kommer från utländska producenter. Inte ens alla Saab och Volvo tillverkas i Sverige. Vi är kanske nere på några få tusen fler köpta bilar i bästa fall om det här förslaget skulle gå igenom. Då vet vi att ungefär hälften av insatsvarorna i svenska bilar kommer från import från utlandet.

Blev det många jobb för svenska bilarbetare med det här förslaget? Detta visar att det är många fina stolta tal, men inte alltid så effektivt använda skattekröner.

Anf. 101 BERTIL KJELLBERG (m):

Fru talman! Jag vill inledningsvis tacka kammaren och talmannen för det gångna året. Jag vill också rikta ett tack till utskottskollegerna och kansliet. Det har varit ett spännande år. Jag har varit ny i utskottet, och det har varit svårt men oerhört lärorikt.

Jag hamnade väl mitt i smeten, kan man säga. Jag kom precis när finanskrisen startade. Men det har varit ett trevligt år. Jag vill också uppmana alla: Sluta att läsa betänkanden, läs några deckare i sommar! Det är alltid roligt med lite brott, i varje fall i litteraturen!

Fru talman! Vi kan alla enas om att Sverige, Europa och resten av världen är mitt uppe i en av de värsta ekonomiska kriser som vi har sett på hundra år. Det är en global kris som påminner oss om att som ett litet exportberoende land är vi mycket beroende av att kunna sälja våra produkter till omvärlden.

Våra produkter som under årtionden varit svenska paradgrenar på exportmarknaden, skogen, malmen, stålet, bilarna och kullagren, ja listan kan göras lång, har alla drabbats av kraftiga efterfrågeminskningar. Vi får söka oss bakåt till 1930-talet för att hitta något liknande.

Det som är särskilt allvarligt är att hela den industrialiserade världen samtidigt drabbades av både finanskris och en kraftig lågkonjunktur. Många, både arbetstagare och företagare, kommer att tvingas till uppoffringar. Varsel, arbetslöshet och konkurser har redan drabbat många, och tyvärr kommer fler att drabbas under de närmaste åren.

Vi måste våga vara tydliga för medborgarna. Staten kan inte förhindra en nedgång i världskonjunkturen utan endast dämpa nedgångens följder. Det finns inga mirakelkurer för att undvika lågkonjunkturer.

I svåra tider är det viktigt att vi gör rätt saker på både lång och kort sikt och att vi genomför effektiva åtgärder så att påfrestningarna på den offentliga ekonomin blir så små som möjligt.

Ordning och reda i de offentliga finanserna är själva fundamentet när återhämtningen påbörjas. Stora budgetunderskott innebär alltid i slutändan att notan skickas till skattebetalarna genom höjda skatter eller förändringar i välfärdssystemen.

Det primära problemet är finanskrisen. Regeringen har med riksdagens bifall satsat ett stort antal miljarder för att lindra finanskrisen och därigenom få fart på kreditmarknaden så att kreditransoneringen kan upphöra för företag och medborgare. Men eftersom finanskrisen är global måste dessa åtgärder också vidtas globalt.

Vi kan nu se att läget på finansmarknaden har stabiliserats något. Men vi följer dagligen läget i Baltikum, vilket är en sådan viktig marknad för Sverige. Jag gissar att vi inte hört och sett de sista allvarliga rapporteringarna från länderna på andra sidan Östersjön. Ett fallissemang i Baltikum skulle direkt påverka flera av de större bankerna i Sverige. För detta har vi byggt upp en beredskap både ekonomiskt och legalt.

Den budget som regeringen lade fram för 2009 var mycket expansiv. Det satsas 32 miljarder på olika reformer. Många av reformerna motive-rades av att de var strukturellt riktiga men har också varit mycket riktiga sett ur ett konjunkturperspektiv. Det gäller det tredje steget i jobbskatte-avdraget, som gav låg- och medelinkomsttagare ökade marginaler och späder på köpkraften.

Bolagen fick lägre skatter, och genom en lägre arbetsgivaravgift blev det billigare att anställa eller behålla den personal som man redan har. Det satsas 10 miljarder i en närtidssatsning på infrastrukturen. Det innebär att nästan alla större infrastrukturprojekt som var färdiga för igångsättning också kan sättas i gång.

Kommuner och landsting har också för 2009 tillförts extra medel aningen genom minskade kostnader eller ökade anslag. Närmare 10 miljarder bara i år har kommunerna och landstingen fått i extra tillskott. Under de tre senaste åren har denna sektor fått tillskott på 18 miljarder kronor.

Regeringen har därefter i olika tilläggsbudgetar och nu senast i samband med vårbudgeten lagt fram förslag med kraftigt utbyggd arbetsmarknadspolitik som ska förhindra att korttidsarbetslösa blir långtidsarbetslösa. Även stöd till kommuner och landsting har aviserats med 7 miljarder för 2010 och 5 miljarder för vart och ett av åren 2011 och 2012. Ett ROT-avdrag för privatpersoner har också införts. Det satsas 1 miljard kronor på ökat underhåll av vägar och järnvägar. Det är projekt som kan komma i gång genast.

Fru talman! Regeringen har vidtagit kraftfulla stimulanser av ekonomin. Tillsammans med de automatiska stabilisatorerna gör detta att OECD har bedömt att Sverige för den mest expansiva finanspolitiken. Den svenska regeringen har också fått godkänt av IMF, som betecknar politiken som väl avvägd.

Oppositionen är av en annan uppfattning och har kritiserat regeringen för passivitet. Trots aviserat samarbete har oppositionen inte lyckats med att presentera ett samlat alternativ till alliansregeringens. Endast ett gemensamt paket som jag skulle beteckna som ytterst magert har presenterats innehållande utökad ROT-avdrag, ett ungdomspaket och en miljöförordningsatsning. Både det utökade ROT-avdraget och skrotbilspremierna är stora utgifter för statskassan.

Fru talman! Det är inte mycket till grund för en gemensam finanspolitik som oppositionen redovisar. Många av de åtgärder som oppositionen betecknar som temporära skulle också vara mycket svåra att backa vid en konjunkturuppgång. Vem vill bli av med en förmån när tiderna blir bättre? I vänsteroppositionens Sverige sker en återgång till bidragslinjen, och arbetslinjen överges.

De tre olika alternativa budgeterna har dock något gemensamt. De lovar mer till alla. Oppositionens löfteskarusell skulle innebära en påtaglig försvagning av de offentliga finanserna. På sikt leder en sådan politik ofelbart till stora underskott i de offentliga finanserna med höjda skatter och nedskärningar i välfärden som följd. Om inte uppgången i ekonomin kommer tillräckligt fort kan vi tvingas göra dessa skattehöjningar och nedskärningar på botten av lågkonjunkturen. Det skulle allvarligt försämra förutsättningarna för en uppgång.

Fru talman! Den internationella finansmarknaden har stort förtroende för den svenska ekonomin bland annat tack vare det ramverk för den offentliga ekonomin som Sverige har med bland annat överskottsmål, utgiftstak och en fristående riksbank. Förtroendet visar sig tydligt när man jämför olika länders räntedifferenser gentemot räntan i Tyskland sedan finanskrisen inleddes. Sverige har en räntedifferens som är närmast noll.

Vad har då detta för betydelse? Det innebär att svenska medborgare och företag kan låna till en betydligt lägre kostnad än många andra i Europa. Skulle detta förtroende från den internationella finansmarknaden på något sätt rubbas skulle det drabba medborgarna direkt genom högre räntor. Ja, blotta tanken skulle kosta pengar.

Det är också allvarligt att Vänsterpartiet helt underkänner de spelregler som gäller för den offentliga ekonomin. Det är som om ett av lagen i allsvenskan sade: Vi spelar inte efter de gemensamma reglerna, för vi tycker att de är orättvisa. Vilket lag skulle vilja spela med det? Vänsterpartiet mäter ut sig. Det accepterar inget utgiftstak, inget överskottsmål och ingen fristående riksbank. Partiet satsar ohämmat med skattebetalarnas pengar. Sedelpressarna dånar.

Till deras försvar hymlar de inte med att skatterna kommer att höjas för alla, rika som fattiga. Det är inkomstskatter, fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, bolagsskatten och arbetsgivaravgiften. Allt som är möjligt att höja ska höjas. Om det är bra eller dåligt för ekonomin är underordnat. Nu gäller det att klämma åt de rika, som tydligen är huvuddelen av den svenska befolkningen om man ska tro Vänsterns retorik.

Med detta parti vill Socialdemokraterna och Miljöpartiet bilda regering. Jag förstår att Socialdemokraterna och Miljöpartiet inledningsvis tvekade och ville vara för sig själva. Men efter bakläxan från LO kom Vänstern åter in i stugvärmen.

Jag ser bara två alternativ på dilemmat med Vänsterpartiets isolering. Antingen lägger sig Vänsterpartiet platt, och det skulle innebära att huvuddelen av dess ekonomiska plan havererar, eller så tvingas Socialdemokraterna och Miljöpartiet till eftergifter när det gäller det ekonomiska ramverket. Det skulle innebära att förtroendet på den internationella finansmarknaden allvarligt skulle skadas med höjda räntor i Sverige som följd.

Det är ett genuint dilemma som den rödgröna koalitionen måste ge svar på innan valet. Det är aldrig bra att bygga ett samarbete på att en part helt får ge upp sin politik. En gemensam grundsyn inom ett så viktigt område som den ekonomiska politiken är en grundförutsättning för ett lyckat samarbete. Min fråga är: Har ni förmågan att lösa detta dilemma?

Sverige kan inte regeras utan en samlad och ansvarsfull ekonomisk politik. Allianspartierna har lyckats samla sig till en sådan politik – en politik som ger stabila offentliga finanser och som värnar välfärdens kärna. När uppgången kommer står vi väl rustade att snabbt få hjulen att snurra. Det vi har sett hittills av vänsteroppositionen förskräcker. Alternativen spretar åt alla håll, dock med det gemensamma att den offentliga ekonomin allvarligt skulle försämrans. Sverige har inte råd med en vänsterkoalition.

Fru talman! Alliansens uppgift är att säkra de offentliga finanserna, säkra välfärdens kärna och dämpa nedgången. Vi ska förhindra att arbetslösheten biter sig fast. Det är våra prioriteringar.

Anf. 102 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Fru talman! Jag skulle vara lite mer försiktig när det gäller vem som är ansvarsfull och vilken partigruppering som klarar av detta. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet styrde tillsammans i ett

mycket tätt samarbete under åtta års tid. Vi lämnade över ett överskott i offentliga finanser på över 70 miljarder kronor. Det är precis så man måste göra när man regerar ut ur en kris och upp ur en högkonjunktur. Man måste samla i ladorna för att kunna möta en lågkonjunktur.

Nu står de fyra borgerliga partierna med ett lånebehov och ett underskott på 200 miljarder kronor. I den perioden leder Bertil Kjellberg som företrädare för det största borgerliga partiet ett arbete där ni fortsätter att sänka skatten. Man känner igen Moderaterna. De nya Moderaterna påminner väldigt mycket om de gamla. I högkonjunktur sänker ni skatten och i lågkonjunktur sänker ni skatten. Det ni är intresserade av är att minska det gemensamma. Ni vill öka klyftor och ni vill minska det gemensamma.

Vad är visionen framöver när vi står här med ett mycket stort underskott? Mitt budskap är att nu måste arbetet börja med att se till att vi kommer tillbaka till överskott i offentliga finanser. Annars hotas det gemensamma. Men då är visionen från Moderaterna att lägga fram planer på ytterligare mycket stora skattesänkningar – sänkt inkomstskatt, sänkt bolagsskatt och sänkta skatter över hela linjen. Detta paras med Centerpartiets mycket kraftiga sänkning av arbetsgivaravgiften på 50 miljarder. Folkpartiet hejar på med ytterligare inkomstskattesänkningar på 5 miljarder, och Stefan Attefall och kd hejar på med att sänka fastighetsskatten med några miljarder. Detta gör man i ett läge där vi har mycket stora underskott.

Bertil Kjellberg! Är du beredd att lova att när ni lägger fram en budget till hösten kommer det inga fler ofinansierade skattesänkningar? Är du beredd att säga att det var fel att låna till dessa skattesänkningar och sätta ett stopp för detta? Vi har framför oss en tuff och kärv period. Slå inte blå dunster i ögonen på medborgarna!
(Applåder)

Anf. 103 BERTIL KJELLBERG (m) replik:

Fru talman! Huvuddelen av det underskott som har uppstått har vi varit överens om i här i kammaren. Vi har röstat igenom det. Stora delar är en del av det krispaket som vi har lagt fram som en följd av krisen i finanssektorn. Det är det som förorsakar underskottet.

Vi upplever en nedgång som är dramatisk. Jag tror att vi måste vara försiktiga med både skattehöjningar och skattesänkningar. Jag kan också lova att vi inte kommer att göra några skattesänkningar, åtminstone inte nästa höst, som inte är direkt beroende av att man måste åtgärda ett strukturellt problem. Vi har sänkt skatterna av ett enda skäl: att förmå människor att arbeta mer och försöka komma till rätta med andra strukturella problem. Det är därför vi vill sänka skatterna. Vi gör det inte av något slags allmän ovilja. Vi slår vakt om välfärdssystemen. Det är en långsiktig politik vi försöker föra – att åtgärda strukturella problem.

Jag tror inte att det blir några skattesänkningar i höst. Men jag har ingen insideinformation, så jag vet inte.

Anf. 104 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Fru talman! Det verkar som att Bertil Kjellberg återigen håller dörren öppen för ofinansierade skattesänkningar. Maud Olofsson har ju gått till

offensiv – 50 miljarder i sänkta arbetsgivaravgifter! Av dessa skulle 2 miljarder komma omedelbart. Och detta gör man när vi har 200 miljarder i lånebehov.

Återigen är ni där, vart och ett av de fyra borgerliga partierna. När man ska formulera en framtidsvision då Sverige är i djup ekonomisk kris, arbetslösheten skenar och underskottet är rekordstort är visionen sänkt skatt.

Jag skulle vilja titta på vilken effekt en sådan politik har. Har Bertil Kjellberg tittat närmare på vad som händer på arbetsmarknaden? Vi har nu ett fall i sysselsättningen på 300 000 personer. Vi har en arbetslöshet som kommer att överstiga 500 000 personer. Konjunkturinstitutet säger att närmare 100 000 av dessa människor aldrig kommer tillbaka till arbetsmarknaden.

Bertil Kjellberg företräder Moderaterna, som sade att grundproblemet i arbetslösheten var att de arbetslösa hade det för bra och att det är därför de inte går till arbete. Nu kan man nog säga att en mycket stor del av de arbetslösa inte har det för bra. Många av dem hamnar direkt in i socialbidragsberoende. De får sälja bilen, bostaden, fritidshuset och allting innan de får ett stöd. Det kommer sig av att ni har trängt ut dem ur a-kassan.

Trots att de ekonomiska drivkrafterna sannerligen är på plats – om det var det ni eftersträvade – räknar nu expertmyndigheterna på att en av tre som blir arbetslös aldrig kommer tillbaka. Det räckte inte med att slå sönder a-kassan. Det räckte inte med att sänka skatten. Människor får inte utbildningsmöjligheterna. De får inte den arbetsmarknadsutbildning som forskarna är överens om är effektiv för att komma tillbaka till arbete. Ni har rustat ned det som är den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Ni har erbjudit fattigdom för dem som inte får ett jobb. Det har inte räckt, för nu slås en av tre ut. Är du nöjd med den politiken, Bertil Kjellberg?

Anf. 105 BERTIL KJELLBERG (m) replik:

Fru talman! Ökningen av de arbetslösa är ett mycket allvarligt problem. Regeringen har tagit till sig det. Vi gör en kraftig utbyggnad av arbetsmarknadspolitiken. Över 230 000 människor kommer 2011 att omfattas av denna politik. Det sker en kraftig utbyggnad.

Jag vill upprepa de frågor jag ställde i talarstolen: Hur ser Thomas Östros på de ekonomiska ramarna? Vilka skattehöjningar vill ni genomföra tillsammans med Vänsterpartiet? Dessa frågor har vi inte fått svar på.

Anf. 106 ANDRE VICE TALMANNEN:

Eftersom Bertil Kjellberg långt ifrån använde hela sin talartid ger jag Thomas Östros 30 sekunder extra för att svara på de direkta frågorna.

Anf. 107 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Fru talman! Tack för det! Det är nog den enda fördelningspolitik som Moderaterna har bedrivit under den här mandatperioden.

För oss är överskottsmålet oerhört centralt – det som ni var så hårt emot när vi införde det. Vi ska ha överskott i de offentliga finanserna i goda tider för att ge stadga till dem. Men ni satte ju sprätt på dem. Det

var stora överskott som brände i fickan. De gamla moderata ryggmärks-reflexerna kom fram – sänk skatten!

Jag menar att vi måste vara tydliga och ärliga mot medborgarna. Några stora skattesänkningar de kommande åren är inte aktuella om vi ska ha en stark välfärd, en bra äldreomsorg och sjukvård och om vi ska kunna se till att skapa de nya jobb som behövs för att klara arbetslöshetskrisen.

Anf. 108 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Det var nästan så jag önskade att Bertil Kjellberg hade läst högt ur en deckare i stället för att säga det han stod och sade i talarstolen.

Jag vill passa på att tacka Bertil för Moderaternas analys av vår budgetmotion, som visar att de 50 procent som har lägst inkomster får bättre inkomster med Vänsterpartiets politik än med regeringens politik. Till skillnad från Moderata samlingspartiet är det just grupper med lägre inkomster som vi prioriterar. I de kategorierna, det vill säga de 50 procent i samhället som har de lägsta inkomsterna, är en majoritet kvinnor. Regeringens politik har ökat gapet mellan kvinnors och mäns genomsnittsinkomster med 4 procentenheter på två år. Det är en inkomstskillnad med ungefär 1 000 kronor per månad.

Förutom det har regeringen medvetet sänkt ersättningsnivåerna i såväl föräldraförsäkringen som sjukförsäkringen och försämrat a-kassan och möjligheterna till deltidsstämpling. Alla dessa är reformer som försämrar villkoren för kvinnor i Sverige.

Dessutom har ni prioriterat att införa ett skatteavdrag för högavlönade män som inte själva orkar städa. De ska i stället ha lågavlönade kvinnor där hemma som utför deras arbete. I stället kunde ni ha värnat satsningar på de kommunala välfärdsverksamheterna, som kvinnor är beroende av i mycket större utsträckning än män.

Jag skulle vilja påstå att den moderatledda regeringens politik är direkt fientligt inställd mot kvinnors vardagsproblem i Sverige i dag. Jag skulle gärna vilja höra Bertil Kjellbergs kommentar till det.

Anf. 109 BERTIL KJELLBERG (m) replik:

Fru talman! Medborgarnas allvarigaste problem är bristen på arbete. Genom det så kallade RUT-avdraget ger vi kvinnor, men även män, ett vitt arbete. Själva grundtanken är att många av de jobb som utfördes svart nu kan utföras vitt. Jag vill också påpeka att trots att jag är en vit, medelålders man tvättar jag toaletten själv. Jag tycker om att städa. Vi gillar det i Moderaterna.

Att öka antalet arbetstillfällen är det primära. Det får vi aldrig komma ifrån. Det är det långsiktiga målet. Att människor går från ett utanförskap, från arbetslöshet, till ett arbete är den bästa garanten för att minska klyftorna i samhället.

Att vi just nu drabbats av en allvarlig konjunkturedgång är inget tecken på, det säger också Finanspolitiska rådet, att den politiken långsiktigt skulle vara felaktig. Med jobbskatteavdraget ger vi ökade möjligheter för alla människor att få ett arbete. Jag tror att det är oerhört viktigt att man har den här långsiktiga inriktningen på politiken trots besvärlig-

heterna just nu, så att man inte gör saker nu som motverkar det långsiktiga arbetet.

Anf. 110 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Jag hör att Bertil Kjellberg medvetet undviker att svara på mina frågor. 58 procent av regeringens samlade reformer som påverkar individers inkomster har tillfallit män. Topp 10 procent, där två av tre personer är män, har gynnats mest. 60 procent av skattesänkningarna har gått till män. Det är en mycket medveten fördelningspolitik där kvinnor får avstå livsutrymme och en förbättrad vardag för att män i högre inkomstklasser ska få det ännu bättre.

Bertil Kjellberg väljer i stället att försvara RUT-avdraget, som han kallar det, det vill säga hushållsnära tjänster. Jag skulle vilja påstå att det är överklassnära tjänster.

Motsvarande summa skulle kunna rädda jobbet för 5 000 barnskötare. 10 000 barn skulle kunna behålla sin personal i förskolan. För mig är det ett enkelt val. Jag föredrar 5 000 fler barnskötare i förskolan eftersom de framför allt är kvinnor, och framför allt är det kvinnor som är beroende av att detta fungerar eftersom det fortfarande är kvinnor som har huvudansvaret för hem och barn i Sverige. För Vänsterpartiet är det en mycket medveten prioritering.

Bertil Kjellberg pratar om jobben, och jobben är självfallet avgörande för kvinnor och män och för hela Sveriges utveckling. Det billigaste sättet att rädda jobb i Sverige är att satsa på välfärden. Att rädda ett jobb i kommuner kostar ungefär 200 000 kronor netto, om man nu kan prata om detta som en kostnad. Enligt regeringens egna beräkningar kostar varje jobbreform i regeringens politik 2–4 miljoner per jobb. Det är ganska enkelt att räkna ut hur många jobb vi skapar genom satsningar på till exempel skola, vård och omsorg. Det är jobb som ändå behöver utföras trots finanskrisen, och de förbättrar också kvinnors vardag.

Ni väljer en annan väg, och ni har dessutom slagit sönder socialförsäkringssystemen, vilket slår väldigt hårt mot kvinnor.

Anf. 111 BERTIL KJELLBERG (m) replik:

Fru talman! Låt mig än en gång säga att det bästa sättet att värna välfärden på lång sikt är att vi arbetar fler timmar. Det är det enda sättet. Vi vet att vi står inför ett stort demografiskt glapp. Många personer kommer att gå i pension de närmaste åren, och det kommer att kosta pengar. Det innebär att ska vi kunna värna välfärden måste vi, oavsett vilken regering vi har, ha fler människor i sysselsättning.

Jag tycker att det är lite märkligt att man ironiserar över RUT-avdraget samtidigt som man tycker att ROT-avdraget, där direktörerna på Östermalm tar hem en snickare eller en målare, är helt okej. Om man däremot tar hem någon som vill städa eller stryka är det väldigt allvarligt. Jag tycker inte att man får ha den snäva inställningen. Det skapas många vita arbetstillfällen, och det är oerhört viktigt för att vi ska få i gång verksamheten igen. Vi har alltså ett problem i dag, men vi ska inte skapa nya problem som vi kommer att få dras med i många år framåt.

Anf. 112 ROGER TIEFENSEE (c):

Fru talman! Riksdagskolleger! Vi går mot examenstider nu, och därför vill jag passa på att tacka för ett gott samarbete under året. Jag vill också tacka finansutskottets kansli. Vi har haft ett mycket intensivt arbete, inte minst under hösten, med finanskris och sådant. Det har skötts på ett ypperligt sätt. Jag tycker också att samarbetet i utskottet har varit väldigt bra.

Fru talman! I dessa examenstider är det också många ungdomar som lämnar gymnasiet. Det är historiskt stora ungdomskullar som lämnar gymnasiet i år och förra året. Det sätter fokus på ett av de, som jag tycker, största strukturella problemen som vi har i Sverige, nämligen ungdomsarbetslösheten. Det handlar om en kombination av struktur och konjunktur.

Vi har ett strukturellt problem med ungdomsarbetslöshet. Det manifesterades när Sverige, på toppen av en högkonjunktur 2006, hade en av Europas högsta ungdomsarbetslösheter. Ungdomsarbetslösheten på toppen av en högkonjunktur våren 2006 var faktiskt högre än vad den var under våren 2009.

Fru talman! Sedan dess har regeringen förbättrat ungdomars möjligheter på arbetsmarknaden. Vi har sänkt arbetsgivaravgiften för att ha en ung anställd. Vi har underlättat för säsonganställningar. Vi har också undvikit att införa sådant som ökar trösklar, till exempel rätt till heltid, vilket hade slagit ut unga från en chans att få sitt första jobb.

Vi reformerar också gymnasieskolan. Jag vill fördjupa mig lite grann i just reformeringen av gymnasieskolan. Det är en viktig del. Centerpartiet var med och genomförde den reform som infördes 1991. Vi hade den goda tanken att alla skulle få en grund för att sedan gå vidare till högre utbildningar.

När vi sedan har utvärderat den reformen har vi sett att den har blivit en utslagningsmekanism. Då är vi inte sämre än att vi ändrar oss och gör om och gör rätt.

Man förlängde de yrkesinriktade utbildningarna och ökade det teoretiska inslaget. IFAU, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, har utvärderat detta. Jag tyckte mig höra att Mona Sahlin i partiledardebatten tidigare ifrågasatte om det fanns någon vetenskap och utvärdering bakom regeringens reformering och förändring av gymnasieskolan, och det finns det.

Den här utvärderingen från IFAU gjordes av den försöksverksamhet som föregick reformen. Man kunde väldigt tydligt utvärdera och jämföra kommuner som hade försöksverksamhet med kommuner som inte hade det. Där kunde man se att sannolikheten för att en elev skulle hoppa av gymnasiet ökade med 3,8 procent när yrkesutbildningarna förlängdes från två till tre år. Det var elever med låga betyg från grundskolan och elever från icke-akademiska hem som lämnade skolan i den större utsträckningen. Det visar IFAU:s utvärdering. Samtidigt kunde man se att det inte var fler yrkeselever med den längre utbildningen som gick vidare till högskolan.

Det är den utvärderingen och erfarenheten som vi bygger reformeringen av gymnasieskolan på, men vi har inte kunnat se effekterna av denna ännu. Den är precis i görningen. Vi vet av erfarenhet att detta

kommer att vara jätteviktigt för att vi ska kunna komma åt den strukturella ungdomsarbetslösheten, men vi behöver göra mer, fru talman.

Det vi ser nu i konjunkturen är att varsel och uppsägningar drabbar ungdomar allra hårdast. I kölvattnet av en internationell finanskris och lågkonjunktur är det effekterna av reglerna på arbetsmarknaden. Eftersom ungdomar många gånger är sist in åker de först ut. Vi måste helt enkelt göra det lättare för arbetsgivare att behålla unga på en arbetsplats när man måste säga upp personal av, i det här läget, konjunkturella skäl.

Fru talman! Den första prioritering man måste göra i en situation som den vi har nu med internationell finanskris för att förbättra arbetsmarknaden både för unga och för alla som finns på den är att få ordning på finansmarknaden. Den internationella finanskrisen är orsak till lågkonjunkturen, och lågkonjunkturen är orsak till den varselvåg och ökade arbetslöshet som vi ser. Man får inte glömma bort de här sambanden. De är grundläggande. Vi kan sätta datum på det. Det riktigt akuta var när investmentbanken Lehman Brothers tilläts gå i konkurs den 15 september. Då blev det tvärstopp. Som Stefan Attefall sade tidigare: Det var som att köra in ett järnspett, en järnstång, i den internationella ekonomiska maskinen.

Det som hände då var att ingen litade på någon annan. Man visste inte vem som var nästa Lehman Brothers. Ingen vågade låna. I Sverige lånade bankerna över natten av varandra när det var som värst. That's it. Vår prioritering i finansutskottet och regeringen var då att skapa förtroende i det finansiella systemet. Det var ett intensivt arbete under hösten, och jag vill tacka alla som bidrog. Det var ett väldigt konstruktivt arbete. Vi kan nu se att finansmarknaden fungerar bättre, men det är ännu inte bra.

Fru talman! Det vi också har gjort är att möta lågkonjunkturen med offensiva investeringar. I höstas handlade det om investeringar i infrastrukturen, en närtidssatsning på 10 miljarder, vilket var den största närtidssatsningen på infrastruktur som hade gjorts. Det handlar om ökning av forskningsanslag; det handlar om utbildning. Det handlar också om skattesänkningar för att både förbättra den ekonomiska situationen och stimulera ekonomin men också för att göra det mer lönsamt att arbeta.

Sedan gjorde vi en tilläggsbudget där vi hade ROT-avdrag, ytterligare utbildningsinsatser och också satsningar på arbetsmarknadspolitiken. Nu i vårbudgeten ger vi besked om ökade resurser till kommunerna.

Fru talman! Det är viktigt att vi kan göra de här insatserna utan att riskera stabiliteten i de offentliga finanserna. Vi har haft bra marginaler. Förra året hade vi ett överskott på, om jag minns rätt, 185 miljarder i statens budget.

Det är ett dramatiskt fall vi har nu i underskott, men vi har ändå sparat i ladorna för att kunna göra de här insatserna. Ordning och reda i offentliga finanser är ju A och O för att vi ska ha en trygghet för den offentliga välfärden också. Då är det finanspolitiska ramverket viktigt. Budgettak och överskottsmål är viktiga instrument för att hålla i och hålla ordning och reda i statens finanser.

Det budgetpolitiska och finanspolitiska ramverket, överskottsmål och utgiftstak värderas högt av alliansregeringen. Jag upplever också att detta i ord värderas högt av Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Men det kritiserar av Vänsterpartiet. I Vänsterpartiets motion på vårbudgeten som vi pratar om sågar man i princip systemet med utgiftstak. Ett par timmar

innan den motionen presenterades kunde man läsa en gemensam artikel från de ekonomiska talesmännen i Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet i Svenska Dagbladet på morgonen. Där stod: "Inom ramen för vårt samarbete ligger systemet med utgiftstak och överskotts-mål fast."

Sedan kunde man i partiledardebatten här nyligen höra att Lars Ohly på en rak fråga svarade att han respekterar utgiftstaket. Samtidigt kan man läsa i Vänsterpartiets reservation i det här betänkandet: "Överskotts-målet har spelat ut sin roll." och "Vi ifrågasätter också systemet med utgiftstak som gör det svårare att genomföra olika typer av sociala reformer på statsbudgetens utgiftssida."

Vad är det som gäller, egentligen? Det är ju fram och tillbaka, olika besked från en timme till en annan! Om Lars Ohlys besked i partiledardebatten gäller måste konsekvensen vara att Vänsterpartiet inte tänker följa upp sin reservation här när vi beslutar om vårbudgeten. Jag ser fram emot att titta på resultatet av knapptryckningarna.

Fru talman! Det gäller att vara konsistent och att vara långsiktig och uthållig, för det är bara på det sättet som vi kan möta både den finansiella krisen och den lågkonjunktur vi har med offensiva åtgärder. Men det är också bara på det sättet som vi kan undvika att behöva hamna i en sådan situation att vi ska behöva ta till skattehöjningar och stora besparingar. Vi ska ju tillbaka till överskott. Det är helt klart. Vi måste kompensera de stora underskott som vi har nu med överskott. Men den vägen går via att hålla ordning och reda i de offentliga finanserna.

Jag vill avsluta med att yrka bifall till majoritetens förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.
(Applåder)

Anf. 113 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Jag tänkte disponera mitt anförande så att jag först talar något om politikens mål och medel och därefter om konjunkturen. Sedan tar jag upp åtgärderna mot krisen. Två omstridda frågor i sammanhanget är dels hur expansiv den ekonomiska politiken bör vara, dels när eventuella ytterligare åtgärder bör beslutas om. Jag ska också ta upp utomstående kritik och beröm av den svenska ekonomiska politiken. Därefter tänkte jag beröra ett mycket specifikt problem som är viktigt för Sverige, nämligen subventionerna av alla länders biltillverkning. Avslutningsvis tar jag upp den stora frågan om kapitalismens politiska framtid och det socialistiska och socialdemokratiska alternativet.

I en kris som den här dominerar av naturliga skäl det korta perspektivet. Frågan är hur vi kan hejda krisen och vända utvecklingen. Alliansens budskap i den ekonomiska politiken kan då låta ganska torftigt, att vi genom stabila och ansvarsfulla offentliga finanser ska undvika okontrollerade underskott och säkerställa att vi inte med stora underskott kör i diket.

Men vart leder den väg som de farliga dikena omgärdar? Vad är vägens mål? Det frågar sig naturligtvis väljarna.

Svaret på det är att frånvaron av dikeskörningar i den ekonomiska politiken i grunden är ett medel för att uppnå mer övergripande mål som lyckligare människor, gemenskap och trivsel i vårt samhälle, ett barnvän-

ligt och äldrevärdigt liv och stabilisering av klimatet. Kort sagt, en bättre och lyckligare tillvaro för dem som bor i Sverige.

Jag håller med om att det är ett visst avstånd mellan detta med budgetkontroll och dessa övergripande mål, men det sambandet finns. Det är alltså i slutändan för att möjliggöra att vi uppnår den här typen av övergripande mål som vi ständigt måste tjata om budgetkontroll, betydelsen av uthålliga offentliga finanser, låg inflation, hög sysselsättning, en självständig riksbank och så vidare.

Vi ska också vara klara över politikens begränsningar. Sålunda skriver det i debatten flitigt citerade Finanspolitiska rådet: "Konjunkturförsvagningen är så stark att den ekonomiska politikens möjligheter att motverka den är begränsade. --- Det är i stället fråga om avvägningar på marginalen i fråga om hur stora finanspolitiska stimulanser som bör sättas in".

Alltså ska man nog inte ha alltför stora illusioner – man ska inte ha några illusioner alls, ska jag säga – om att svensk finanspolitik helt kan skydda oss från ökad arbetslöshet.

I själva verket är det Riksbankens insatser som sedan i höstas har haft en betydligt starkare stimulerande effekt på ekonomin i finanspolitiken. Det är också helt i enlighet med den rollfördelning som numera råder i länder av Sveriges typ. Vi diskuterar här och tvistar om kommunbidrag på 10–15 miljarder medan Riksbankens åtgärder har gett en stimulans på kanske 60–70 miljarder, det vill säga mer än fyra gånger så mycket.

Vi lever nu i ett formativt skede av historien. Framtiden kommer inte att bli en restauration av gårdagens ekonomiska värld – inte av den svenska ekonomiska världen, inte av dess näringsstruktur, arbeten eller vanor.

Krisen har varit unik i häftighet, djup och samtidighet över hela världen. Men också motåtgärderna är unika i omfattning och samtidighet. Aldrig i historien har världens centralbanker samtidigt sänkt sina räntor till nära noll. Regeringarna har sänkt skatter, och man har ökat utgifter. Allt detta har drivit upp efterfrågan på varor, tjänster och jobb. Det är bra.

Krisens unika häftighet och spridning och motåtgärdernas lika unika omfattning gör att vi faktiskt inte vet hur konjunkturen går. Vi har inget exempel från tidigare perioder. Blir det värre, eller blir det snabbt bättre? Sanningen är att vi ännu inte vet, men vi hoppas naturligtvis.

När man betraktar de olika måtten på konjunkturen, det vill säga om konjunkturen går upp eller ned, kan man se att det finns två typer – dels de som består av hårda data över produktion, export och så vidare, dels de som ska fånga upp stämningar och bedömningarna hos olika beslutsfattare, typ inköpschefer, konsumenter, råvaruhandlare, aktieförvaltare och så vidare.

Då kan vi konstatera att hårda data i Europa och Sverige pekar på att det har skett en väsentlig förbättring av kreditmarknaderna. De marknaderna kommer att fungera normalt om några månader. Men hårda data pekar dessvärre inte på någon entydig förbättring av produktion och export, ännu mindre beträffande arbetslöshet och sysselsättning.

Måtten för stämningar är betydligt mer optimistiska nu hos till exempel inköpschefer, aktieplaceringar – börserna går ju upp – råvaruhandlare – oljepriset går upp – och konsumenter. Konsumenterna börjar låta en

smula på plånboken, huspriserna går upp, och konsumenterna verkar mer intresserade av att köpa hus och bostadsrätter. Men ekonomins hårda data är alltfjämt svaga och ligger långt under normala nivåer.

Internationella valutafondens rapport har citerats här i dag. Den varnar dessvärre för att just Sverige kan komma att återgå till normalläge ganska sent i krisen – först i mitten av 2010 – på grund av vårt stora exportberoende och exportens sammansättning.

Min slutsats är att vi ska bereda oss på det värsta, men vi ska också vara beredda på en snabb omsvängning. Kort sagt ska vi vara flexibla och inte tro så mycket på de konjunkturprognoser som presenteras.

I Europa tog eurogruppen kommando i krisbekämpningen. Sverige står dessvärre utanför denna grupp. Vi har bara indirekt, via Finlands tioåriga euomedlemskap, att hålla oss informerade. Jag och Folkpartiet tycker att Sverige förtjänar bättre. Vårt land ska vara med och utöva inflytande vid de sammanträdesbord där de viktiga besluten fattas som påverkar oss. Sverige borde vara med i Frankfurt, vi borde vara med i ECB:s styrelse, helst i dess direktion, och vi borde ha euron som valuta.

Låt mig ta upp en av kritikerna, Finanspolitiska rådets rapport som oppositionen hänvisat till. Oppositionen nämner dock inte de delar av rapporten som man ogillar, till exempel berömmet av regeringens jobbskatteavdrag och reformer av a-kassan. Oppositionens selektiva läsning av rapporten sänker naturligtvis kritikens trovärdighet.

Oppositionen nämner till exempel inte att rådet skriver att det ”finns högst respektabla argument för en mer försiktig hållning” än den som rådet står för när det gäller expansiv finanspolitik. Man säger också att alltför stora finanspolitiska stimulanser i nuläget skulle kunna begränsa utrymmet för ytterligare stimulanser i ett senare läge när behovet kan vara än större.

Finanspolitiska rådet pekar också på risken att ”underskotten skulle kunna skapa förväntningar om kommande skatthöjningar, vilket kan leda till att hushållen börjar spara mer. Detta skulle kunna skapa åtstramade effekter längre fram.”

Jag kan i och för sig hitta ytterligare citat, men det ska jag inte göra här. Rådet är alltså betydligt försiktigare i sina bedömningar än oppositionen vill ge sken av i sina selektiva referat.

Varningar för en alltför expansiv finanspolitik finns både i Ekonomistyrningsverkets bedömning från i maj 2009 och i Internationella valutafondens Sverigebedömning den 15 juni, det vill säga i två bedömningar som lämnats efter vårpropositionen.

Ekonomistyrningsverket poängterar vikten av försiktighet i ett osäkert läge. Man skiljer sig därmed från Konjunkturinstitutets linje och anser att det är bra att regeringen har kvar budgetmarginaler, eftersom det fortfarande finns risk att konjunkturen blir sämre än förutspått.

IMF å sin sida recenserar Sverige sålunda: De svenska myndigheterna har svarat prompt och på ett lämpligt sätt på krisens utmaningar. Argumenten för ytterligare aktiva finanspolitiska åtgärder för att bromsa nedgången är inte övertygande. Det skriver IMF.

Nästa beslutstillfälle för regeringen är höstbudgeten, som ju läggs fram i september 2009. Är det då bäst att redan i dag besluta om nya åtaganden som ökar underskotten? Eller är det bättre att avvakta för att se

hur konjunkturen utvecklas och vad effekten blir av de redan insatta, men ännu inte utmognade, massiva motåtgärderna?

För mig är det rationellt att inta en avvaktande hållning till i september. Regeringen bör som nu i finanspolitiken fokusera på en bibehållen handlingsfrihet genom att värna stabiliteten i de offentliga finanserna i kombination med en god beredskap för nya åtgärder.

Så till de förödande bilsubventionerna.

Den långsiktiga trenden är att bilproduktionen i Europa och Nordamerika minskar, kanske med en tredjedel. En del läggs ned, annan flyttar till Asien.

Svensk bilindustris överlevnad handlar bara kortsiktigt om konkursjuridik och om ägande. I grunden gäller det i stället att svenska företag måste få konkurrera på lika villkor om bilkundernas gunst, inklusive kunderna i USA, Tyskland och Frankrike.

Statsstödet, det vill säga den diskriminering till förmån för Amerikatillverkade bilar som Barack Obama har infört, får för Volvo och Saab samma effekt som en amerikansk tull på deras USA-export. Tyskt statsstöd till Opel fungerar som en tysk tull. Likartad effekt har de franska stöden.

Omgående, och som ordförande i EU, måste Sverige därför kraftfullt motarbeta de tysk-franska försöken att underminera den fria konkurrensen på EU:s inre marknad. EU:s konkurrensregler måste hävdas även när ett sådant svenskt agerande kommer i konflikt med de stora EU-ländernas politik, som Tyskland och Frankrike. Det som hotar är att den inre marknaden bryter samman för fordonsindustrin.

Avslutningsvis något om kapitalismen.

Det går en kris över världen, inte minst för bankerna som ofta med rätta utmålas som kapitalismens hjärta. Har då det senaste årets finanskris skapat en politisk kris för kapitalismen i världen? Sviker människornas förtroende för marknadsekonomin?

Nej, så är det inte alls, tvärtom. Det blev inget 30-tal. Regeringar och centralbanker har agerat helt annorlunda och korrekt denna gång. Få torde beundra dagens ryska variant av statskapitalism.

I USA vann Barack Obama. Det hade han nog gjort även utan krisen. I Europa imploderade vänstern med krisen. Väljarna gick åt höger, och till center-högerpartier, i Europavalen förra helgen.

I krisens Europa har efterfrågan på socialdemokrati och socialism varit mycket måttlig. Det gäller inte minst stora länder i Västeuropa som Spanien, Storbritannien, Tyskland, Frankrike och naturligtvis även Sverige. I alla dessa länder har vi en kombination av en kraftig ekonomisk kris som är minst lika djup som den på 30-talet och en tillbakagång för de socialdemokratiska och socialistiska partierna. Det är väldigt intressant.

I krisens Europa har den europeiska varianten av välfärdskapitalism visat sig mer trovärdig än socialism och socialdemokrati.

(Applåder)

Anf. 114 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja fråga Carl B Hamilton hur han, som nationalekonom och som folkpartist, ser på effekterna av den politik som han står för när det gäller att bekämpa arbetslösheten.

Det här att hålla ordning och reda i offentliga finanser kan väl knappast sägas vara Carl B Hamiltons främsta gren. Vi är inne i ett läge där återigen Hamilton är en central person under en borgerlig regering och vi har ett mycket stort underskott. Jag känner igen situationen. Inte heller denna gång ryter Hamilton ifrån när skattesänkingslöftena kommer i rask takt från de borgerliga partierna. Det tycker jag är bekymmersamt. Det ansvaret borde du, Carl B Hamilton, med den erfarenhet du har, ta. Du borde säga ifrån, säga att det inte blir några stora skattesänkningar framöver.

Det centrala i regeringens politik är, som jag förstått det, att de vill sänka den arbetslöshet som vi kan nå till i nästa högkonjunktur, den så kallade jämviktsarbetslösheten, den långsiktiga arbetslösheten. Man kan därför titta på hur det har fungerat. Konjunkturinstitutet kommer i dag med en rapport som visar att jämviktsarbetslösheten, den långsiktiga arbetslösheten, sjönk under hela den regeringsperiod som Socialdemokraterna styrde landet, under tolv år. År 2007 stod den i det närmaste stilla, och sedan har den ökat. Och den kommer att öka mycket kraftigt under de kommande åren.

Carl B Hamilton har stått för en politik där man dels slagit sönder stora delar av arbetslöshetsförsäkringen, som är en central del för att sänka jämviktsarbetslösheten, dels spenderat mycket stora belopp – 85 miljarder kronor – i skattesänkningar som skulle sänka jämviktsarbetslösheten. Man har också gjort rader av andra insatser, bland annat skurit bort vuxenutbildning och arbetsmarknadsutbildning. Resultatet är att tolvårsperioden av sjunkande jämviktsarbetslöshet nu ersätts av en period av kraftigt stigande jämviktsarbetslöshet. Hur förklarar Hamilton resultatet av den politiken?

(Applåder)

Anf. 115 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Jag blir lite förvånad över utgångspunkten för Thomas Östros replik, för man får ett intryck av att han var nöjd med det utanförskap som vi vann valet på. Man kan diskutera om det är en miljon eller 1,2 miljoner människor, men det är ostridigt att en viktig anledning till att ni, Thomas Östros, förlorade valet var att väljarna uppfattade att det var för få människor som hade ett produktivt arbete. Det hyllar du som någonting som vi skulle behöva gå tillbaka till. Sanningen är att det i dag, trots krisen, är fler sysselsatta på svensk arbetsmarknad än det var år 2006 när vi tog över regeringsmakten.

Jag tycker att man får försöka hålla två tankar i huvudet samtidigt, och det vet jag att Thomas Östros kan, även om han just nu låtsas som om han inte vill det, nämligen att det finns ett kortsiktigt och ett långsiktigt problem. De åtgärder som regeringen har vidtagit för att sänka långtidsarbetslösheten har LO-ekonomerna, om vi nu ska ta dem som auktoriteter, också instämt i. Det har haft den effekten.

Sedan har vi frågan hur man bekämpar arbetslösheten i ett kortare perspektiv, konjunkturperspektivet. Då försöker sig Thomas Östros på två olika linjer som står i strid med varandra. Den ena är att han i sina inlägg ständigt kritiserar regeringen för underskotten och upplåningen. Jaha, då ska vi alltså inte ha det? I stället skulle vi höja skatterna och inte låna upp. Kan det vara din uppriktiga mening, Thomas Östros? Det kan

det inte vara. Arbetslösheten vore skyhögt mycket värre om regeringen i den här krisen skulle uppträda som Herbert Hoover – jag får påminna om honom igen – och insistera på att ha balans i de offentliga finanserna. Då hade vi varit tillbaka i 30-talet, och krisen hade varit monumental.

Du kan inte, Thomas Östros, kritisera regeringen både för att den ökar upplåningen och sedan för att arbetslösheten går upp. Den kortsiktiga arbetslösheten måste bekämpas genom ökad upplåning. Det finns inget annat sätt.

Anf. 116 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Fru talman! Ser inte Carl B Hamilton det stora misstag han har gjort med mycket stora skattesänkningar som bekostats av en förstörd arbetslöshetsförsäkring? Är du nöjd med att människor lever på socialbidrag i stället för på a-kassa, Carl B Hamilton? Det finns ingen arbetsmarknadsutbildning att tala om. Är du nöjd med det, när människor i stället skulle kunna få jobb? Det är sådant som bekostade skattesänkningarna. Det var ett gigantiskt misstag.

Låt mig åter ta upp det långa perspektivet. Nu talar jag inte om den konjunkturella arbetslösheten. Vi lever i en global värld och den kris vi upplever sveper över hela jordklotet. Alla upplever ökad arbetslöshet. Man kunde ha gjort mycket mer i Sverige för att dämpa krisen, men den drabbar alla. När det gäller den långsiktiga arbetslösheten, det som ekonomer brukar kalla för jämviktsarbetslöshet – jag tror att Carl B Hamilton känner till det – är hela politiken från regeringens sida inriktad på att sänka det som kallas för jämviktsarbetslöshet.

Men vad händer? Konjunkturinstitutet visar att jämviktsarbetslösheten sjönk under våra regeringsår. Det hade att göra med stora utbildningsinsatser. Långtidsarbetslösa fick chansen att komma tillbaka. Jag är inte på något sätt nöjd men ändå glad över att vi under så lång tid fick en utveckling med sänkt jämviktsarbetslöshet. Vad visar KI:s senaste siffror? Jo, att under Carl B Hamiltons regeringsperiod, precis som förra gången han satt vid makten, ökar nu jämviktsarbetslösheten.

Sönderslagen a-kassa, gigantiska skattesänkningar, många av dem ofinansierade, borttagna insatser för att stötta långtidsarbetslösa har lett till det som jag har påstått från början, nämligen till minskade möjligheter att få en arbetsmarknad som fungerar beroende på att människor slås ut permanent. Är Carl B Hamilton stolt över att resultatet av alla dessa åtgärder är att jämviktsarbetslösheten nu ökar? Det har den inte gjort sedan 1991–1994. Jag skulle kalla det ett fiasko, Carl B Hamilton.

(Applåder)

Anf. 117 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Fru talman! Låt mig börja med det som Thomas Östros tog upp först, det mer kortsiktiga perspektivet. Regeringen har satsat mer än någon annan regering på utbyggd infrastruktur, utbildningsinsatser, kommunpengar, arbetsmarknadspolitik.

Med fördömning i rösten talar Thomas Östros om ofinansierade skattesänkningar. Om vi hade finansierat skattesänkningarna hade arbetslösheten varit högre och den totala efterfrågan i ekonomin lägre. Det du skriver ut, Thomas Östros, är ett recept på Herbert Hoover-linjen, att varje skattesänkning ska finansieras. I en lågkonjunktur måste man un-

derbalansera budgeten. Det är A-kurs i nationalekonomi. Jag är förvånad, Thomas Östros, att du driver den linjen trots din formella, höga utbildning. Hur kan du göra det? Du talar mot den linje och de åtgärder som Riksbanken och regeringar i alla länder genom automatiska stabilisatorer och deskriptionära åtgärder vidtar, nämligen att öka efterfrågan genom skattesänkningar och ökade utgifter.

När det gäller jämviktsarbetslösheten är det regeringens linje att på alla möjliga sätt stärka arbetslinjen. Där ligger även jobbskatteavdraget. Jag tycker att man missade en del när någon tidigare tog upp detta och att pensionärerna inte tycker om det. Varför är det då så viktigt att jobbskatteavdraget fungerar, att vi får ökade arbetsinsatser? Jo, bland annat för att det är enda sättet att i Sverige, med den demografiska utveckling vi har, få en garanterad, eller nästan garanterad, finansiering av de offentliga åtagandena, vård, skola och omsorg.

Anf. 118 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Det är lite grann en känsla av sommaravslutning i kammaren, men jag ska ändå passa på att prata skattepolitik. Som brukligt är har vi en skatterunda samtidigt som vi har en finanspolitisk debatt. Jag vill yrka bifall till Socialdemokraternas reservation i finansutskottets betänkande och de gemensamma reservationerna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet såväl i finansutskottets som i skatteutskottets betänkande.

Jag vill börja med att påminna om de tre år som vi haft en moderatstyrd regering. Den har genomfört 70 förändringar i vårt skattesystem, såväl stora som små. Det senaste exemplet är regeringens sänkning av inkomstskatterna med 15 miljarder, en sänkning som är helt ofinansierad. Den samlade effekten av alla dessa skattesänkningar är 85 miljarder årligen i mindre pengar till statskassan. Samtidigt som man urgröpt vårt trygghetssystem har man gjort det svårare att vara sjuk eller arbetslös.

När vi från oppositionen varnade för denna skattesänkarpolitik med att det går an att sänka skatterna i högkonjunktur men vad händer när det blir bistrade tider talade vi ofta för döva öron. Vid debatten för exakt ett år sedan sade Moderaternas företrädare i debatten: Sverige är i en god cirkel i dag. Sverige har en väldigt gynnsam trend. Jobbskatteavdragen har gjort det lönsammare att arbeta och det blir också lönsammare att gå från bidrag till arbeten. Pensionerna kan skrivas upp snabbare nu än tidigare. Sådan var självbilden för ett år sedan.

Sedan dess har arbetslösheten kraftigt ökat. Sverige upplever en stor industrikris, inte minst inom fordonsindustrin. Färre har arbete att gå till. Pensionärerna kommer att få sänkt pension. Den statliga skatten har sänkts mest för dem som har mest. Kommunalskatterna kommer att höjas i många kommuner. Den skatten drabbar alla lika och innebär att pensionärer och låginkomsttagare kommer att få höjd skatt. Det sker därför att staten inte längre har råd att stödja kommunerna i den utsträckning som krävs i den ekonomiska krisen.

Borgerligheten fortsätter att drömma om nya skattesänkningar. Momen ska sänkas inom restaurang- och frisörbranschen, hoppas regeringen. Centern vill sänka arbetsgivaravgifterna. Folkpartiet vill sänka inkomstskatter för höginkomsttagare.

Socialdemokraterna, liksom Vänstern och Miljöpartiet, har en helt annan politik i den kris vi nu befinner oss i. Vi vill värna den gemensamma sektorn och göra offensiva insatser för att rädda jobben. Vi lovar därför inga skattesänkningar.

Den borgerliga skattepolitiken går ut på att sänka skatterna och därmed minska den gemensamma välfärden – det har blivit allt tydligare – och att också öka de ekonomiska klyftorna. Men utformningen av politiken gör att det inte ska synas vart vi är på väg. Därför kommer man med allt tal om jobbskatteavdrag, avdrag för hushållstjänster och så vidare. Skattesänkarpolitiken är också utformad så att den ska påverka folks beteende i en viss riktning. Därför laborerar regeringen med diverse variationer av skatteskalor och undantagsregler i syfte att få människor att bete sig på ett visst sätt utan att ägna en tanke åt vad det får för konsekvenser för finansieringen av samhällets åtagande. Några parlamentariska utredningar som garanterar att man ser till helheten lyser därför med sin frånvaro. Skatteförslag tas fram i slutna rum i Regeringskansliet med aktivt uppbackande från den borgerliga riksdagsmajoriteten.

Alla regeringens skatteförändringar följer idén om skattevariationer som styr människors ekonomiska handlande. Skatten på förvärvsinkomst är lägre än skatten på pension och a-kassa. Man får skattelättnad om man anställer hemhjälp. Arbetsgivaravgiften är lägre för anställda under 26 år. Förslagen på nya beteendestyrande skattesänkningar är ännu fler. Exempelvis vill man införa avdrag för bidrag till välgörande ändamål, för att inte tala om det mer vildsinta förslaget från Centerkvinnorna om att börsbolag ska lockas att ta in fler kvinnor i sina styrelser genom en skattesänkning för bolag med jämn könsfördelning.

Men varför ska vinstdrivande företag behöva betala mindre till våra gemensamma angelägenheter för att de följer principer om jämställdhet som sedan länge gäller i samhället? Ska de också ha skattelättnader för att de följer arbetsmiljölagen?

Fru talman! Vården, skolan, omsorgen, vägarna, kollektivtrafiken, rättsväsendet och pensionerna kostar inte ett enda dugg mindre för att folk anställer hemhjälp, ger pengar till Röda Korset eller bygger om kök. Kraven på samhällstjänster är desamma oavsett om det sitter kvinnor eller män i företagens styrelser. De som får del av skattesänkningen utnyttjar väl inte de skattefinansierade tjänsterna ett enda dugg mindre än de har gjort förut.

Om några ska betala mindre till dessa tjänster blir den självklara följden att andra måste betala mer. Men de lägre arbetsgivaravgifterna för företag som anställer personer under 26 år innebär att McDonalds, som alltid anställer ungdomar, subventioneras av företag som har krav på högre utbildningsnivå hos sin personal och där andelen unga under 26 år av naturliga skäl blir liten.

De variationer i skatteuttag som borgerligheten inför betyder att principen om skatt efter bärkraft överges. Det är inte betalningsförmågan utan beteendet som avgör hur mycket man betalar. Dessutom finns det klara skillnader i olika människors möjligheter att verkligen bete sig på det sätt som leder till lägre skatt. De lågavlönade lär inte anlita några hushållsnära tjänster. Jobbskatteavdragen lär knappast stimulera några 80–90-åringar som bara kan förflytta sig med rullator till att börja förvärvsarbete igen. Den belastningsskadade 55-plussaren som förgäves har

sökt jobb i ett par års tid lär väl inte heller hitta arbete för att skatterna har blivit högre.

Denna borgerliga idé om att styra människors beteende med varaktiga skattesänkningar är feltänkt. Den leder till en ojämlik och orättvis fördelning av kostnaden för de nyttigheter som alla utnyttjar i i princip samma utsträckning som förut. För skatter är kostnader för ett antal nyttigheter som omfattar alla och som alla ska bidra till. Den enda rimliga principen för betalning av dessa gemensamma nyttigheter är bärkraftsprincipen. Den som har högre inkomster kan betala mer än den som har lägre inkomster. Hur man får dessa inkomster eller hur man har valt att använda dem i övrigt har helt enkelt inte med saken att göra. Det är så tydligt hur borgerligheten pekar finger åt hur folk betar sig i det skattesystem som vi nu successivt har fått infört i Sverige.

Med detta yrkar jag återigen bifall till vår gemensamma reservation i skatteutskottet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Britta Rådström (s).

Anf. 119 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Vi har haft en aktiv alliansregering. Det är en lång rad skatteförändringar som har genomförts under de gångna tre regeringsåren. Det handlar om i runda slängar 85 miljarder som regeringen har sänkt skatterna med.

Vi har under de här åren haft ganska många skattedebatter. Från mitt partis, Vänsterpartiets, sida har vi också framfört en ganska omfattande kritik mot regeringens skattepolitik. Det är framför allt på fem punkter som vi är kritiska.

Punkt ett är att regeringens skattepolitik är fördelningspolitiskt felaktig. Ni hävdar att ni gynnar låg- och medelinkomsttagare. Vi menar att det är höginkomsttagarna som tjänar mest på era skatteomläggningar. Vi tittar på utfallet i kronor. Vi gör inte som ni och tittar på utfallet i procent.

Punkt två är att den bidrar till orättvisor mellan olika grupper. Jobbskatteavdraget omfattar människor som har inkomst av en anställning. Skulle man däremot behöva få a-kassa, som är en försäkringsersättning, drabbas man av en, som man kan kalla det, straffskatt på arbetslöshet – precis som om de människor som mister sitt jobb inte hade råkat tillräckligt illa ut. Det handlar inte bara om dem som har a-kassa utan också om pensionärer, som har varit väldigt uppretade och arga. Det handlar också om människor som har sjukersättning.

Den tredje punkten är att er politik bidrar till att man ökar de ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män. Det kan man se i budgetpropositionen som ni lade fram i höstas. Era egna analyser pekar på att skillnaderna ökar, men ni vill hellre se det som en hushållsinkomst och på det sättet dölja det faktum som alla känner till. Vi har också från Vänsterpartiets sida låtit ta fram underlag från riksdagens utredningstjänst som vi har redovisat i våra inkomstskattemotioner. Där ser man också den här trenden mycket tydligt.

Den fjärde punkten där vi är kritiska handlar om att skattesänkningar begränsar möjligheter att investera i välfärd, i nya jobb och i ett samhälle

som måste ställa om. Det är klart att det någonstans finns en överensstämmelse mellan skatteambitioner och de ambitioner man har på välfärdsområdet.

Den femte punkten – och det är väl egentligen det som det här betänkandet handlar om – gäller alla de avsteg som ni gör från en neutral och likformig beskattning.

På en lång rad områden, till exempel inom inkomstskatteområdet och när det gäller arbetsgivaravgifter, tar ni fram många selektiva lösningar som i förlängningen innebär stora avsteg från en likformig beskattning.

I den gemensamma reservation som vi har från den rödgröna oppositionen skriver vi lite grann om den skattereform som gjordes i början av 90-talet. Vi menar att det som där kanske var lite av honnörsord – likformig beskattning, breda skattebaser, enkla regler – också är någonting som ska genomsyra skattepolitiken. Det är mot bakgrund av de reglerna som vi också gemensamt vill utforma skattepolitiken framgent.

Meningen med alla de avsteg som ni föreslår när det gäller inkomstskatter, när det gäller arbetsgivaravgifter och även när det gäller andra områden är att man ska öka sysselsättningen, få fler i arbete. Det brukar vara era motiv. Så låter er retorik.

Man kan då titta lite på vad till exempel fackföreningsfolk och Finanspolitiska rådet säger. De kanske inte säger riktigt samma sak, men många säger att det här är ett väldigt dyrt sätt, om nu meningen var att man skulle öka sysselsättningen.

Många menar att det är mycket bättre att ha riktade arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det är mycket bättre att satsa på utbildning för att få människor som i dag står långt från arbetsmarknaden att kunna gå in och ta jobb, och så är det väl.

Det är samma sak när det gäller nedsättning av arbetsgivaravgifter. Riksrevisionen har bland annat tittat på det här och levererat en ganska kritisk rapport. Man menar att det är ett oerhört dyrt sätt att öka sysselsättningen. Det var ju det som var syftet med omläggningen.

Man menar också att det finns andra mycket bättre åtgärder som inte belastar statskassan på samma sätt. Det är i så många andra sammanhang som ni från alliansen står och säger att man inte ska slarva med skattebetalarnas pengar.

Till sist, fru talman, tänkte jag kommentera ett brev som jag fick från en värmländsk moderat. Jag tror att moderater i flera län har skrivit brev till väljare.

Detta brev var i alla fall adresserat till mig. Brevet innehöll en hyllning till Moderaternas politik. Man tyckte att man kunde sköta ekonomin väl, att man tog ansvar för framtiden och så vidare. Man menade att man hade gett extra pengar till kommuner och landsting och att man hade sänkt skatterna för låg- och medelinkomsttagare.

Sedan stod det att om man hade någon synpunkt på vad Moderaterna gör skulle man höra av sig. Jag hör av mig nu.

Jag skulle vilja ställa en direkt fråga till Moderaternas företrädare eller till er i alliansen. Menar ni på fullaste allvar att ni bara har sänkt skatten för låg- och medelinkomsttagare, som ni skriver i det brev som ni skickar ut till svenska folket? Varför skriver ni ingenting om höginkomsttagarnas skattesänkningar? Tycker ni att det är skamligt, eller vill ni inte kännas vid att det faktiskt är så?

Tycker ni inte att till exempel den skattesänkning som jag har fått är en skattesänkning? Är inte jag en höginkomsttagare?

Jag tycker att det här skulle vara en intressant diskussion. Så detta är nu min fråga till alliansens företrädare.

Prot. 2008/09:134
17 juni

Jag har en fråga till, fru talman. Det gäller betänkandet. På s. 8 skriver majoriteten så här apropå de skatteutgifter som betänkandet handlar om: Utskottet ser mycket positivt på att ansträngningar görs för att redovisningen av skatteutgifter ska bli ett så bra underlag som möjligt för att kunna utvecklas till att bli ett mer aktivt instrument i budgetbehandlingen.

Betyder det att vi kommer att få se ännu mer skatteutgifter i alliansens budgetförslag?

Därmed yrkar jag bifall till den gemensamma reservationen.

(Applåder)

Anf. 120 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Jag gillar att tänka långsiktigt, och då tänker jag ungefär så här: Visserligen är vi nu i en lågkonjunktur, men det innebär inte att vi ska sprätta iväg pengar på allt som kostar och som därmed kan stimulera ekonomin.

Det är inte så att vi inte behöver stimulansåtgärder, tvärtom. Stimulansåtgärder är absolut nödvändiga nu för att hindra att lågkonjunkturen biter sig fast och människor slås ut permanent från arbetsmarknaden. Det vi däremot ska tänka över är vilka stimulansåtgärder vi ska ha.

Då är det så att vi vet att klimatutmaningen ställer oss inför en stor omställning av samhället. Vi kräver en stor omställning av samhället i mer hållbar riktning.

Det kräver satsningar på energieffektivisering, förnybar energi, klimatsmart infrastruktur och alla möjliga saker.

Vi vet också att bostadsbestånden, inte minst i våra miljonprogramsområden, står inför ett omfattande behov av renoveringar för att det ska skapas en bra boendemiljö för dem som bor där.

Varför då inte se till att göra de här investeringarna nu när vi ändå vet att vi behöver göra dem förr eller senare? Då ser vi till att vi både minskar arbetslösheten och ställer om till ett mer hållbart samhälle.

Men regeringens försök att tänka annorlunda ser lite annorlunda ut. Om jag försöker mig på en fri tolkning ser det ut ungefär så här: Okej, vi råkar kanske ha hamnat i den värsta lågkonjunkturen sedan, typ, andra världskriget, men den går säkert över. Därför kan vi gott fortsätta med den politik som vi lade fast före valet.

Som vi alla vet var det högkonjunktur före valet. Därför inriktas också regeringspartiernas politik på att stimulera eller kanske snarare pressa fram arbetsutbudet.

Men, ärligt talat, i rådande konjunkturläge är inte det stora problemet ett bristande utbud av arbetskraft utan snarare en bristande efterfrågan på arbetskraft. Och det kräver lite andra lösningar.

Oavsett om man har några fördelningspolitiska skrupler eller ej och oavsett om man står fast vid gamla fina principer om likformighet och enkelhet i skattesystemet kan vi konstatera att det ekonomin nu behöver inte är ökade klyftor mellan dem som har jobb och dem som inte har jobb. Det som ekonomin behöver just nu är inte stora skattesänkningar för välbeställda.

Det ska löna sig att arbeta, säger regeringen som om ingenting hänt. Men det är ju knappast detta, att det skulle löna sig för lite att arbeta, som får varslens att dugga.

Om vi vill motverka varslen måste vi få en ökad, eller i varje fall inte minskad, efterfrågan på arbetskraft.

Bland de mer effektiva sätten att upprätthålla efterfrågan på arbetskraft är att upprätthålla sysselsättningen i kommuner och landsting. Men det kräver både mer och tidigare tillskott än vad regeringen är beredd till.

Ett annat effektivt sätt är att satsa på järnvägsunderhåll och renoveringar inom bostadssektorn. Åtminstone den sistnämnda frågan verkar regeringen vara inne på med sitt ROT-avdrag. Problemet med det ROT-avdraget är att det bara går till dem som själva äger sitt hus, och det är inga som helst klimatkrav. Och för att vara en konjunkturåtgärd är den ganska missriktad. Det är ju en permanent åtgärd och inte en konjunkturåtgärd, som då ska vara tillfällig.

Regeringens politik för lågkonjunkturen tycks därför vara ungefär som regeringens politik för högkonjunkturen, nämligen skattesänkningar för välbeställda.

Det är förvisso sant att det finns två sätt att stimulera ekonomin i lågkonjunktur. Antingen sänker man skatterna eller så ökar man utgifterna. Det är därför, fru talman, som jag tar mig friheten att inte bara prata om skattesänkningar utan också lite grann om andra sidan när det gäller de här två strategierna.

Men om man räknar antalet skapade jobb per krona befarar jag att regeringens skattesänkningar inte är lika effektiva som åtgärder på utgiftsidan, eftersom en så stor andel av regeringens skattesänkningar går till höginkomsttagare som kan antas spara en hel del av de pengar de får genom skattesänkningarna.

Det är förvisso en dygd att spara, och jag har gärna en lång diskussion om hur vi kan främja det inför nästa högkonjunktur. Men just nu i en lågkonjunktur är det faktiskt inte sparande som ekonomin främst behöver, hur brutalt det än låter.

Jag har också gärna en diskussion om vår konsumtionsnivå, dess innehåll och vad det har för konsekvenser på människa och miljö. Jag måste ändå säga att jag tror inte att det bästa sättet att landa på en mer hållbar konsumtionsnivå, en nivå som är mer förenlig med vad planeten tål och vad som vi människor verkligen blir lyckliga av, är att tokgasa i högkonjunkturer och tokbromsa i lågkonjunkturer.

Oavsett åt vilket håll trenden går ser jag hellre att det svänger lite försiktigt kring trenden än att det åker bergochdalbana. Därför vågar även jag säga att i rådande lågkonjunktur behöver vi stimulera konsumtionen.

Jag menar att om vi ska ta oss ur krisen nu är de nödvändiga investeringarna i klimatomställningen som Miljöpartiet föreslår – många av dem föreslår vi gemensamt från det rödgröna laget – ett betydligt bättre recept än regeringens skattesänkningar för välbeställda som utformades för en helt annan konjunktur.

Därför yrkar jag bifall till de gemensamma rödgröna reservationerna.
(Applåder)

Anf. 121 ANNICKA ENGBLÖM (m):

Fru talman! Vi har haft en lång förmiddag, och större delen av eftermiddagen också. Vi pratar om finanspolitik. Vi har kommit in på skattedelen. När man pratar om finans och skatt blir det gärna mycket procent-satser, siffror, undersökningar hit och dit och nivåer. Då glömmer man

kanske många gånger att det handlar om människor bakom allt det, människor som man kan exemplifiera med på många olika sätt genom att sätta in dem i vårt sammanhang och hur vi tänker vad det gäller skattepolitiken.

Vi har olika syn på hur man använder skattepolitiska instrument, oppositionspartierna ensamma eller tillsammans. Allianspartierna är överens. Vad vi från alliansen ser som främst vad det gäller våra skattesänkningar är att är man för högt beskattad är man icke fri.

Backar vi tillbaka har vi haft en diskussion. Det är lite roligt att lägga märke till det om man backar tillbaka ett år. Då hade vi en diskussion i den här kammaren där vi fick kritik från oppositionspartierna för att skattefinanserna gick alldeles för bra, trots skattesänkningar, trots de reformer som gjordes. Många människor kom i arbete, och man gick med stort överskott. Det ville oppositionen sätta sprätt på omedelbart.

Jag tycker att man bland svenska folket ska vara glad att vi inte gjorde det, att allianspartierna och regeringen höll emot och avvaktade. Det överskottet har kommit väl till pass nu när konjunkturen tog en väldigt hastig vändning, en mycket hastigare vändning än någon kunde ha förutsett, både i Sverige och utomlands.

Fru talman! Jag tycker att vi ska hålla oss kvar lite grann vid frihetsperspektivet. Att vi har sänkt skatterna för låg- och medelinkomsttagare, där vi gör de största skattesänkningarna, har medfört att sjuksköterskor, lärare och andra kategorier som ligger runt vad vi anser vara låg- och medelinkomsttagare, nämligen runt 20 000, har fått ett ändrat konsumtionsmönster. De har kunnat göra den resa på semestern som de inte har haft råd med innan för att det har gått till skatt.

Pensionärer som inte hade några större inkomster men som hade ett högt taxeringsvärde fick betala väldigt höga skatter på ett hus som de inte hade något lån på men som låg väldigt attraktivt. Det kanske var en släktgård. De får nu behålla de pengarna. De får nu göra något annat. Vi ser en investering i bostadsbyggande och reparationer på ett sätt som vi inte har sett tidigare.

De skattereformer som den här regeringen med ett högt tempo har genomfört hittills under de första tre åren har inneburit ett konsumtionsmönster som vi senast såg siffror på i dag. Det är en 20-procentig ökning av hushållsnära tjänster, främst bland medelinkomsttagare.

Det har slagit igenom stort, speciellt nu när vi inför faktureringsmodellen så att man får möjlighet att få subventionen till godo redan med en gång. Då når vi precis den kategori som ni i oppositionen har kritiserat oss för att inte nå. Det har inneburit många nya arbetstillfällen, men framför allt – där är vi överens – ska många av åtgärderna leda till att vi minskar den svarta sektorn.

Vi har också med en framgångsrik politik slutit en hel del avtal med så kallade skatteparadis. Proppen har gått ur, sade Laila Bjurling när vi hade möte med utskottet i går.

Nu ställer sig de länder på rad som tidigare erbjöd att man kunde smita undan skatt. Nu redovisar man de inkomsterna.

ROT-avdraget har vi också nämnt. ROT-avdraget vill man se som en tillfällig åtgärd, fru talman, från oppositionen. Varför det? Varför ska det vara en tillfällig konjunkturåtgärd när det är något som människor efterfrågar?

Jag undrar: Slår inte oppositionen upp tidningarna med jämna mellanrum? Öppnar man inte reklambladen, där man mottar reformen med öppna händer från byggbranschen? Också från byggbranschen tar man emot det med öppna händer. I dessa tider framför allt när vi ser en kris inom byggnadsindustrin är detta ytterligt välkommet.

Det är en skillnad i synsätt. Man kan både sänka skatterna och göra välfärdssatsningar. Regeringen gör ingenting, anklagar oppositionen, när man gör den största enskilda satsningen i en lågkonjunktur. Det är inte mina egna ord. Det är inte regeringens ord. Det är ord från oberoende experter. Det är från EU som man uttalar det.

Det handlar om utbildning och arbetsmarknadsåtgärder samtidigt som man har gjort skattesänkningarna. Det går att förena att man inte tynger folk under skatter och att satsa på välfärd.

Det är en skillnad i synsätt. Det är en skillnad i utgångspunkt. Man anklagar oss från oppositionen för att vi bara riktar oss till dem med höga inkomster. Men backa då tillbaka till tolv år av socialdemokratiskt styre med bistånd av Vänstern och Miljöpartiet! Sveriges låginkomsttagare var världens högst beskattade, men man skapade särregler för specialister och höginkomsttagare.

Man hade en förmögenhetsskatt som Vänstern vill införa. Det vill Socialdemokraterna också göra. Förmögenhetsskatten innebar att ungefär 500 miljarder investerades på andra håll än i Sverige. Det var egentligen bara en schematisk skatt. Den kunde de med riktigt höga inkomster undkomma.

Vad vill egentligen oppositionen? Vad har man egentligen för budskap till läraren och sjuksköterskan som nu kan åka på semester och investera i sin bostad? Med den politik som man lägger fram vill man höja skatterna. Man vill höja skatterna med 1 000 kronor i månaden, 12 000 kronor om året. Det är beskedet till svenska folket. Jag tycker inte att det är ett frihetsbesked. Det är en skillnad i synsätt.

Jag yrkar bifall till förslaget i finansutskottets betänkande nr 20.

Anf. 122 LARS JOHANSSON (s) replik:

Fru talman! Det är helt uppenbart att Annicka Engblom fortfarande tycker att den viktigaste frågan är att sänka skatterna. Även om vi är i en ekonomisk kris, där budgetunderskottet skenar och bnp kraftigt sjunker, är det fortfarande skattesänkningar som är den viktigaste frågan för Annicka Engblom.

Jag tycker att det återigen visar på att ni inget har lärt av det som har skett. Vi är i en situation där allt fler människor blir arbetslösa. Vi är i en situation där vårdpersonal i kommuner och landsting riskerar uppsägningar eller blir uppsagda, där man höjer kommunal- och landstingsskatten därför att staten på grund av de skattesänkningar som Annicka Engblom har varit med och beslutat om inte har möjlighet att kompensera kommuner och landsting i den utsträckning som den ekonomiska krisen kräver.

Man blir alltså både arbetslös och får högre skatt. Det är ju det som sker nu, och ni står för den politiken. Det kan man inte komma runt genom att påstå att oppositionen inte har något alternativ. Visst har vi det! Vi har hela tiden redovisat våra alternativ, och vi kommer att göra det väldigt tydligt inför nästa års val också. Men under den här perioden

fram tills nu och, förmodar jag, även under det kommande året är de borgerliga partierna inte ett dugg intresserade av att diskutera skatter med oss. Det finns inga utredningar som går igenom vad det här får för konsekvenser, utan det är vad ni snickrar ihop på er egen kammare som vi nu börjar se effekterna av på område efter område, vilket jag redovisade inledningsvis.

Ni som värnar så oerhört mycket om reformen med hushållsnära tjänster – titta på vad den får för effekter! Det är i Danderyd man har hushållsnära tjänster. Det är inte i Botkyrka. Vad beror det på, Annicka Engblom?

Anf. 123 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Det är lite intressant att höra Lars Johansson stå här och tala om att det är vi som står för högre skatter ute bland folket. Det är ju Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet som föreslår detta i och med att man på olika sätt och i olika delar vill avskaffa jobbavdraget.

Det är också väldigt otydligt i vilka delar oppositionen egentligen tänker leverera skattehöjningar. Är det skattehöjning 1 av ena delen av jobbavdraget, eller är det skattehöjning 1 och 2 om man tar bort två delar? Är det jobbskatteavdrag 1, 2 och 3, om Vänstern får råda?

Om olyckan skulle vara framme vid nästa val och finansministern skulle heta Lars Ohly, då pratar vi om skattehöjningar. Då pratar vi verkligen om skattehöjningar för låg- och medelinkomsttagare – dem ni säger er företräda. Det handlar i så fall om sammanlagt runt 1 000 kronor i månaden och till och med mer.

Då talar vi om införande av fastighetsskatt igen. Då talar vi om införande av förmögenhetsskatt. Allt detta sammantaget skulle jag vilja kalla skattehöjningar.

Vad är det för besked vi har att vänta? Vi har tre olika budgetförslag från de tre oppositionspartierna. Förvirringen är fullkomlig.

Lars Johansson tar också upp effekterna av avdraget för hushållsnära tjänster. Det är inte så svårt att se de effekterna. Jag träffar många företagare inom denna bransch som upplever en boom. Jag träffar deras medarbetare, många gånger tidigare lågavlönade eller långtidsarbetslösa kvinnor, som nu har fått ett jobb, en framtid och en fast tjänst. De ser bara en ökning inom detta.

Jag ser effekterna, och de är positiva, Lars Johansson!

Anf. 124 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Det är glädjande att några kan få jobb med hushållsnära tjänster, men det intressanta är ju hur många som blir utan jobb i den offentliga sektorn. Om ni hade använt de pengarna till att förstärka till exempel den offentliga sektorn hade vi fått ännu fler arbeten än vad vi får genom hushållsnära tjänster.

Annicka Engblom har inte svarat på frågan om varför man gör avdrag för hushållsnära tjänster i Danderyd men inte i Botkyrka och varför ni tycker att det är så viktigt med denna stora inkomstskillnad som nu blir allt tydligare i samhället. Inkomstklyftorna ökar. Det finns flera rapporter som tyder på det, och de kommer att öka ytterligare. Det är det som är effekten av den politik ni företräder.

Dessutom leder politiken också till att fler människor hamnar i så kallat utanförskap, det ni påstod att ni skulle bekämpa under den här mandatperioden. Det har ju blivit tvärtom. Det är fler människor som är arbetslösa. Arbetslösheten stiger i Sverige, bland ungdomar mer än i andra länder i Europa. A-kassan har försämrats därför att ni har tagit bort den statliga finansiering som vi hade tidigare när det gäller a-kassan.

På område efter område har ni gjort skattesänkningar för att ni ska kunna försämma välfärden. Det är så ni har resonerat, och det är så ni fortsätter att resonera. Det är därför ni hela tiden talar om skattesänkningar men utan att tala om vad det får för konsekvenser för vår gemensamma sektor.

Vi tycker självklart att det är viktigt att värna om ett skattesystem som finansierar den gemensamma välfärden. Vi tror inte på den politik ni företräder om att vi ska ha en mindre offentlig sektor och sämre trygghetssystem, men det är det ni förordar. Det är därför ni vill genomföra skattesänkningar.

Det kunde vara intressant att någon gång få höra från moderater att ni också kunde erkänna att den politik som ni företräder leder till ökade ekonomiska klyftor.

Anf. 125 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Nu försöker Lars Johansson att slå blå dunster i ögonen på dem som lyssnar på den här debatten. Han påstår att vi skulle ha den annorlunda och avvikande uppfattningen att vår välfärd inte ska vara gemensamt skattefinansierad. Men där avviker våra åsikter inte på något som helst sätt från oppositionens.

Det som skiljer oss från varandra är att vi inte tror att det bara är offentliga inrättningar som kan leverera kvalitet inom vården, skolan och omsorgen. Vi ser med egna ögon att kvalitet lika gärna kan levereras av privata leverantörer som av offentliga. Men det ska vara gemensamt skattefinansierat, och det ska helst också vara individrelaterat så att man kan flytta med sig den delen var man än söker sig – i Sverige eller utomlands.

Lars Johansson tar upp att man bara köper hushållsnära tjänster i Danderyd och inte i Botkyrka. Vi förflyttar oss ännu längre ut på landet, ned till lilla Rödeby norr om Karlskrona, där jag råkar bo. Där ökar andelen användare av hushållsnära tjänster. Där har flera företag öppnat inom den här branschen. Även på landsbygden ser man alltså den här ökningen.

Jag vet inte var Lars Johansson hämtar sina statistiska uppgifter, men de verkar i alla fall inte vara med verkligheten överensstämmande.

Arbetslösheten är ett bekymmer. Den huvudvärken delar vi självklart allihop. Trots detta är i alla fall arbetslösheten lägre nu än vad den var före krisen. Den är lägre nu trots lågkonjunkturen än vad den var 2006 när vi tog över.

Vad gäller ungdomsarbetslösheten hänger frågan fortfarande i luften: Vad har Socialdemokraterna för besked i detta när man tänker höja arbetsgivaravgifterna för ungdomar? Det sänker inte ungdomsarbetslösheten.

Anf. 126 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag kan försäkra Annicka Engblom om att det rödgröna laget kommer att föra en bra och god ekonomisk politik.

Annicka Engblom hade synpunkter på vem som skulle bli finansminister i den kommande rödgröna regeringen. Jag skulle vilja kontra med att säga att det kanske är tur att Göran Hägglund, Kristdemokraternas ledare, inte är finansminister i den här regeringen, för i partiledardebatten i dag sade han att under den tidigare lågkonjunkturen på 90-talet lärde han sig att plus och minus måste gå ihop. Men vad var det den borgerliga regeringen lämnade efter sig? Ett stort budgetunderskott på över 200 miljarder kronor som vi i många år fick jobba för att komma till rätta med. Det var en kommentar till Annicka Engbloms utfall mot Lars Ohly.

Jag ställde två frågor i mitt anförande. Den ena gällde det brev som ni nya moderater har skickat. Där skriver ni att ni har sänkt skatterna för låg- och medelinkomsttagare. Är det så, eller är det tryckfel i brevet?

Anf. 127 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Jag var beredd på en andra fråga eftersom den aviseras, men vi har ett replikskifte till.

Vad ska jag säga? Ja, vi har sänkt skatten för låg- och medelinkomsttagare med runt 1 000 kronor i månaden. Det är det enkla svaret på detta.

Jag vet inte vad Marie Engström egentligen förväntar sig för något annat svar än det. Det var en enkel fråga, och det är ett enkelt svar.

Anf. 128 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Då kommer nästa fråga som kanske är lite svårare och som jag kanske borde ha ställt. Varför skriver ni ingenting om höginkomsttagarna i brevet?

Anf. 129 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Höginkomsttagare har också fått sänkt skatt. Vi sänker skattetrycket över alla gränser. Den riktade skattepolitiken har inriktat sig på låg- och medelinkomsttagare. Det är för att den här gruppen var hårdast beskattad i hela världen under den socialdemokratiska regeringsperioden med bistånd av Miljöpartiet och Vänsterpartiet. De satt hårdast åt, och de hade de minsta marginalerna. Därför har också regeringens skattepolitik inriktat sig på de grupperna. Om man är hårt beskattad är man icke rörelsefri.

Vi ser nu färska siffror på konsumtionsmönstret, vad pengarna används till. Man använder dem för att investera i sig själv, i bostäder, resor och saker som man inte hade råd med tidigare. Det här är en frihetsfråga. Det var precis det jag tog upp i mitt anförande. Den frihetsfrågan står vi för. Den inriktningen kommer vi att fortsätta med.

Därmed är det också sagt att detta ska göras med försiktighet och i takt med att finanserna tillåter det. Vi, till skillnad från oppositionspartierna, ser till att våra skattesänkningar är finansierade.

Anf. 130 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag uppskattar verkligen det frihetspatos som lyser igenom Annicka Engbloms anförande, men jag uppskattar inte när man tar

sig friheter med sanningen. Annicka Engblom försöker antyda att oppositionspartierna lättvindigt ville slösa bort pengar i högkonjunkturer och sedan stå här på bar backe när lågkonjunkturer kommer.

Så är det faktiskt inte. Jag kan bara tala för mitt eget parti. Vi har under de goda åren i högkonjunkturer faktiskt konsekvent haft ett högre sparande i våra budgetförslag, alltså ett starkare saldo än vad regeringen har föreslagit. Med den politiken är det fullt konsekvent att vi nu i sämre tider är beredda att satsa mer.

Annicka Engblom säger också, precis som hon i tidigare replikskiften har tagit upp, att det har varit en mängd skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare. Ja, det har det varit, men de största skattesänkningarna har gått till höginkomsttagare. Det har vi slagits i huvudet med i procentsatser i rapporter från riksdagens utredningstjänst. Vi kan bara konstatera att den som tjänar lite får en lägre skattesänkning i kronor räknat än den som tjänar mycket.

Annicka Engblom försöker också framställa det som att vi inte har försökt att göra någonting åt skattetrycket för låginkomsttagare under tidigare regeringsperiod. Det är inte sant. Inom ramen för den gröna skatteväxlingen sänkte vi skatterna för låg- och medelinkomsttagare och för höginkomsttagare genom ett sänkt grundavdrag, i princip lika i kronor, kanske till och med lite mer, för låginkomsttagare. Visst gjorde vi små försök. Vi hade faktiskt också en begränsningsregel på fastighetsskatten. De pensionärer som Annicka Engblom pratade om, med låga inkomster men högt värderade hus, behövde inte heller betala mer än 4 procent av sin inkomst i fastighetsskatt. Vi försökte faktiskt att utforma skatterna så att de skulle utgöra en bra fördelningspolitik och inte slå orimligt hårt mot låg- och medelinkomsttagare.

Annicka Engblom vill gärna tro att det går att kombinera sänkta skatter och förbättrad välfärd. Om det vore så är jag glad. Säg det till dina kolleger i kommunerna, som nu tvingas välja mellan att antingen skära ned välfärden eller att höja skatterna.

Anf. 131 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Siffror kan vara hårda. Siffror kan också dölja vad som är verkligheten. Jag kan inte blunda för de historier som kom mig till del och säkert också dem som har suttit i beslutande ställning till del tidigare från pensionärer som var tvungna att flytta från hem och hus därför att de inte hade tillräckligt med pengar, tillräckliga pensioner, för att betala den höga fastighetsskatten. De råkade bo på ett fint ställe, ofta vid vattnet eller med en vacker utsikt.

Dessa människor fanns, och de var många. Dessa människor är glada i dag – för det första för att de får bo kvar och för det andra för det ekonomiska utrymme som har uppstått eftersom de inte behöver betala de höga fastighetsskatterna längre utan kan investera i det egna boendet. Vi ser det. Det är en 20-procentig ökning av investeringarna i den egna bostaden.

Det är fråga om stora byggprojekt. För inte så länge sedan gjordes en undersökning av vad svensken ska göra under sommaren. För det första tänker man semestra. Man lägger mer pengar på sin egen semester. Det är ett andningshål i vardagen, som annars kan vara hektisk. För det andra

vill man rusta upp sitt eget hus. Det ger arbetstillfällen, och pengarna stannar i Sverige. Det ger skatteintäkter.

De pensionärer jag pratade om tidigare fanns. De ringde mig, och de skrev brev. De var förtvivlade. Den tidigare regeringens försök att bygga bort problemet var tydligen inte tillräckligt vasst. Problemen fanns fortfarande kvar, men nu finns de inte längre.

Anf. 132 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Mina partikamrater tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet införde en begränsningsregel just för att dessa människor fanns – jag var själv inte med då. Det som är så underligt är att om er fastighetsreformer verkligen hade löst problemet, varför var ni själva tvungna att införa precis samma begränsningsregel för pensionärer som vi införde? Ni införde den bara för pensionärer. Någonstans var det kanske just begränsningsregeln som var effektiv och kanske inte hela er fastighetsskattereform. Om det var pensionärerna man ömmade för, de med låga inkomster, varför antog man inte begränsningsregeln direkt i stället för att genomföra en stor skattesänkning för dem som hade både dyra hus och höga inkomster? De människorna fanns minsann också.

Anf. 133 ANNICKA ENGBLOM (m) replik:

Herr talman! Låt mig avsluta fastighetsdiskussionen. När vi pratar om den ansträngda situationen i landsting och kommuner kan vi konstatera att fastighetsavgiften kommer kommunerna till del i och med att värdena på husen också ökar. Det här är faktiskt en inkomst till kommunerna som man tidigare inte har haft tillgång till.

Sedan vill jag byta spår, herr talman. Det var en sak jag reagerade över i Lars Johanssons inlägg och som Helena Leander inte kan svara på.

(HELENA LEANDER (mp): Så varför tar du upp det?)

Men i fråga om att styra beteenden är Miljöpartiet och alliansen egentligen överens. Med hjälp av miljöskatter kan man styra människors beteende till något positivt. Jag önskar i så fall att ni pratar ihop er lite grann eftersom Lars Johansson inte gärna vill göra så, vilket är märkligt eftersom Socialdemokraterna i många år har ägnat sig åt att styra människors beteende med hjälp av skatteinstrumentet.

Också alliansregeringen tycker att man ska göra så med hjälp av miljöskatter. Javisst, vi för gärna diskussioner med Miljöpartiet om detta. Här står vi nära varandra. Här står kanske Miljöpartiet och Socialdemokraterna lite längre ifrån varandra.

Skatteincitament för att få en bra miljöpolitik är bra. Låt oss tala om detta.

Anf. 134 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Under året har vi haft ett flertal debatter som hanterat skattefrågorna. Just skatter har en styrande inverkan på människor och samhället i övrigt, och därför är skatterna en strategisk fråga. Målet för alliansregeringen i den globala finanskris vi befinner oss i är att skapa bättre förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och välfärd. Det är inte konstigt att motsättningarna mellan majoritet och opposition har varit

stora under resans gång kring de åtgärdsprogram som fordras och har genomförts. Det är en naturlig del av vårt politiska system.

Herr talman! Alliansregeringen har sänkt skatten för låg- och medelinkomsttagare, och oppositionen är däremot. Alliansregeringen har avskaffat förmögenhetsskatten, och oppositionen är däremot. Alliansregeringen har på område efter område lagt grunden för att stimulera arbetslinjen så att fler kan få jobb, och oppositionen har knappast jublat över de åtgärder som har vidtagits.

I dag kan vi konstatera att trots den globala finanskrisen är det 104 000 fler människor i sysselsättning än det var vid samma tidpunkt för tre år sedan, då i högkonjunktur, nu i lågkonjunktur, då med en socialdemokratisk regering, nu med en alliansregering.

Tveklöst är det så att prioriteringen av arbetslinjen från regeringen har bidragit till att dämpa effekterna av den globala finanskrisen. Trots det gäller det att vara försiktig och verkligen analysera hur vi går vidare. I det arbetet kan vi konstatera att det väsentliga är att välfärdskedjan fungerar så att vi kan ge medborgarna det välstånd som de efterfrågar. Satsningar på företag som ger jobb, som i sin tur ger lön, som i sin tur ger skatt och som i sin tur ger välfärd är en basal insikt i det här arbetet som alla bör ha. Tyvärr konstaterar jag att alla inte har den insikten.

Herr talman! De här frågorna har vi diskuterat mycket under året, och i stället för att fortsätta den debatten skulle jag vilja rikta några direkta frågor till oppositionen i en fråga som vi i skatteutskottet inte har diskuterat här i kammaren. Det är utskottets remissvar till näringsutskottet i energifrågor där uttagsskatten för vindkraft var en framträdande fråga.

I den frågan framhålls i oppositionens reservation dels att man vill att regeringen ska klargöra uttagsskattens tillämpning, dels att hela oppositionen ställer upp på Miljöpartiets inställning om slopande av uttagsskatten. Det här aktualiserar tveklöst en del principiella frågor utifrån ett skatteperspektiv.

I sakfrågan, om att vi ska stödja enskilda initiativ bland annat i form av vindkraftskooperativ och satsningar på den förnybara energin, är vi överens, så den frågan kanske vi kan lägga åt sidan i det här skedet.

Herr talman! Uttagsskatten är inte någon ny skatt. Det är en skatt som har funnits länge, men den har knappast tillämpats fullt ut av skattemyndigheterna efter de intentioner och de beslut som vi har fattat i denna kammare.

Den grundläggande skillnaden mellan kooperativ och aktieföretag är att kooperativ är enkelbeskattade medan aktieföretag är dubbelbeskattade. Hur kooperativen utformar skatten är upp till kooperativen, men det som är tydligt är att beskattning ska ske en gång av den vinst eller den naturaförmån som finns inom kooperativet.

Uttagsskatten i sig är alltså frivillig – det gäller att betona det. Kooperativet kan välja mellan att betala uttagsskatt i kooperativet eller att överlåta till den enskilde andelsägaren att betala reavinstbeskattning på det överskott som man blir tilldelad. Innan denna skatt beräknas tar man bort en del, som man gör i all kooperativ verksamhet – det må vara inom Konsum, inom Södra Skogsägarna eller inom vindkraftskooperativ. Det är ett avdrag i form av ett uttag som är helt skattefritt. Det har alltid varit så på den kooperativa delen.

Om man då jämför det ekonomiska utfallet i förhållande till gällande bankränta mellan de här beskattningsmetoderna inom kooperativen och även jämför med ett vindkraftsföretag som bedrivs i aktiebolagsform blir utfallet följande.

Kooperativ som har valt att ta ut skatten via uttagsskatt har drygt dubbelt så hög avkastning som bankräntan – den ränta som gällde i fredags och som var en låst avkastning under ett år.

Kooperativ som har valt att den enskilde betalar reavinstskatt har knappt dubbelt så hög avkastning som bankräntan.

Ett aktiebolag som enbart håller på med vindkraft har en halv gång så hög avkastning som bankräntan, i och med att man har en dubbelbeskattning.

Avkastningen i ett kooperativ med uttagsskatt är alltså cirka fyra gånger så hög som avkastningen från ett aktiebolag för den enskilde. Det här bör man ha klart för sig när man för diskussionen. Tveklöst är det så att vindkraftskooperativ stimuleras skattetekniskt. Sedan kan man diskutera om man ska gå vidare, men det är en annan fråga. Men utifrån det skattemässiga perspektivet är uttagsbeskattningen gynnsam för kooperativen.

Oppositionens reservation framkallar några principiella frågeställningar.

Likhet och enkelhet i beskattningen är eftersträvänsvärt. Om nu uttagsskatten slopas, är det då oppositionens avsikt att kooperativen ska använda reavinstbeskattningsmetoden, eller har man tänkt sig att det ska vara nollbeskattning inom ett vindkraftskooperativ? I och med att den övriga oppositionen bestående av socialdemokrater och vänsterpartister har ställt upp på Miljöpartiets reservation uppfattar jag att det är nollbeskattning som gäller.

Om då ingen skatt tas ut från vindkraftskooperativen, hur ska då skatten vara på de vindkraftsaktiebolag som finns och som enbart håller på med vindkraft? Ska reavinstbeskattningen på aktieutdelningar slopas? Ska bolagsskatten i de här bolagen slopas?

Frågorna är relevanta, och jag är övertygad om att om nollbeskattningsalternativet väljs har förmodligen EU synpunkter på en sådan inriktning utifrån regelverket för statsstöd. Jag ser fram emot ett klagörande från oppositionen på det här området.

Samtidigt vill jag betona att samhället givetvis ska stötta de initiativ och de satsningar som görs inom vindkraftsområdet, men stödet bör utformas på ett långsiktigt hållbart sätt, inte utifrån några populistiska synpunkter.

Herr talman! Vårt välfärdssamhälle kräver en gemensam finansiering, och därför är skatter befogade. De ska tas ut efter bärkraft och utifrån de behov som finns i samhället, varken mer eller mindre. Med det synsättet gäller det att nå upp till begreppet rättvisa, och därför är oppositionens svar på den här frågan intressant.

Anf. 135 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Jörgen Johansson använde väldigt mycket tid till att diskutera vindkraftskooperativens skatteförhållanden, och jag tänker inte gå in särskilt mycket i den diskussionen. Jag vet nämligen att vår diskussion har byggt på att det är viktigt att stimulera fram nya vindkraftverk i Sve-

rige och att vindkraftskooperativen är en väldigt bra form för detta, för att få en bra förankring av vindkraftverk runt om i Sverige. Då tror vi att det kan vara klokt att i det sammanhanget inte ta ut en skatt på det över-skott som kan uppstå i de olika kooperativen. Men den frågan vill vi att man ska utreda vidare. Det var mitt svar på den frågan.

Jag vill passa på, när jag ändå fick ordet, att korrigera Annicka Engblom i det tidigare inlägget. Hon sade att jag pratade om att man inte ska kunna påverka folks beteende när det gäller miljöskatter. Jag pekade på att den borgerliga regeringens politik handlar om att införa skatteavdrag på olika områden för att på det viset påverka folks konsumtion, till exempel inom hushållsnära tjänster. När vi talar om miljöavgifter och miljöskatter handlar det om att påverka folks beteende i den meningen att vi måste komma till rätta med våra stora koldioxidutsläpp etcetera. Där gjorde vi under den socialdemokratiska regeringsperioden flera skatteomläggningar med den inriktningen. Jag kan återkomma till det senare.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Jörgen Johansson. Ni pratar fortfarande om att sänka skatterna, och jag kan för mitt liv inte förstå hur ni kan göra det med den information ni har om den ekonomiska krisen. Fortfarande går Centern ut och talar om sänkta arbetsgivaravgifter. Moderaterna vill sänka bolagsskatterna. Folkpartiet vill sänka inkomstskatten för höginkomsttagare. Regeringen går fram och säger att man ska kunna differentiera momsens ytterligare. Det blir alltså mindre pengar till staten.

Anf. 136 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Vad gäller skattesänkningar och så vidare är det ganska naturligt – den typen av diskussion ger sig själv – att det statsfinansiella läget avgör när man har möjlighet att göra förändringar i skatteskalorna.

Jag delar uppfattningen att miljöskatter har en styrande effekt och ska användas som sådan för att ändra beteenden.

Beträffande vindkraftskooperativen är det intressant att Lars Johansson inte vill föra diskussionen trots att han deltagit i ett antal interpellationsdebatter i just den här frågan. I och med att man för en diskussion om att uttagsskatten ska tas bort, för det är ändå det som står i den socialdemokratiska reservationen i skatteutskottets betänkande, säger man ju att det här är en form som ska favoriseras, att det ska vara nollbeskattning. Då måste jag tveklöst ställa frågan: Är det det röda lagets avsikt att ta bort reavinstbeskattningen på utdelning från aktier? Är det det röda lagets avsikt att slopa bolagsskatten? Det är ju en relevant fråga, eftersom man vill göra det just för den här företagsformen. Om jag driver exakt samma verksamhet i en annan associationsform ska jag ju inte missgynnas. Vi pratar i så fall om hundramiljarderssänkningar.

Det vore intressant att få ett rakt svar, för jag tycker att det är så orimligt att föra diskussionen på det sätt som ni gör. Om jag går och köper el utan att vara med i ett kooperativ eller ett aktiebolag får jag betala i storleksordningen 92 öre. Är jag med i ett kooperativ, som har uttagsbeskattning, får jag betala ett pris som ligger 26–27 procent lägre. Men vad ni säger är att man ska gå ned ytterligare 9 procent, för det är vad som kvarstår i uttagsskattedelen. Det är inte rätt väg om man nu på ett sansat sätt vill stötta vindkraften. Det är att slå blå dunster i ögonen på dem som är intresserade av att driva den här utvecklingen.

Anf. 137 LARS JOHANSSON (s) replik:

Herr talman! Nu tror jag nog att Jörgen Johansson våldsamt överdriver den här frågeställningen som sådan. Det handlar om att ge möjligheter för vindkraftskooperativen att fullfölja sitt arbete. När man går in som andelsägare i ett vindkraftverk är det en särskild situation som uppstår att man får den el som vindkraften genererar. Att man dessutom ska betala en särskild skatt på den är det som vi reagerar mot. Det handlar inte alls om att det ska få följdverkningar på aktieutdelningar inom andra företagsformer, utan här talar vi om vindkraftverken.

Jag fick inget svar på frågan om alla de löften som ni sprider omkring er nu om skattesänkningar. Det är inte bara någonting som jag har tagit ur luften. Jag har noterat att ni på centerstämman ville sänka arbetsgivaravgiften. Vad kostar det? Jag fick inget svar på det. Vad kostar det att införa differentierade momssatser? Jag fick inget svar på det. Jag fick heller inget svar på vad Moderaternas sänkta bolagsskatt innebär och inte heller vad det får för ekonomiska konsekvenser om man, som Folkpartiet vill, tar bort den så kallade värnskatten.

Ni fortsätter precis som om det vore högkonjunktur och sprider skattesänkarlöften omkring er hela tiden från de borgerliga partiernas sida. Det finns ingen trovärdighet i detta. Det är bättre att ni säger rakt ut att det inte blir något med det här, att de stämmobeslut som ni har fattat inte gäller. Det kommer inte att finnas ett uns av möjligheter att sänka några skatter över huvud taget under de kommande åren som den ekonomiska situationen ser ut i Sverige i dag, utan det kommer snarast att handla om att ta ansvar för den ekonomiska situationen och därmed se till att vi kan värna välfärden. Kanske tvingas vi också att höja ett antal skatter för att klara ekonomin för välfärden här i Sverige. Det är det som är den bistra sanningen, och den smiter ni undan.

Anf. 138 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Vad är det för skillnad ur ekonomisk synvinkel, Lars Johansson, om jag satsar 6 700 kronor, som en andel kostar i exempelvis O2 Vindel, eller om jag satsar 6 700 kronor på aktier i ett vindkraftskooperativ eller sätter in 6 700 kronor på banken? Alla tre formerna ger en avkastning, en avkastning som ska beskattas i det välfärdssamhälle som vi lever i. Om då en av de här formerna ska vara helt skattefri bör det från ett företagsperspektiv och ett konkurrensneutralitetsperspektiv också påverka de andra delarna. Därför kvarstår min fråga: Ska reavinstbeskattningen på utdelning av aktier försvinna? Jag har inte fått svar på den frågan.

Beträffande stämmobeslut och inriktningar vad gäller skattesänkningar är det ganska naturligt att en stämma har en viljeinriktning för hur man ska gå vidare för att stimulera arbete. Från vår sida vill vi sänka arbetsgivaravgiften. Och Lars Johansson vet lika väl som jag att det kostar dryga 7 miljarder per procent, men det är utifrån syftet att stimulera arbete. I den frågan kan vi konstatera att Socialdemokraterna misslyckades under den förra mandatperioden.

Anf. 139 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Jag hade inte räknat med en detaljerad fördjupning i frågan om uttagsskatt, som inte alls ligger inom ramen för detta betän-

kande, så jag har inte med mig alla tabeller och fina grejer som jag anars skulle ha kunnat rabbla upp. Men det kanske är lika så gott för åhörarna, för det blir sällan särskilt roligt att lyssna till. Dessutom finns alla tabellerna och räkneexemplen i vår motion, så jag är övertygad om att Jörgen Johansson har läst och begrundat dessa.

I stället för att hänvisa till tabellerna kan vi ta det lite pedagogiskt och fråga oss varför vi har en uttagsbeskattning. Jo, det är för att företag inte ska kunna ta ut vinster på ett annat sätt än just som vinst och på så sätt undgå beskattning. Och det är, precis som Jörgen Johansson säger, ingenting nytt. Vi har haft uttagsbeskattningen ett bra tag, även om jag kanske inte var med i dess begynnelse – vad vet jag?

Det som däremot är nytt är att Skatteverket i ett ställningstagande i höstas någon gång kom fram till att vindkraftskooperativ ska betala uttagsskatt för mellanskillnaden mellan den kostnad som man får betala för sin el om man är medlem i ett vindkraftskooperativ och marknadspriset för el. Det är den saken som vi vänder oss emot.

Vad är poängen med att vara med i ett kooperativ? Jo, det är att man betalar en kapitalinsats, helt enkelt för en del av vindkraftverket, och i gengäld får köpa billigare el, på samma sätt som den som till exempel köper en bostadsrätt betalar en kapitalinsats för den och i gengäld får en lägre hyra än den som bor i hyresrätt. Det är ingen som har kommit på idén att de som bor i bostadsrätter ska uttagsbeskattas för mellanskillnaden mellan hyran för en hyresrätt och den avgift till föreningen som man betalar om man bor i en bostadsrätt, utan det är lite grann konceptet att man betalar en insats och sedan får ett lägre pris.

Det är bara just den grejen som vi vill återställa till hur det var innan Skatteverket kom med det nya ställningstagandet. Vi har aldrig haft några idéer om att man ska ta bort alla skatter på vindkraftverk, utan där tror vi att det kan finnas andra styrmedel som man kan diskutera. Men just uttagsskatten har skapat en oro i vindkraftskooperativen. Det är väldigt olyckligt då vi ser att de har varit bra.

Anf. 140 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Har uttagsskatten skapat oro hävdar jag återigen att uttagsskatten är en frivillig skatt. Man behöver inte använda den metoden. Man kan använda den andra modellen.

Vad gäller Skatteverkets inriktning i den här frågan är det bara att konstatera att de lokala skattemyndigheterna runt om i landet har gjort olika tolkningar. Det som den här debatten har mynnat ut i är en ensriktad syn på den här frågan. Men besluten här i kammaren har varit tydliga: När man har en naturaförmån av det här slaget ska man betala skatt för den favör man har minus den avdragsdel som finns i systemet. Det är att jämställa med utdelning från en bankbok, från aktier eller vad som helst. Därav är frågan berättigad.

När det sedan gäller jämförelsen med bostadsrättsföreningar vill jag säga att för äkta bostadsrättsföreningar har vi en särlagstiftning. För de oäkta bostadsrättsföreningarna, som kanske är mer jämförbara med vindkraftskooperativen, har vi uttagsbeskattning. Det är alltså ingen skillnad.

Det förs dessutom en diskussion om att man inom lantbruken har möjlighet att använda ved för att elda med i sin panna i det egna hemmet utan att ta upp den delen till beskattning. Vad man då diskuterar är

kanske någon promille av ett företags omsättning. Vad vi här diskuterar är att hundra procent av omsättningen ska vara nollbeskattad.

Anf. 141 HELENA LEANDER (mp) replik:

Herr talman! Uttagsbeskattningen är frivillig, säger Jörgen Johansson. Och det är klart att det inte är någon som tvingar dig att köpa elen från vindkraftskooperativet när du väl har gått med. Man kan ju gå med där och sedan köpa el någon annanstans, men då tappar man ju lite av poängen. I det ljuset är det inte längre en frivillig skatt, utan det blir någon form av straffbeskattning på dem som redan har betalat en insats för att vara med i vindkraftskooperativet och som därutöver får betala en uttags-skatt på mellanskillnaden mellan marknadspriset för el och det pris de betalar för den kooperativa elen.

Jag tycker att det är synd att man har kommit fram till det ställnings-tagandet från Skatteverket, för detta slår undan benen för en positiv utveckling för vindkraftskooperativ. Vi ser att vindkraftskooperativ kan öka legitimiteten för vindkraftverk när människor kan vara delaktiga i vindkraftverken själva.

Varför ägnar du, Jörgen Johansson, hela ditt anförande åt att motverka vindkraft? Jag trodde att Centerpartiet gillade vindkraft.

Anf. 142 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! I måndags hade vi en diskussion här i kammaren. Jag fick då inget svar från de inblandade parterna i det principiella ställnings-tagandet mellan de olika associationsformerna. Därför tog jag upp frågan med skattefolket här och nu för att ni kanske är mer principiellt insatta. Jag ville höra er inställning i frågan. Det är dock uppenbart att ni inte har djuplodat frågan utan har agerat mer utifrån ett känslomässigt perspektiv.

Jag förstår känslorna i detta sammanhang eftersom även jag vill stimulera vindkraftskooperativen. Men låt oss göra det på ett sätt som är hållbart och som passar in i regelsystemet. Det gör inte det förslag som ni har lagt fram.

Anf. 143 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jörgen Johansson talar om känslomässiga motiv. Det är mycket möjligt att det är känslomässigt för en och annan, men frågan om vindkraftskooperativ är en fråga som upprör många människor. Det är kanske en viktig känsla för oss politiker att ta till oss.

Jörgen Johansson sade i sitt anförande att ett av problemen är att det kan vara olika tolkningar vid olika skattemyndigheter. Bara det kanske är en signal till oss politiker att ta upp frågan och ta den på allvar.

Det är viktigt att vi har en uttagsbeskattning. Har man möjlighet att ur någon typ av rörelse ta ut varor och tjänster ska det naturligtvis beskattas. Något annat gäller inte.

Frågan om vindkraftskooperativen har dock blivit lite speciell. Här handlar det om att sätta ett speciellt pris på elen. Då har man använt ett marknadspris. Meningen med vindkraftskooperativet, meningen med föreningen, var att både få fram ett bra pris och att den ska produceras på ett miljömässigt riktigt sätt.

Vi från den rödgröna oppositionen har i en gemensam reservation menat att detta behöver ses över. Det tycker jag är rimligt mot bakgrund

av att det tolkas på olika sätt och att det har rört upp känslor. Vi kanske är inne på ett område som vi inte har varit inne på tidigare.

Prot. 2008/09:134
17 juni

Anf. 144 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tror att Marie Engström och jag är tämligen överens om principfrågan som jag ställde. Det verkar som det.

Uttagsbeskattningen upprör många. Det är inte den enklaste matematiken när man börjar borra i frågan. Det är ingen allmogefråga. Det hade kanske varit enklare om man hade kört den raka vägen och haft en reavinstbeskattning på det utfall som kooperativet hade. Det ger dock en högre skatt än vad uttagsbeskattningen ger. Därför har man valt uttagsbeskattningen.

Vi har alla en pedagogisk uppgift i att se till att sakfrågan och så vidare går fram till dem som gör dessa satsningar.

När man gör en jämförelse har en vanlig köpare ett inköpspris i storleksordningen 91,8 öre medan kooperativet med uttagsskatt ligger på 67,5 öre. Det är alltså ett väsentligt bättre pris än om jag går och köper elen själv på marknaden. Man kan alltid diskutera hur man bestämmer marknadspriset, men där har vi ett vedertaget sätt via elbörsen Nordpol. Jag vet inte hur man annars skulle göra denna beräkning.

Tittar man på avkastningen och jämför de två olika system som kooperativen har att välja mellan är det ett rimligt och mycket bra utfall för att göra dessa satsningar.

Anf. 145 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Betänkandet handlar om skatteutgifter. Vi kommer ned på en väldigt detaljerad nivå när det gäller uttagsbeskattning av vindkraftskooperativ.

Vindkraften har väl gynnats på andra sätt genom stöd och så vidare över statsbudgeten. Att föra en diskussion om på vilket sätt vi ska gynna vindkraft i vindkraftskooperativ eller framställa el genom vindkraft är väl bra. Ibland låter det på Jörgen Johansson som att det inte vore det.

Nu tycker jag att Jörgen Johansson ska svara på några frågor som jag ställer. Det var ändå jag som begärde replik på Jörgen Johansson. Jag tycker att jag har ställt upp och försökt svara på Jörgen Johanssons frågor.

Mina frågor gäller alliansens skattehöjningar. Ni talar mycket om era skattesänkningar, men jag skulle vilja tala om era skattehöjningar. På två områden höjs skatten i dag i alliansens Sverige. De människor som går ut i arbetslöshet och går från jobb till a-kassa får en skattehöjning. Hur många de är vet jag inte exakt, men de blir tyvärr fler och fler.

Det handlar också om skattehöjningar i kommunsektorn. Alla kommuner har inte tagit sina budgetar än, men vi vet redan att det finns kommuner som kommer att höja sina skatter.

Vad är Jörgen Johanssons kommentar till att ni genomför så stora skattesänkningar så att ni i princip tvingar kommunsektorn att genomföra skattehöjningar för att man via statsbudgeten inte längre kan kompenseras för den försämrade ekonomi man har fått på grund av lågkonjunkturen. Och vad vill Jörgen Johansson säga till alla dem som går ut i arbetslöshet och får en högre inkomstbeskattning?

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter 2009

Anf. 146 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Jag vet att många kommuner har det svårt. Samtidigt befinner vi oss i en global finanskris. Vissa experter säger att det är en depression. Naturligtvis kommer detta att påverka alla. Även om vi hade haft resurserna är frågan om det hade varit rätt att ge kommunerna mer pengar än vi redan har gjort. Vi har gett kommunerna rätt rejält med pengar. Nu gäller det att följa utvecklingen. Samtidigt kan aldrig kommun- och landstingspolitiker krypa undan ansvaret för sin verksamhet.

Det finns möjligheter att analysera vidare hur man kan effektivisera. Läser man exempelvis Sveriges Kommuner och Landstings resumé över situationen säger man att effektiviseringarna måste gå vidare inom kommun- och landstingssektorn.

Samtidigt vet jag av egen erfarenhet att detta inte är lätt. Jag ska själv i väg på en fullmäktigedebatt om budgeten i kväll där man diskuterar skattehöjningen. I det fallet är det dock mycket tydligt att man väljer den enkla vägen. Jag tycker att man ska ställa krav på de kommun- och landstingspolitiker vi har; det är ingen som har sagt att det ska vara enkelt att vara politiker. Här gäller det att ta ansvar och analysera de vägar som finns.

Beträffande vindkraften tog jag upp frågan eftersom vi hela dagen har diskuterat saker som vi har diskuterat ett antal gånger förut. Det har varit repris på repris på repris. Jag tänkte att vi kunde ta upp någon fråga som vi inte har diskuterat och att vi i och med att vi var oense i utskottet kunde föra upp frågan på bordet så att vi i alla fall fick diskutera den politiskt. Det har vi faktiskt inte gjort. Det var därför jag lyfte upp frågan. Något nytillskott i debatten tyckte jag att vi behövde.

När det gäller vindkraftskooperativen är både jag och mitt parti stora förkämpar för den kooperativa lösningen och även för vindkraften, och vi gör allt för att stötta den. Det måste dock ske inom rimliga gränser och på ett sätt som inte förstör uppbyggda system.

Anf. 147 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! På kammarens bord ligger nu den spännande frågan om redovisning av skatteutgifter för 2009 som vi diskuterar just nu. Jag har fått fyra minuter på mig. Jag hoppas att jag klarar mig inom den ramen.

Eftersom detta är skatteutskottets sista debatt före sommaren önskar jag utskottets ledamöter, herr talmannen, övriga ledamöter och skatteutskottets personal en trevlig och skön sommar. Skatteutskottet har haft väldigt många sammanträden och behandlat många ärenden under det gångna året.

Eftersom jag ser att förre utbildnings- och högskoleministern Jan-Erik Wikström finns i salen vill jag säga att Sverige har fått en ny efterträdare till Jan-Erik Wikström, nämligen Tobias Krantz som blev utnämnd alldeles nyss.

Herr talman! Vad har hänt på skatteområdet och skatteutgiftsområdet under de här tre åren?

En sak som vi från majoritetssidan har efterlyst väldigt länge och som har utlovats väldigt länge är en rättvis skattepolitik. Hur jag än har läst i alla betänkanden har jag inte kunnat finna vad rättvis skattepolitik är. Därför har vi ett intressant fjärde år av denna mandatperiod att se fram emot då vi ska få se vad en rättvis skattepolitik är. Jag är alldeles överty-

gad om att vi kommer att få se det. Det embryo som vi har sett i olika former under de här åren ska vägas samman. Det är en stor uppgift som förestår.

Marie Engström sade tidigare i dag att oerhört mycket har hänt på skatteområdet. Jag tycker att det är riktigt. Det har hänt väldigt mycket.

Det kontrasterar mot den andra åsikten som vädrades här tidigare i dag, nämligen att ingenting har hänt och att regeringen är passiv.

Båda de sakerna kan inte vara sanna. Det är helt omöjligt. Man kan inte ha en passiv regering som gör en massa saker.

Man kan, som Marie Engström och flera andra, tycka att det har gjorts fel saker. Det är en annan sak.

Oppositionens grundläggande ståndpunkt i skattefrågan är att vi har sänkt skatterna för mycket, å andra sidan vill oppositionen att vi ska stimulera ekonomin mer. Jag har en fråga som jag några gånger tidigare har ställt till skatteutskottets värderade vice ordförande.

Det är ju fråga om 85 miljarder den här mandatperioden. Hur många extra jobb hade det blivit på Volvo i Göteborg om vi inte hade sänkt skatterna med 85 miljarder? Hur många fler bilar hade vi sålt om vi hade haft 85 miljarder högre skatt?

Det är ju fysiska människor som har fått den skattesänkningen.

Lars Johansson har fått den här frågan många gånger, men han har inte lyckats besvara den vid ett enda tillfälle.

Hur många fler Volvobilar skulle man ha sålt om skatten hade varit 85 miljarder högre?

Vi har gjort många andra saker som RUT och ROT och jobbskatteavdraget. En sak som vi har gjort väldigt bra tillsammans är att vi har sett till att få bort många möjligheter att undkomma skatt. Vi hade det uppe vid det senaste skatteutskottsmötet och det förelåg stor enighet.

Herr talman! Eftersom jag inte vill förlänga denna debatt mer avslutar jag med att önska herr talmannen en trevlig sommar.

Anf. 148 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Herr talman! Jag instämmer i och yrkar bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande nr 33.

Herr talman! Ett grundläggande synsätt i alliansens och Kristdemokraternas skattepolitik är försiktighet och ödmjukhet när det gäller att beskatta medborgarnas inkomster samt insikten att skatter därför inte har något egenvärde.

Tar ut skatt gör staten, kommunerna och landstingen i huvudsak för att finansiera vår gemensamma välfärd och det samhällsliga gemensamma goda samt för att utjämna ekonomiska skillnader i samhället.

Vi får aldrig glömma att den offentliga sektorn inte själv kan skapa de resurser som krävs för att vi ska ha ett så fullgott liv och samhälle som möjligt.

Det är i företag som konkurrerar på en fri och öppen marknad som de offentliga resurserna skapas. Det privata näringslivet och det enskilda entreprenörskapet har alltid varit, är och kommer att vara grunden för vår välfärd och sysselsättning.

Alliansens och Kristdemokraternas skattepolitik syftar till att så långt som möjligt minimera de störningar och snedvridningar som uppstår i ekonomin och företagandet i syfte att kunna finansiera vår gemensamma

välfärd. Därför måste skattereglerna vara lättförståeliga, väl motiverade och inte minst transparenta, det vill säga genomskinliga.

Herr talman! Denna dag har det önskats glad midsommar och glad sommar. Jag ska lägga in detta mitt i talet för att se om någon är vaken i denna kammare där vi har besök av ett före detta statsråd. Jag vill önska herr talmannen, samtliga talmanskolleger, kammarkansliet och inte minst våra synnerligen kunniga tjänstemän på skatteutskottet, som likt en jojo har flyttat sig mellan två lokaler det här riksmötet, en riktigt glad midsommar och god sommarvila.

Jag återgår nu till mitt huvudanförande, och hoppas att detta avbrott inte blev alltför brutalt.

Herr talman! Precis som regeringen varje år redovisar det stöd som ges till företag via statsbudgetens utgiftssida faller det sig naturligt att även statens indirekta stöd ska redovisas. Det har i princip samma funktion som ett direkt stöd. Det är av lika stor vikt att visa hur enhetligheten eller i vissa fall, måste vi tillstå, bristen på enhetlighet i vårt skattesystem ser ut.

Det är viktigt, inte minst ur öppenhets- och demokratisynpunkt, att medborgarna får veta vad deras skattepengar används till. När man betalar vill man veta vad pengarna används till.

Att regeringen i detta fall får stöd av både Riksrevisionen och det finanspolitiska rådet är värdefullt och positivt. Det ska ses som ytterligare ett steg i riktning mot att öka transparensen i vårt ofta alltför snåriga skattesystem.

Herr talman! Varje politisk idétradition och identitet – den kristdemokratiska, den liberala, den konservativa, den socialistiska, den gröna ekologiska eller den centerpartistiskt decentralistiska – har centrala grundpelare för sin ideologi.

De fungerar som rättesnören som vi partiföreträdare efter bästa förmåga försöker hålla oss till när vi bygger vår politik. Utan dessa principer eller rättesnören skulle varje parti i denna riksdag bli som vilket annat parti som helst. Varje parti söker sin själ, sina rötter och sin identitet och försöker finna svar på frågan: Varför finns vi till?

På samma sätt måste ett skattesystem som det svenska bygga på ett antal principer som ska följas för att inte urholka sin egen trovärdighet. Det är bland annat principen om enhetlig beskattning.

Olika inkomster inom ett och samma skatteslag ska som princip beskattas med samma skattesats. Jag vet dock – det är en annan av Kristdemokraternas principer – att ingen människa och inget system är fullkomligt. Det är inte annorlunda med ett skattesystem. Det har principer, men det efterlevs inte alltid – ibland till och med rätt sällan.

Av folkhälsoskäl och miljöskäl används punktskatter på alkohol, tobak och miljöfarliga bränslen i syfte att minska konsumtion och utsläpp. Olika momssatser används för att gynna viss konsumtion – exempelvis kultur.

Det är dock viktigt att ha ett rättesnöre i form av att optimera beskattningen; notera optimera, inte maximera beskattningen. Det är skillnad på att optimera beskattning och att maximera den.

Om avvikelse i form av lägre skatteuttag leder till fler i sysselsättning och därmed ökade statsinkomster blir det slutgiltiga målet gott och ändamålsenligt.

Vi får som lagstiftare och företrädare för skatteutskottet inte vara paragrafryttare utan får i viss mån vara pragmatiker. Och, herr talman, man får laga efter läge.

Herr talman! I oppositionens motion ifrågasätts våra skattesänkningar som har gjort det mer lönsamt att arbeta och lockat tillbaka miljardbelopp från utlandet och skatteparadis därstädes genom slopandet av förmögenhetsskatten. Vidare ifrågasätts att miljontals villaägare har fått sänkt fastighetsskatt.

Vi gläds över att det dock inte finns en enda invändning mot att regeringen faktiskt öppet och tydligt redovisar vilka delar av ekonomin, både vad gäller hushåll och företag, som indirekt får stöd.

Herr talman! Det är bra och värdefullt för medborgarna att skattesystemet blir mer öppet. Men det är också bra för oss lagstiftare i och med att redovisningen gör det lättare att identifiera regelavvikelser inom olika beskattningsområden och avvikelser i förhållande till de principer som styrde skattereformen 1990.

Inget politiskt parti, ej heller Kristdemokraterna, är utan skuld för att skattereformen från 1990 har frångåtts. Den utan skuld må träda fram, men ingen kan göra det.

Jag kan dessutom klart se ett behov av att man i framtiden ser över skattesystemet på nytt från grunden för att vi i den mån som vi har avvikit alltför mycket ska återgå till de fyra grundpelare som den ursprungliga skattereformen baserades på, nämligen för det första lägre skattesatser, för det andra bredare skattebaser, för det tredje en mer neutral och likformig beskattning och för det fjärde enklare regler.

Herr talman! Dock är detta ett ämne över vår syndakatalog gentemot fyra grundpelare som vi kanske får ägna oss åt i en annan debatt.

Jag vill också kammarens ledamöter, och inte bara tjänstemän och talmän, en glad sommar.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

10 § Vårtilläggsbudget för 2009

*Vårtilläggsbudget
för 2009*

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2008/09:FiU21
Vårtilläggsbudget för 2009 (prop. 2008/09:99).

Anf. 149 HANS HOFF (s):

Herr talman! Nästa år beräknar regeringen att en halv miljon människor i vårt land kommer att vara arbetslösa. Då har vi återigen massarbetslöshet i Sverige.

Regeringen bedömer också att utanförskapet som var borgerlighetens viktigaste valfråga kommer att ha ökat med 300 000 människor under den borgerliga regeringsperioden. Regeringen beräknar att utbetalningarna av socialbidrag kommer att öka med 5 000 miljoner kronor.

Regeringens jobbpolitik har satts på prov i en lågkonjunktur. Det visar sig inte vara en jobbpolitik som de borgerliga stod för. Det visade sig vara en socialbidragspolitik.

För att hitta ett större misslyckande än den nuvarande borgerliga regeringens politik för att möta en lågkonjunktur får man gå tillbaka till den tidigare borgerliga regeringsperioden 1991–1994. Då gick 60 000 företag i konkurs, en halv miljon människor blev arbetslösa, och de ofrentliga finanserna kördes i botten.

Jag tror tyvärr att det finns goda förutsättningar för att resultatet av den nuvarande borgerliga regeringsperioden kan bli än värre. Detta om något är ett kapitalt misslyckande, ett misslyckande som de arbetslösa, och inte minst de arbetslösa ungdomarna, kommer att få betala ett enormt högt pris för. Detta beror i huvudsak på den otroliga passiviteten som regeringen visar för att möta lågkonjunkturen. Det är en passivitet som innebär att ungdomsarbetslösheten nu exploderar i Sverige. Redan nu är Sverige ett av de länder i Europa som har högst ungdomsarbetslöshet. Den totala arbetslösheten ökar snabbare i Sverige än i övriga Europa.

Regeringen säger sig satsa stort för att möta lågkonjunkturen. Men det mesta av regeringens satsningar är ökade utbetalningar av a-kassa till alla de människor som nu blir arbetslösa. Man kan fråga sig hur ökade utbetalningar av a-kassa kan skapa nya jobb.

För ett år sedan när vi debatterade tilläggsbudget 1 för 2008 såg vi socialdemokrater att en lågkonjunktur närmade sig, bland annat mot bakgrund av att tillväxten hade halverats från 4 till 2 procent. Vi såg detta och hade konkreta politiska förslag för att möta lågkonjunkturen. Hösten 2008 gjorde finansorn att den redan nedåtgående konjunkturen försämrades radikalt. Vi socialdemokrater har lagt omfattande förslag här i riksdagen för att möta jobbkrisen. Allt har avslagits av en borgerlig riksdag samtidigt som regeringens egen politik för att möta lågkonjunkturen och jobbkrisen är ett misslyckande. Arbetslösheten exploderar nu medan regeringen passivt kommenterar och tittar på.

När den socialdemokratiska regeringen lämnade över Sverige till den borgerliga regeringen 2006 skapades tusentals nya jobb varje månad, statsskulden betalades av med hundratals miljoner kronor varje vecka, och nyföretagandet låg på topp.

I dag är det precis tvärtom. Nu går hundratals människor ut i arbetslöshet varje dag. Regeringen lånar varje dag flera hundra miljoner kronor, och konkurserna bland landets småföretagare ökar.

Herr talman! Hade allting varit perfekt om vi hade haft en rödgrön regering? Nej, självklart inte. Sverige hade drabbats av såväl finanskris som lågkonjunktur, och arbetslösheten hade ökat även om vi hade haft en rödgrön regering. Men tiotusentals människor som i dag är arbetslösa hade med vår politik haft jobb eller utbildning. De som blir arbetslösa en kortare eller längre tid hade haft en bättre arbetslöshetsförsäkring. Människor som är sjuka hade inte ställts på bar backe. Satsningar på att mildra konjunkturnedgången och investeringar för framtiden hade genomförts. Med en rödgrön regering hade Sverige inte varit så illa ute som vi är nu.

Herr talman! Regeringen monterar ned den svenska välfärden. Nya regler, omorganisation, uppsägningar och för lite pengar i Försäkringskassan har gjort att människor inte får den ersättning som de har rätt till. Jag har träffat en del av dem. Jag hoppas att också ni andra har gjort det.

Vad säger man till en ensamstående kvinna, som har skadat sig på jobbet, som inte har fått sin sjukersättning på tre månader? Vad säger man till dem som inte längre kan låna av släkten? Hyra och andra räkningar ska betalas, och människor måste ha mat.

Det vore intressant att höra från borgerliga politiker vad deras råd är till alla som har detta som sin vardag.

Det skulle också vara intressant att höra hur en person som är sjuk, och där både läkare och psykologer har intygat att personen i fråga inte kan jobba, och som har förbrukat sina sjukersättningsdagar ska klara sig. Hur ska denna person klara av att betala sin hyra och mat? I år drabbas flera tusen av detta, och nästa år handlar det om ca 40 000 människor som mister sin sjukersättning.

Det är också ett stort antal människor som nu mister sina jobb och får en a-kassa som är 40–50 procent av den tidigare lönen. Det är ingen lätt situation för många människor som hamnar i den situationen.

Herr talman! Nästan varje dag möts vi av nya varsel i välfärden. Samtidigt sker det också många uppsägningar utan varsel när kommuner och landsting gör sig av med vikarier, visstidsanställda och timanställda.

Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet har levererat rapporter som pekar på det akuta behovet av ytterligare pengar från regeringen till kommunsektorn för att på det viset förhindra stora uppsägningar.

Enligt Konjunkturinstitutet leder regeringens politik till att så många som upp till 15 000 anställda i sjukvården, skolan och äldreomsorgen riskerar att sägas upp.

1 000 lärare är redan varslade, och ett par tusen anställda inom äldreomsorgen sägs nu upp. Jag tror att det är få som anser att vi har för många lärare och för små klasser i skolan.

När det gäller de gamla går diskussionen het i samhället om att det inte finns tillräckligt många anställda i äldreomsorgen så att en gammal människa ens kan få komma ut lite grann i den friska luften.

Jag har inte hört någon politiker säga att det i äldreomsorgen finns för mycket personal, snarare tvärtom, åtminstone när tv-kameran är på.

I brist på ytterligare satsningar i år från regeringen sägs nu personal upp i skolan och i äldreomsorgen.

I sjukvården är det på samma sätt. Karolinska Universitetssjukhuset varslade 600 i januari. Ungefär lika många ska bort på Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg. Sundsvalls sjukhus ska spara 235 miljoner kronor i år och nästa år. Var sjätte anställd ska bort. I Region Skåne ska 1 000 jobb bort. Landstinget i Norrbotten ska spara 700 miljoner kronor på tre år. I Västerbotten måste landstinget spara 200 miljoner kronor per år 2010 och 2011. 1 000 anställda kan komma att sägas upp.

Herr talman! När jag på fredagens morgon läste Hallands Nyheter blev jag oerhört illa berörd. En grupp läkare på Varbergs sjukhus beskrev hur vården ser ut på den avdelning där de i dag jobbar. De vågar inte gå ut med sina namn eftersom de är rädda för repressalier. Men när människor dör därför att de inte får sjukvård är det droppen som fått bägaren att rinna över för dessa läkare.

En 90-årig kvinna väntar i tio timmar på sjukhusets akutmottagning utan att få någon vård. Hon dör av grav blodbrist. Det kändes hemskt. Vi måste jättedåligt allihop. Så säger en av läkarna.

En annan kvinna med en allvarlig infektion i kroppen låg en hel natt innan hon ens fick en ordentlig undersökning.

Patienter med hjärtbesvär läggs in på gynekologiska avdelningar där personalen har helt andra kompetenser än för hjärtsjukdomar. Vissa patienter glöms helt bort. Patientsäkerheten är inte värd namnet, säger läkarna som beskriver situationen i sjukvården som ett kaos.

Detta är enligt vår mening helt oacceptabelt!

Herr talman! Vi har en jobbkris och går nu mot massarbetslöshet. Inte minst ungdomar kommer att drabbas oerhört hårt.

Vi har också en trygghetskris. Tusentals människor mister sin sjukersättning trots att de är sjuka. Många arbetslösa ska klara sig på en ersättning som motsvarar ungefär hälften av vad de tidigare haft i lön.

Vidare har vi en välfärdskris. Sjukvården, skolan och kvaliteten i äldreomsorgen riskerar att radikalt försämrats.

Vi har en regering som är ansvarig för denna situation. Det är inte lågkonjunkturen som har försämrat tryggheten. Det hade regeringen gjort redan innan konjunkturnedgången kom. Det är regeringens ansvar att mer pengar inte tillförs sjukvården, skolan och äldreomsorgen. Det är regeringens ansvar att lågkonjunkturen inte möts med aktiva åtgärder för fler jobb och utbildning.

Herr talman! Det värsta är att det värsta ligger framför oss. Regeringens oförmåga att hantera lågkonjunkturen kommer att skada enskilda människor och också vårt samhälle.

En politik för att möta de utmaningar som vi står inför saknas i regeringens tilläggsbudget.

Herr talman! Mot bakgrund av det till riksdagen anförda yrkar jag bifall till våra reservationer.

Anf. 150 MIKAELA VALTERSSON (mp):

Herr talman! Jag ska fatta mig väldigt kort. Otroligt mycket mer skulle behöva göras redan detta år. Det gäller till exempel att göra stora satsningar på en grön omställning i Sverige, att satsa stort på utbildning, att vidta konkreta åtgärder för att möta en skenande ungdomsarbetslöshet och att kunna ge kommunerna pengar för att undvika nedskärningar i dag inom vård och skola.

Vi är kritiska till regeringens tricksande med utgiftstaket och med att i december i år tillskjuta pengar till kommunerna – pengar som är tänkta för år 2010.

Men vi har tidigare i dag haft en lång diskussion om den ekonomiska politiken som väldigt mycket går in också i det som gäller år 2009. Därför tänker jag vid detta tillfälle nöja mig med att tillönska riksdagens tjänstemän och ledamöter en väldigt trevlig sommar.

Jag yrkar bifall till reservation 6.

Anf. 151 ROGER TIEFENSEE (c):

Herr talman! Vi har just haft en lång debatt om vårbudgeten så jag har inte för avsikt att nu göra ett stort omtag.

Redan i januari hade vi en stor tilläggsbudget med insatser för att redan då möta den ökade arbetslösheten till följd av konjunkturen och till följd av finanskrisen. Då handlade det om att göra ROT-insatser. Nu handlar det om att möta de ökade behoven i fråga om a-kassan – det

gäller då aktiva åtgärder. I den här tilläggsbudgeten handlar det om 10 miljarder till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Dessutom har vi en utbetalning, ett extra konjunkturstöd till kommuner och landsting, på 7 miljarder.

Totalt handlar den här tilläggsbudgeten om 24 miljarder i ökade anslag. Det är mer än det brukar vara i en tilläggsbudget. Men så här kan vi göra tack vare att vi tidigare har varit försiktiga och har bra marginaler när det gäller utgiftstak och annat.

De medel som betalas ut till kommunerna, herr talman, tänkte jag lite grann resonera om. Dessa medel betalas ut i december och är avsedda för verksamheten 2010.

När vi resonerat med Sveriges Kommuner och Landsting har de sagt till oss att 2010 är det riktigt trånga året. Redan för 2009 – alltså i budgeten för innevarande år – har vi tillfört kommuner och landsting i storleksordningen 10 miljarder i form av kömiljarden och sänkta arbetsgivaravgifter som i sig innebar 3 miljarder. Redan i höstens budget tillfördes alltså kommuner och landsting ökade resurser.

Nu aviserar vi konjunkturstödet för 2010. Detta betalas ut i december 2009. Dessutom ger vi i vårbudgeten, som vi tidigare diskuterat, besked om ett tillskott på ytterligare 10 miljarder för 2011/12.

När det gäller oppositionen har Mikaela Valtersson nämnt – om detta står det också i deras reservationer – att man är kritisk till att vi i förskott betalar ut pengar till kommuner och landsting. Man kallar detta för budgettricksande.

Ja, det stöd till kommuner och landsting som är avsett för 2010 betalas ut 2009. Anledningen är att det under budgettaget för 2009 finns ett större utrymme. Eftersom det är en så osäker situation vill vi behålla goda marginaler till utgiftstaket under år 2010.

Skillnaden jämfört med tidigare socialdemokratiska regeringar är att vi betalar ut i förskott, medan de hade ovanan att skjuta på betalningar och betala ut i efterskott. Landets jordbrukare exempelvis lät man notoriskt vänta på de ersättningar som skulle komma i december men som kom efter årsskiftet.

Jag överlåter på åhörarna, på dem som lyssnar på denna debatt, att avgöra vad som är det bästa sättet. Jag ser ju hellre att man betalar ut i förskott än att en räkning betalas för sent.

Med det sagda yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 152 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Som tidigare sagts har vi under förmiddagen och eftermiddagen här haft en budgetdebatt. Ulla Andersson har för Vänsterpartiets del redan deltagit i diskussionen och framfört de viktiga punkter som vi vill framhålla. Det handlar då om att stoppa uppsägningar i kommunerna och om att vi vill tidigarelägga infrastrukturprojekt. Vi vill också ha ett tidsbegränsat ROT-avdrag som även omfattar flerfamiljshus, alltså inte bara det som alliansen nu sjesätter. Vidare tycker vi att det är viktigt att investera i utbildning och praktik samt att det behövs ett brett ungdomslyft. De frågorna har varit centrala för oss.

Vi har här också haft några timmars skattediskussioner och konstaterat att alliansen har sänkt skatter med ca 85 miljarder kronor. Det är nu så

Prot. 2008/09:134
17 juni

*Vårtilläggsbudget
för 2009*

illa att många kommuner och landsting kommer att få fatta beslut om skattehöjningar. Trots att man kommer att höja skatter riskerar många människor att mista jobbet. Vi tycker att det är en cynisk politik från alliansens sida.

Med dessa ord, herr talman, yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation 5.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

11 § Årsredovisning för staten 2008

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2008/09:FiU26
Årsredovisning för staten 2008 (skr. 2008/09:101 och redog.
2008/09:RRS25).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 15 §.)

12 § Grönboken om översyn av Bryssel I-förordningen

Föredrogs
civilutskottets utlåtande 2008/09:CU35
Grönboken om översyn av Bryssel I-förordningen (KOM(2009)175).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 15 §.)

*Influensa A (H1N1) av
den typ som upptäcktes
och började spridas
bland människor i
Mexiko under första
halvåret 2009*

13 § Influensa A (H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009

Föredrogs
socialutskottets betänkande 2008/09:SoU26
Influensa A (H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland
människor i Mexiko under första halvåret 2009 (prop. 2008/09:212).

Anf. 153 KENNETH JOHANSSON (c):

Herr talman! Socialutskottet har haft att ta ställning till regeringens proposition 2008/09:212 *Influensa A (H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009*. Socialutskottet har erhållit information i ärendet av statsrådet Maria Larsson den 29 april i år och vid ett gemensamt social- och försvarsutskottssammanträde den 7 maj. Då informerade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Socialstyrelsen samt Smittskyddsinstitutet om beredskapsläget med mera.

Nu föreslår ett enigt socialutskott att riksdagen godkänner regeringens föreskrifter i förordningen 2009:380 om att bestämmelserna i smittskyddslagen om allmänfarliga sjukdomar ska tillämpas på influensa A, H1N1, av den typ som började spridas bland människor i Mexiko i april 2009, från och med den 15 maj 2009. Vidare tillstyrker utskottet att influensa A av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009 anges som en allmänfarlig sjukdom i bil. 1 till smittskyddslagen (2004:168). Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2009.

Jag yrkar bifall till förslaget i socialutskottets betänkande.

För kännedom vill jag också nämna att det efter att vårt justerings- sammanträde ägde rum har meddelats att WHO nu klassar den nya influensan som fas 6 på pandemiskalan. Anledningen är att influensan fortsätter att sprida sig i flera delar av världen. Spridningen i Sverige är begränsad, och myndigheterna fortsätter förbereda sig för en eventuell, mer omfattande spridning.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

14 § Yrkesmässiga gränsöverskridande vägtransporter av eurokontanter mellan medlemsstaterna i euroområdet

Föredrogs

justitieutskottets utlåtande 2008/09:JuU28

Yrkesmässiga gränsöverskridande vägtransporter av eurokontanter mellan medlemsstaterna i euroområdet (KOM(2009)214).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 15 §.)

15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU26 Indelning i utgiftsområden

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken

Punkt 1 (Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet
2. res. 1 (s)
3. res. 2 (v)
4. res. 3 (mp)

Kammaren fastställde med acklamation res. 2 som kontraposition i den förberedande voteringen.

Förberedande votering:
113 för res. 1
19 för res. 2
178 avstod
39 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.
Huvudvotering:
158 för utskottet
117 för res. 1
35 avstod
39 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 m, 23 c, 22 fp, 20 kd
För res. 1: 116 s, 1 kd
Avstod: 19 v, 16 mp
Frånvarande: 14 s, 4 m, 6 c, 6 fp, 3 kd, 3 v, 3 mp

Punkt 2 (Särskilda satsningar på ungdomar, miljöfordon och ROT-avdrag)

1. utskottet
2. res. 4 (s, v, mp)
Votering:
159 för utskottet
151 för res. 4
39 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 m, 23 c, 22 fp, 21 kd
För res. 4: 116 s, 19 v, 16 mp
Frånvarande: 14 s, 4 m, 6 c, 6 fp, 3 kd, 3 v, 3 mp

Punkt 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU33 Redovisning av skatteutgifter 2009

1. utskottet
2. res. (s, v, mp)
Votering:
159 för utskottet
151 för res.
39 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 m, 23 c, 22 fp, 21 kd
För res.: 116 s, 19 v, 16 mp
Frånvarande: 14 s, 4 m, 6 c, 6 fp, 3 kd, 3 v, 3 mp

1. utskottet

2. res. 3 (s, v, mp)

Votering:

159 för utskottet

151 för res. 3

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 m, 23 c, 22 fp, 21 kd

För res. 3: 116 s, 19 v, 16 mp

Frånvarande: 14 s, 4 m, 6 c, 6 fp, 3 kd, 3 v, 3 mp

Punkt 18 (Ändrade ramar för utgiftsområden samt nya och ändrade anslag)

1. utskottet

2. res. 4 (s)

3. res. 5 (v)

4. res. 6 (mp)

Förberedande votering 1:

19 för res. 5

16 för res. 6

275 avstod

39 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Förberedande votering 2:

119 för res. 4

19 för res. 5

170 avstod

41 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Huvudvotering:

160 för utskottet

115 för res. 4

35 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 93 m, 23 c, 22 fp, 21 kd

För res. 4: 115 s

Avstod: 19 v, 16 mp

Frånvarande: 14 s, 4 m, 6 c, 6 fp, 3 kd, 3 v, 3 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU26 Årsredovisning för staten 2008
Kammaren biföll utskottets förslag.

CU35 Grönboken om översyn av Bryssel I-förordningen
Kammaren biföll utskottets förslag.
Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

SoU26 Influenza A (H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009
Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU28 Yrkesmässiga gränsöverskridande vägtransporter av euro-kontanter mellan medlemsstaterna i euroområdet
Kammaren biföll utskottets förslag.
Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 17 juni

2008/09:1037 Åtgärder för ökad användning och produktion av biogas i Sverige

av *Per Åsling* (c)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2008/09:1038 Reformering av den svenska psykiativården

av *Krister Örnjäder* (s)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2008/09:1039 Markmålsförmåga med JAS 39 Gripen

av *Allan Widman* (fp)

till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2008/09:1040 Sjöfylleri

av tredje vice talman *Liselott Hagberg* (fp)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:1041 Utvecklingen av trängselskatten i Stockholm

av *Per Bolund* (mp)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2008/09:1042 Skyddsombud och arbetsgivaransvar

av *Torbjörn Björlund* (v)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:1043 ESF:s utbetalningsrutiner och konsekvenser för projektanordnare

av *Louise Malmström* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 23 juni.

Anf. 154 TALMANNEN:

Ärade ledamöter! Det har varit en intensiv riksdagsvår, som på många sätt präglats av den ekonomiska krisen, det nyss genomförda EU-parlamentsvalet och det kommande svenska ordförandeskapet. En ledamot har under våren lämnat riksdagen, och fem står i begrepp att göra det. Av dessa ska tre fortsätta sin politiska gärning som ledamöter av Europaparlamentet. En ska bli oppositionsledare i sin hemkommun. Den femte är i färd med att avveckla sin ministerportfölj.

Folkpartiets Lars Leijonborg kom in i riksdagen första gången för 30 år sedan, i oktober 1979. Den gången blev det en kort sejour som ersättare i tolv dagar. Andra försöket gick bättre. Det var 1982, då Lars var inne som ersättare under fem månader. Tredje gången gillt blev det vid valet 1985, då den så kallade Westerbergeffekten – dock inte min – gav Lars en något oväntad egen riksdagsplats.

Utbildning, integration och internationella frågor har varit Lars Leijonborgs hjärtefrågor genom åren som ledamot, partiledare och statsråd. Men från början ville han inte syssla med utbildningsfrågor. När han som nyvald ledamot fick frågan om vilket utskott han ville sitta i lär han ha svarat: ”Vad som helst utom utbildningsutskottet” – vilket förstås gjorde att han hamnade just där. I det känner vi nog igen oss lite till mans.

Utbildningsutskottet blev hans hemvist fram till maktskiftet 1991, då han bytte till finansutskottet och som gruppleddare för Folkpartiet fick regeringen Bildts uppdrag att med Socialdemokraterna undersöka förutskottningarna för ett antal grundlagsändringar, ett arbete som 1994 mynnade ut i bland annat fyraåriga mandatperioder, personval, ökad självständighet för Riksbanken och grundlagsfäst närings- och yrkesfrihet.

Att lägga grunden för kompromisser och sy ihop lösningar för framtiden är möjligen en underskattad sida hos Lars Leijonborg. Som gruppleddare och ledamot av talmanskonferensen från 1991–1997 fick han god övning, något som han senare som partiledare kunde använda i det gemensamma borgerliga bygget av Allians för Sverige.

Under de tio åren som partiledare fick Lars se sitt parti både växa och krympa. Som Leijonkungen kom han till riksdagen efter det framgångsrika valet 2002, och 2006 gav det framgångsrika alliansbygget honom en plats som statsråd. När han nu lämnar regering och ledamotskap i riksdagen gör han det med en färsk forskningsproposition i ryggen, enligt honom själv det största han åstadkommit som politiker.

Kristdemokraternas Alf Svensson kom första gången in i riksdagen vid valet 1985, efter att i tolv år som partiledare ha jobbat hårt för att Kristdemokraterna skulle få sitt första riksdagsmandat. Som partiledare, statsråd och långvarig riksdagsledamot har Alf en meritlista som redan är ovanligt framgångsrik, och när vi nu kan lägga till rollen som Europaparlamentariker blir Alf unik i svensk politik.

Alf har från många håll lovordats för att han fört upp frågor om etik och människovärde på den politiska agendan. Hjärtefrågan har alltid varit familjepolitiken, ett område där han ständigt varit redo till debatt – ofta med betydande framgång. Detta inte bara genom sin övertygelse, utan också genom sin erkänt stora skicklighet på det retoriska området, en

Avslutning

skicklighet som varit en tillgång för hela riksdagens anseende som central debattarena.

När Alf kom in i riksdagen som ensam kristdemokrat fick han själv göra jobbet för en hel riksdagsgrupp, och vi vet vad det innebär. Han skrev motioner, reservationer, ställde frågor och framförde sina yrkanden – ofta med resultatet av en ensam lysande lampa bakom talmannen. Fördelen den gången var väl att han slapp kompromissa i partigruppen, något som Alf själv en gång uttryckte med ett citat från Bernhard Tarschys: ”Detta är min mening – och jag delar den.”

(Applåder)

Med årens gång har Alf som partiledare, statsråd och ledamot lyckats bygga en stabil kristdemokratisk partigrupp i kammaren, och själv har han alltmer kommit att framstå som en människorättsförkämpe i bred bemärkelse. Inte minst manifesterade han detta när han senast fyllde jämnt, då han samlade in gåvor till stiftelsen Stars for life, som arbetar internationellt med autistiska barn.

När han nu drar vidare till Bryssel kan han göra det med känslan av ett välförrättat värv, och vi ser fram mot att följa hans fortsatta politiska karriär.

(Applåder)

Socialdemokraternas Pär Nuder kom in i riksdagen vid valet 1994, för att genast fortsätta till Statsrådsberedningen, först som politiskt sakkunnig, och sedan som statssekreterare. Från 2002 blev Pär Nuder samordningsminister och sedan finansminister fram till valet 2006. Vid återkomsten till riksdagen var han verksam i finansutskottet, och han lämnade riksdagen i mars i år.

Pär Nuder hade en central roll i den socialdemokratiska regering som hade att hantera den ekonomiska krisen på 1990-talet och dess efterverkningar. Han har också varit aktiv i frågor om diskriminering och mänskliga rättigheter och var en av dem som låg bakom initiativet att ta fram boken *Om detta må ni berätta – en bok om Förintelsen*. Han var också aktiv i frågan om bildandet av Forum för levande historia.

Pär Nuders stora fritidsintresse är matlagning, och många är de utskottsgrupper som har fått njuta av hans kokkonst. En kokbok är alltid ett säkert kort som present till honom, och hemma i villan lär han ha samtliga årgångar av tidningen *Allt om mat*.

Moderaternas Jeppe Johnsson kom in i riksdagen vid valet 1994. Jeppe Johnsson, med bakgrund som adjunkt i matematik och kemi, har varit verksam som ledamot i justitieutskottet och i miljö- och jordbruksutskottet. Han har alltid tagit parti för landsbygdens folk och med gott humör drivit frågor om villkoren för småföretag liksom regionala frågor som utbyggnaden av E 22 och villkoren för minknäringen. Störst tyngdpunkt har han lagt på villkoren för fisket. Kanske delvis utifrån att han är boende på det idylliska fiskeläget Hörvik i Blekinge.

Jeppe Johnsson ska nu ägna sig åt politiken på hemmaplan, som gruppleddare och ledare för oppositionen i Sölvesborg. Och kanske får han lite lättare att ägna sig åt favoritnöjet utförsäkning när han inte längre måste anpassa sig till den plenifria veckan i slutet av februari.

(Applåder)

Socialdemokraternas Marita Ulvskog kom in i riksdagen vid valet 1998. Vid det tillfället var hon kulturminister, en post som hon hade fram

till 2004 då hon blev Socialdemokraternas partisekreterare och därmed återtog sin plats här i kammaren.

Under sina tio år som statsråd deltog hon ofta i riksdagens debatter och frågestunder. Som konsumentminister lade hon fram den första propositionen om en konsumentpolitik som var utformad utifrån att Sverige blivit medlem av EU.

Som kyrkominister genomförde hon relationsförändringen mellan staten och Svenska kyrkan som särskilt uppmärksammades av riksdagen. De vassa debatterna här i kammaren har oftast handlat om kulturens villkor och koncentrationen av medieägande – men också om allt från klassmönster i barns läsande till behovet av en skönhetsparagraf i plan- och bygglagen.

Maritas breda erfarenhet från olika roller i politiken kommer att vara till nytta för både henne själv och övriga parlamentariker när hon nu tar plats i EU-parlamentet i Bryssel.

Folkpartiets Cecilia Wikström kom in vid valet 2002. Hon har hela sin ledamotstid varit verksam i kulturutskottet, denna valperiod som vice ordförande. För Cecilia står bildningsfrågorna i fokus, och hon har värnat om allas tillgång till vårt kulturella och litterära arv. Genom förslaget om en litterär kanon väckte hon en intensiv debatt om litteraturens ställning som gjorde henne känd i en bredare krets.

Mänskliga rättigheter och yttrandefrihet är viktiga frågor för Cecilia, där hon bland annat drivit frågor om skydd för förföljda minoriteter och hotade författare.

Hon har varit ordförande för riksdagens SRHR-grupp – som ska uttydas sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter – som driver frågor om hiv/aids-prevention och preventivmedel.

Cecilia är en färgstark ledamot som på många sätt bidragit till en god stämning i riksdagsarbetet. Som präst har hon också varit något av Folkpartiets själasörjare – hon har vigt ledamöter, döpt deras barn och begravt anhöriga. Nu får hon ta dessa färdigheter med sig i sin nya roll som Europaparlamentariker.

På riksdagens vägnar vill jag tacka Lars Leijonborg, Alf Svensson, Pär Nuder, Jeppe Johnsson, Marita Ulvskog och Cecilia Wikström för deras mångåriga insatser i riksdagen.

(Applåder)

Ärade ledamöter! Det har som sagt varit en intensiv riksdagsvår. Här i kammaren har vi rört oss från ett med Finland gemensamt högtidlighållande av Märkesåret 1809 fram till det nyss avklarade Europaparlamentsvalet. Den ekonomiska krisen har på många sätt påverkat vårt arbete, liksom det kommande ordförandeskapet i EU.

Och ännu är vi långt ifrån färdiga. Vi fortsätter i morgon med interpellationsdebatter, så även nästa vecka. På tisdagen är det arbetsplenum, och därefter statsministerns återrapportering från Europeiska rådet.

På tisdagen är det också dags för statsministern att här i kammaren redogöra för det svenska ordförandeskapets prioriteringar.

På torsdag i nästa vecka kommer Europaparlamentets talman och gruppledarna i Europaparlamentet med medarbetare för överläggningar med såväl sina motparter i riksdagen som regeringen.

Ordförandehalvåret invigs formellt på Skansen onsdagen den 1 juli på kvällen.

Onsdagen den 8 juli kommer ett förstärkt talmanstrojkamöte att hållas i riksdagen med representanter från Frankrike, Tjeckien, Spanien, Belgien och Europaparlamentet.

För riksdagens del innebär ordförandeskapet ansvar för en lång rad möten, vilka under en längre tid har förberetts av olika arbetsgrupper.

Vi planerar för åtta interparlamentariska möten. Det första är ordförandekonferensen för Cosac som hålls den 5 och 6 juli. Det största är Cosac-konferensen med över 300 deltagare som hålls den 4–6 oktober.

Förutom EU-nämndens Cosacmöten är det ordförandena i riksdagens finansutskott, justitieukskott, utrikesutskott, försvarsutskott och miljö- och jordbruksutskott som bjuder in till möten under hösten. En konferens på temat jämställdhet i parlament kommer också att ordnas med arbetsmarknadsutskottets ordförande som värd.

Alla möten äger rum i riksdagen utom utrikesutskottets som hålls i Visby.

Riksdagen kommer också att ha ansvar för ett par andra möten tillsammans med Europaparlamentet. Ett så kallat Joint Parliamentary Meeting som ska ta upp det stora Stockholmsprogrammet planeras i Bryssel den 9–10 november. Det blir ett bredare parlamentariskt meningsutbyte inför antagandet av det så kallade Stockholmsprogrammet i Europeiska rådet i december.

Som ni hör handlar ordförandeskapet mycket om att arrangera möten och om att skapa bästa möjliga förutsättningar för medlemsländerna att träffas. Men ordförandeskapsrollen är viktig även för icke-medlemsländer. Det visas inte minst genom att riksdagen under våren har haft mer än dubbelt så många inkommande utländska besök jämfört med ett normalt år.

Utöver ordförandeskapet har vi i höst också värdskapet för Nordiska rådets parlamentariska församling under den plenifria veckan i slutet av oktober. Även Awepa med flera organisationer passar på att ha sina kongresser i Sverige under denna tid i samverkan med riksdagen.

Ärade ledamöter! Miljöfrågorna är och har varit viktiga under våren, både i debatterna i kammaren och i riksdagens egen inre verksamhet. Förvaltningens arbete med miljöcertifieringen har förts i hamn, och därmed är riksdagen troligtvis det första parlament i världen som är miljöcertifierat. Arbetet går nu vidare, där återkommande miljörevisioner ska visa hur väl vi lyckas.

Samtidigt med riksdagsförvaltningen blev Centerpartiets kansli det första av partikanslierna att miljöcertifieras. Nu väntar vi med spänning på vilket kansli som kommer närmast!

Även jämställdhetsfrågorna har återkommande debatterats här i kammaren. Vi berömmar oss då och då för att ha ett av världens mest jämställda parlament. Jag har själv ett vykort som jag brukar ge till utländska besökare med bild på kammarens kvinnliga ledamöter – tillsammans med mig, vill jag tillägga.

Men hur ser villkoren i praktiken ut för jämställdheten i politiken? Under den snart stundande Almedalsveckan, där jag räknar med att återse större delen av kammarens ledamöter på Gotland, kommer riksdagen för första gången att anordna ett eget seminarium, under rubriken ”Finns det något After Work i politiken?” Då samtalar bland andra den tidigare ledamoten och statsrådet Ulrica Messing och Centerpartiets gruppleddare

Roger Tiefensee om ifall det går att både vara en bra småbarnsförälder och en bra politiker.

Ärade ledamöter! Ni vet alla vid det här laget att god tillgång till gott kaffe ligger mig varmt om hjärtat. Inför julavslutningen kunde jag berätta om de nya kaffemuggar som var på gång in i kammarfoajén, då de gamla hade vandrat i väg.

Jag hyste då förhoppningen att de nya muggarnas speciella märkning skulle rädda dem kvar här i foajén. Men efter att ha följt upp detta kan jag nu rapportera att för ett par veckor sedan hade 127 av dem hittat nya hem på annat håll. Vi räknar dock med att hålla ut med förrådet åtminstone den här mandatperioden.

Då det i dag är sista dagen som kammaren i sin helhet är samlad vill jag tacka ledamöterna för det gångna året. Trots periodvis stor arbetsbelastning och den ekonomiska krisens krav på snabba beslut tycker jag att stämningen i kammaren har varit god, även om debatten stundtals har hettat till. Så ska det också vara.

Ett särskilt tack går till gruppledarna, som har visat stor arbetskapacitet, tålamod och inte minst kompromissförmåga, vilket också gäller övriga ledamöter i riksdagsstyrelsen.

Slutligen vill jag uttrycka min och ledamöternas stora uppskattning för det hängivna arbete som läggs ned av all personal i riksdagens förvaltning med dess direktör i spetsen. Tack för ert engagerade arbete för att riksdagen ska fungera på bästa sätt och för era ansträngningar att underlätta för oss ledamöter i det dagliga arbetet!

Som ni alla vet återupptar vi arbetet i morgon och på måndag i nästa vecka. De flesta av oss fortsätter sedan till Almedalen. Det lär bli en mycket intensiv sommar. Jag hoppas verkligen att ni får tid med någon semester utan att behöva prata politik oavbrutet.

Interpellationer har första inlämningsdag den 30 juli med första svar den 13 augusti.

Öppnandet av det sista riksdagsåret på denna mandatperiod äger rum den 15 september. Trevlig sommar!
(Applåder)

Anf. 155 MARGARETA ISRAELSSON (s):

Herr talman! Besök i denna talarstol innebär oftast visst förarbete. Att presentera ett anförande kräver fakta, analys och eftertanke. Det är en skapande process.

Under detta riksmöte har vi ägnat mycket tid åt att debattera fildelning. Jag tänkte mig av just den anledningen använda något som har skapats av en annan hjärna. Jag har valt en av mina favoritkåserier, Hasse Z. Han var formuleringarnas mästare med kåserier som jag gärna läser om och om igen. Speciellt för er kommer här *Tätning av en båt*:

Aplund ägde en segelbåt. Han hade köpt den av en man som visste vad han gjorde för 50 kronor, med segel och allt. Jag bor bredvid Aplund, och Aplund bad mig hjälpa till att rigga båten. Vi riggade båten, det vill säga vi satte två segel med olika namn samt en mast i mitten och satte alltihop i sjön. En erfaren sjöman skulle först ha satt båten i sjön och sedan riggat på den, men det har alltid legat något originellt över Aplund.

Då båten kom i sjön sjönk den. Den sjönk inte sakta som en gråsten utan fort som en ansjovisburk med hål i botten. Vi blevo rätt överraskade, och Aplund bad till Gud om en revolver och 22 kronor för att fara till Västervik och träffa mannen som sålt båten för 50 kronor och som visste vad han gjorde.

Vi togo därpå en grogg och övertalade en på platsen bosatt yngling att dra upp båten på land. Vi reste därpå in till staden, skötte affärer, gingo på Cirkus och Kristallsalongen och träffade personer.

Efter en vecka återvände vi till landet för att tätta båten. Vi hade med oss mönja, bomull, cement, två liter konjak, spik och plåt. Vi tätade båten. Vi stoppade först bomull i alla hål, sedan mönja, sedan cement, sedan beck, sedan tjära och sedan plåt. Därpå sattes alltsammans i sjön. Därpå sjönk alltsammans.

Vi gingo upp och togo en grogg och tillsade ynglingen som var bosatt på platsen att dra upp båten varpå vi ånyo reste till staden, gingo på Cirkus och Kristallsalongen och träffade personer.

Efter en vecka återvände vi till landet i sällskap med en främmande herre med krage och manschetter. Båten stod uppdragen på land med segel och allt. Den främmande mannen i krage och manschetter köpte den genast för 200 kronor kontant. Aplund frågade honom om han kunde segla, varpå han sade: Åh, man är väl ingen tjäder heller.

Vi satte båten i sjön med den främmande mannen. Han seglade ut. Då han kommit 50 meter från land sjönk alltsammans, både båten och segelena och den främmande mannen i krage och manschetter. Vi stodo en stund och sågo efter att den var riktigt sjunken, varpå vi gingo upp och togo en grogg och tillsade ynglingen som var bosatt på platsen att denna kväll behövde han ej dra upp båten.

Det var en ganska härlig afton, men myggen besvärade oss mycket. Myggorna ha i år varit ganska svåra. De ha icke på många år varit så svåra, men vi hoppas att det ska bli bättre.

I alla händelser har jag telefonerat till staden efter en kortlek. Det är inte bra att Aplund går och bär så mycket pengar på sig.

Inte vet jag om herr talman ska ge sig ut i båt i sommar eller hur det är med myggorna på alla platser i vårt avlånga land. Ett vet jag dock: Vi vill alla ut härifrån för att träffa våra anhöriga och njuta av sommaren innan det är dags att återvända hit.

Till dess säger jag bara till talmannen, de vice talmännen, till riksdagsdirektören, till kammar-, utskotts- och partikanslierna samt all övrig personal här i riksdagen: Farväl, farväl, vi komma väl snart igen.

Från oss alla, till er alla: En riktig skön sommar!
(Applåder)

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till och med 3 § anf. 57 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 88 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med anf. 122 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS FORSBERG

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Partiledardebatt.....	2
Anf. 1 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	2
Anf. 2 MONA SAHLIN (s) replik	4
Anf. 3 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	5
Anf. 4 MONA SAHLIN (s) replik	5
Anf. 5 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	6
Anf. 6 LARS OHLY (v) replik	6
Anf. 7 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	7
Anf. 8 LARS OHLY (v) replik	7
Anf. 9 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	8
Anf. 10 PETER ERIKSSON (mp) replik	8
Anf. 11 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	9
Anf. 12 PETER ERIKSSON (mp) replik	9
Anf. 13 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	10
Anf. 14 MONA SAHLIN (s).....	10
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	12
Anf. 16 MONA SAHLIN (s) replik	13
Anf. 17 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) replik	14
Anf. 18 MONA SAHLIN (s) replik	14
Anf. 19 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	15
Anf. 20 MONA SAHLIN (s) replik	15
Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	16
Anf. 22 MONA SAHLIN (s) replik	16
Anf. 23 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik	17
Anf. 24 MONA SAHLIN (s) replik	17
Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik	18
Anf. 26 MONA SAHLIN (s) replik	18
Anf. 27 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	18
Anf. 28 MONA SAHLIN (s) replik	19
Anf. 29 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	19
Anf. 30 MONA SAHLIN (s) replik	20
Anf. 31 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	20
Anf. 32 MONA SAHLIN (s) replik	23
Anf. 33 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	23
Anf. 34 MONA SAHLIN (s) replik	24
Anf. 35 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	24
Anf. 36 LARS OHLY (v) replik	25
Anf. 37 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	25
Anf. 38 LARS OHLY (v) replik	26
Anf. 39 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	26
Anf. 40 PETER ERIKSSON (mp) replik	27
Anf. 41 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik.....	27

Anf. 42	PETER ERIKSSON (mp) replik	28
Anf. 43	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik	28
Anf. 44	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	29
Anf. 45	MONA SAHLIN (s) replik	31
Anf. 46	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik	32
Anf. 47	MONA SAHLIN (s) replik	32
Anf. 48	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik	32
Anf. 49	LARS OHLY (v) replik	33
Anf. 50	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik	33
Anf. 51	LARS OHLY (v) replik	34
Anf. 52	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik	34
Anf. 53	PETER ERIKSSON (mp) replik	35
Anf. 54	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik	35
Anf. 55	PETER ERIKSSON (mp) replik	36
Anf. 56	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	36
Anf. 57	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	36
Anf. 58	MONA SAHLIN (s) replik	39
Anf. 59	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	39
Anf. 60	MONA SAHLIN (s) replik	40
Anf. 61	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	40
Anf. 62	LARS OHLY (v) replik	40
Anf. 63	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	41
Anf. 64	LARS OHLY (v) replik	42
Anf. 65	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	42
Anf. 66	LARS OHLY (v)	42
Anf. 67	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik	45
Anf. 68	LARS OHLY (v) replik	46
Anf. 69	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik	47
Anf. 70	LARS OHLY (v) replik	47
Anf. 71	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik	47
Anf. 72	LARS OHLY (v) replik	48
Anf. 73	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp) replik	48
Anf. 74	LARS OHLY (v) replik	48
Anf. 75	PETER ERIKSSON (mp)	48
Anf. 76	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik	51
Anf. 77	PETER ERIKSSON (mp) replik	52
Anf. 78	Näringsminister MAUD OLOFSSON (c) replik	52
Anf. 79	PETER ERIKSSON (mp) replik	53
Anf. 80	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	53
Anf. 81	PETER ERIKSSON (mp) replik	53
Anf. 82	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	54
Anf. 83	PETER ERIKSSON (mp) replik	54

4 § Meddelande om svar på skriftliga frågor under sommaruppehållet	54
5 § Meddelande om riksmötet 2009/10	54
6 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	55
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	55
8 § Indelning i utgiftsområden	55
Konstitutionsutskottets betänkande 2008/09:KU26	55
(Beslut fattades under 15 §.)	55
9 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter 2009	55
Finansutskottets betänkande 2008/09:FiU20	55
Skatteutskottets betänkande 2008/09:SkU33	55
Anf. 84 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (m).....	55
Anf. 85 THOMAS ÖSTROS (s)	56
Anf. 86 ULLA ANDERSSON (v)	60
Anf. 87 MIKAELA VALTERSSON (mp).....	63
Anf. 88 STEFAN ATTEFALL (kd).....	67
Anf. 89 THOMAS ÖSTROS (s) replik	71
Anf. 90 STEFAN ATTEFALL (kd) replik.....	72
Anf. 91 THOMAS ÖSTROS (s) replik	72
Anf. 92 STEFAN ATTEFALL (kd) replik.....	73
Anf. 93 ULLA ANDERSSON (v) replik	74
Anf. 94 STEFAN ATTEFALL (kd) replik.....	74
Anf. 95 ULLA ANDERSSON (v) replik	75
Anf. 96 STEFAN ATTEFALL (kd) replik.....	75
Anf. 97 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik	76
Anf. 98 STEFAN ATTEFALL (kd) replik.....	77
Anf. 99 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik	77
Anf. 100 STEFAN ATTEFALL (kd) replik.....	78
Anf. 101 BERTIL KJELLBERG (m).....	79
Anf. 102 THOMAS ÖSTROS (s) replik	81
Anf. 103 BERTIL KJELLBERG (m) replik	82
Anf. 104 THOMAS ÖSTROS (s) replik	82
Anf. 105 BERTIL KJELLBERG (m) replik	83
Anf. 106 ANDRE VICE TALMANNEN	83
Anf. 107 THOMAS ÖSTROS (s) replik	83
Anf. 108 ULLA ANDERSSON (v) replik	84
Anf. 109 BERTIL KJELLBERG (m) replik	84
Anf. 110 ULLA ANDERSSON (v) replik	85
Anf. 111 BERTIL KJELLBERG (m) replik	85
Anf. 112 ROGER TIEFENSEE (c).....	85
Anf. 113 CARL B HAMILTON (fp).....	88
Anf. 114 THOMAS ÖSTROS (s) replik	91
Anf. 115 CARL B HAMILTON (fp) replik.....	92
Anf. 116 THOMAS ÖSTROS (s) replik	93
Anf. 117 CARL B HAMILTON (fp) replik.....	93

Anf. 118 LARS JOHANSSON (s)	94
Anf. 119 MARIE ENGSTRÖM (v).....	96
Anf. 120 HELENA LEANDER (mp).....	98
Anf. 121 ANNICKA ENGBLOM (m).....	99
Anf. 122 LARS JOHANSSON (s) replik	101
Anf. 123 ANNICKA ENGBLOM (m) replik	102
Anf. 124 LARS JOHANSSON (s) replik	102
Anf. 125 ANNICKA ENGBLOM (m) replik	103
Anf. 126 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	104
Anf. 127 ANNICKA ENGBLOM (m) replik	104
Anf. 128 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	104
Anf. 129 ANNICKA ENGBLOM (m) replik	104
Anf. 130 HELENA LEANDER (mp) replik	104
Anf. 131 ANNICKA ENGBLOM (m) replik	105
Anf. 132 HELENA LEANDER (mp) replik	106
Anf. 133 ANNICKA ENGBLOM (m) replik	106
Anf. 134 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	106
Anf. 135 LARS JOHANSSON (s) replik	108
Anf. 136 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	109
Anf. 137 LARS JOHANSSON (s) replik	110
Anf. 138 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	110
Anf. 139 HELENA LEANDER (mp) replik	110
Anf. 140 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	111
Anf. 141 HELENA LEANDER (mp) replik	112
Anf. 142 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	112
Anf. 143 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	112
Anf. 144 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	113
Anf. 145 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	113
Anf. 146 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	114
Anf. 147 GUNNAR ANDRÉN (fp)	114
Anf. 148 LENNART SACRÉDEUS (kd)	115
(Beslut fattades under 15 §.).....	117
10 § Vårtilläggsbudget för 2009.....	117
Finansutskottets betänkande 2008/09:FiU21	117
Anf. 149 HANS HOFF (s).....	117
Anf. 150 MIKAELA VALTERSSON (mp).....	120
Anf. 151 ROGER TIEFENSEE (c)	120
Anf. 152 MARIE ENGSTRÖM (v).....	121
(Beslut fattades under 15 §.).....	122
11 § Årsredovisning för staten 2008.....	122
Finansutskottets betänkande 2008/09:FiU26.....	122
(Beslut fattades under 15 §.).....	122
12 § Grönboken om översyn av Bryssel I-förordningen.....	122
Civilutskottets utlåtande 2008/09:CU35.....	122
(Beslut fattades under 15 §.).....	122
13 § Influenza A (H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009	122

Socialutskottets betänkande 2008/09:SoU26	122
Anf. 153 KENNETH JOHANSSON (c)	122
(Beslut fattades under 15 §.)	123
14 § Yrkesmässiga gränsöverskridande vägtransporter av eurokontanter mellan medlemsstaterna i euroområdet	123
Justitieutskottets utlåtande 2008/09:JuU28	123
(Beslut fattades under 15 §.)	123
15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	123
KU26 Indelning i utgiftsområden.....	123
FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken.....	123
SkU33 Redovisning av skatteutgifter 2009	124
FiU21 Vårtilläggsbudget för 2009	125
FiU26 Årsredovisning för staten 2008	126
CU35 Grönboken om översyn av Bryssel I-förordningen.....	126
SoU26 Influenta A (H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009.....	126
JuU28 Yrkesmässiga gränsöverskridande vägtransporter av eurokontanter mellan medlemsstaterna i euroområdet.....	126
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	126
17 § Avslutning	127
Anf. 154 TALMANNEN	127
Anf. 155 MARGARETA ISRAELSSON (s)	131
18 § Kammaren åtskildes kl. 17.02.	133

Tryck: Elanders, Vällingby 2009